

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDEJ

BROJ 374 • CENA 51,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,90 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,70 €
Holandija 2,00 €
Belgija 2,00 €
BIH 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
5. avgust 2005.

DUHOVI PROSLOSTI

★ DOK HOLIDEJ ★

374

Frenk Larami

DUHOVI PROŠLOSTI

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 374

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

THE DEAD ARE MANY

Recenzija i adaptacija

Milica JOVANOVIĆ-BANIĆ

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 28. VII 2005.

Tržište: 5. VIII 2005.

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

82-31 (05)

DOK Holidej / glavni i odgovorni urednik Slavko
Draginčić. - 1972, br. 1 -. - Novi Sad : Marketprint,
1972-, - 21 cm. (Edicija vestern romana)

Mesečno.

ISSN 0353-0000

COBISS. SR-ID 61129986

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: Štamparija GRAFOPRODUKT d.o.o., Novi Sad, Desanke Maksimović 54

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – THE DEAD ARE MANY

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Milica JOVANOVIĆ-BANIĆ

Sva prava se zadržavaju, uključujući prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Moglo se pretpostaviti da u kristalno jasnoj i mirnoj noći ukrašenoj blistavim mesecom koji je svuda unaokolo prosipao svoju raskošnu svetlost, na groblju u gradu Trinita vlada mir i spokoj.

Međutim, nije bilo tako.

Između nadgrobnih spomenika grešnika i pravednika koji su ovde počivali nešto se ipak kretalo. Među senkama belih kamenova, drveća i bokora rastinja, kretala se prilika nekog čoveka. Bio je to neznanač, grubih crta lica, dugih brkova i odmah na prvi pogled odavao osobu kojoj je opasnost svakodnevno zanimanje. Na sebi je imao širok zeleni ogrtač, tamnosmeđi šešir i pantalone, teške čizme potkovane klincima i opasač sa revolverom, dok je u ruci nosio pušku repetirku marke „vinčester 32“.

Niko nije znao kakva je to čudna potreba gonila tog nepoznatog čoveka da se u kasne sate te tihe i mirne noći, naoružan do zuba, nečujno šunja među onima koji tu spavaju večnim snom i od kojih nije mogao da očekuje nikakvo protivljenje. Možda su mermerni anđeli koji su gledali sa krova mauzoleja najbogatijeg građanina Trinita znali nešto o tome? Ali, njihova usta bila su nema a kameni pogled uprt u daljinu, negde u prozračnu i svetlu noć. A možda su i oni pomno pratili neznanca koji se od večnog utočišta udovice Milahan polako približavao grobnici Džeremija Plejsa, osniva-

ča Trinita. Nemi i nepokretni, krilati anđeli su bdeli iznad uljeza koji je u jednom trenutku zastao pored nadgrobne ploče na kojoj je pisalo:

„Bet Rafner, čovek sa malo prijatelja“.

Nepoznati je nekoliko trenutaka nepomično stajao i posmatrao ploču, a onda odmahnuo glavom i nastavio dalje. Zemni ostaci Beta Rafnera ostaće noćas u miru.

Na sledećoj ploči na koju je naišao je pisalo:

„Luk Henri,
ubijen kao pljačkaš banke 1809. godine“.

Sa grimasom nestrpljenja na grubom licu, nepoznati se uputio ka trećem nadgrobnom spomeniku na kojem je stajalo obaveštenje namenjeno svetu da tu počiva Bili Dulin, linčovan od strane Klintonove bande. Pred pločom je zastao i dok je zamišljeno gladio drveni kundak puške, zaključio je da mnogi natpisi na nadgrobnim spomenicima otkrivaju veoma burnu i nasiljem ispunjenu prošlost grada koji se, nasuprot proteklim vremenima, sada činio veoma tih i miroljubiv. Jer, sa izuzetkom udovice Malahan na čijem spomeniku je pisalo da je umrla od iznenadne bolesti, svi grobovi na koje je naišao izgleda da su čuvali ostatke neke osobe koja je život završila nasilnom smrću.

Neznanac je okrenuo svoju veliku ružnu glavu prema usnulom gradu i uzdahnuo: kada je nešto ranije toga dana prošetao njegovim ulicama i svratio u salun da prikupi par obaveštenja, niko na njega nije obratio pažnju. Ta atmosfera uspavanosti sada mu je išla na ruku, pošto niko nije ni primetio niti ga šta zapitao o ružnom ožiljku od metka koji ga je podsećao na ružne dane u prošlosti. Situacija u Trinitiju potpuno se uklapala u njegove planove, odnosno, odgovarala poduhvatu koji je planirao da preduzme i što je moguće brže odmagli odatle, pa čak i iz države Kolorado. Bilo bi dobro, pomislio je, kada bi sve mogao da obavi mimo gradskog šerifa koji, uprkos mladosti, nije izgledao nimalo naivan.

Kada je mladog Baka Longstrita prvi put video u salunu „Poslednja šansa“, neznanac ga je pažljivo odmerio i ono što je video nije mu se dopalo: pored toga, iz razgovora koje je prisluškivao u salunu, zaključio je da je Triniti miran i tih grad zahvaljujući bivšem šerifu koji se pre nekoliko godina povukao u zasluženu penziju. Ali, ni novi „čovek sa zvezdom“, Bak Longstrit, nije bio „mačiji kašalj“ i to se videlo na prvi pogled. Naime, radilo se o mladom, snažnom i visokom čoveku odlučnog izraza lica, energično stisnutih vilica i stamene građe. Po ophođenju građana i njihovom ponašanju iskusno neznančevo oko zaključilo je da ljudi vole Baka Longstrita, mada se prema njemu ne ophode sa autoritetom i velikim uvažavanjem. To je, pre svega, bilo ophođenje kao prema sinu, ili bratu, a ne prema čoveku koji je predstavnik zakona i koga treba uvažavati.

Krik noćne sove prenuo je neznanca iz razmišljanja: krenuo je dalje i na nje-

govo veliko zadovoljstvo prvi sledeći nadgrobni spomenik bio je upravo onaj zbog kog je prešao stotine milja i koga je već pet godina želeo da vidi.

Ali, na toj velikoj nadgrobnoj ploči nije pisalo ništa: na belom kamenu nije bilo ni imena, ni datuma smrti, a ni bilo kog drugog podatka koji bi govorio o tome kako je osoba koja tu leži doživela svoj kraj. Neki građani Trinitija zastupali su mišljenje da je velika sramota što takva nadgrobna ploča postoji na njihovom groblju. Ipak, većina je bila zadovoljna načinom na koji je postupano sa jednim od bandita koji su opljačkali banku pre pet godina, u leto 1874.

Tada niko nije znao njegovo ime i prirodno je što je ploča ostala bez obeležja. Ali ni sada, pet godina kasnije, nije bačeno više svetla na njegov identitet. Naime, pomenuti bandit izgubio je život u pucnjavi koja je u noći pljačke izbila u pogrebnom preduzeću Monroa Jungsme- na sa samo pedeset dolara u zlatu pri sebi. To je bilo u najmanju ruku čudno, jer je to isto poslepodne napustio prostorije Južne depozit banke sa zadimljenim koltom u jednoj ruci, dok je u drugoj bila vrećica od nepromoćivog platna u kojoj se nalazilo deset hiljada dolara.

Kada je obračun konačno završen, a pomoćnik pogrebnika se latio tela da ga pripremi za sahranu, našao je u sarama čizama pedeset dolara u zlatu zamotanih u kratko pisamce u kome je nevestom rukom bilo napisano da se pomenuti novac upotrebi za pristojnu sahranu vlasnika u slučaju iznenadne ili nasilne smrti. Sem ovog kratkog zahteva, na papiru nije bilo nikakvog imena, tako da su se nekolicina viđenijih ljudi, uverivši se da zlatnik ne potiče od opljačkanog

novca, složili da ispoštuju ovu neobičnu poslednju želju ubijenog bandita. I tako je bezimeni pljačkaš dobio luksuzan kovčeg od kedrovine, cveće i nadgrobnu ploču.

Kada je to obavljeno, pojavio se još jedan problem: naime, uvek dežurni radoznalci predložili su šerifu da nekim natpisom obeleži pomenuti grob. Bilo je tu raznih predloga, ali nijedno rešenje nije preovladalo. Na kraju su se svi složili da tako nešto nije potrebno, s obzirom da su kao predstavnici grada i građani ispoštovali banditovu želju u pogledu pristojnog pogreba.

I tako je nepoznati pljačkaš spavao večnim snom, neuznemiravan i gotovo zaboravljen već punih pet godina.

Ali, ove noći obasjane mesečinom, nepoznati sa puškom u ruci, stao je pored prazne nadgrobne ploče i izgovorio nekoliko tihih i čudnih reči koje su mogli da čuju samo kameni anđeli i mermerni heruvimi na grobovima.

– Tonere, stari đavole... znam da si tu dole... Znam to sasvim sigurno.

Zatim se okrenuo i brzo otišao do stoletnog drveća na ulazu da bi se nekoliko minuta kasnije pojavio noseći u ruci pijuk i lopatu. Došavši krupnim i brzim koracima do neobeleženog groba, prislonio je pijuk i pušku na praznu nadgrobnu ploču, skinuo sa ramena zeleni ogrtač i nehajno ga bacio na obližnji žbun.

Posle toga je počeo da kopa.

Naravno, sada nije više bilo potrebe za šunjanjem i hodanjem na prstima. Našao je ono što je punih pet godina čekao da vidi i znao je da mu nepotrebna opreznost više neće koristiti. Sada je morao da kopa kao sam đavo i nada se da će ga sreća i dalje služiti u dva pravca: da

ga niko neće videti i da će naći baš ono što je verovao da leži u zemlji, tačno ispod njegovih čizama.

Kopao je brzo i energično, ali već posle nekih tridesetak santimetara dubine, lopata je naišla na neki kamen. Naravno, sagnuo se da ga ukloni, no, kada je pružio ruku, gromki prasak pucnja iz puške prolomio se kroz tihi zvezdanu noć.

Tren kasnije, olovno tane velikog kalibra prozviždalo mu je pored lica i probilo rupu na kruni šešira, oprlivši ga pritom po temenu. Dalje sledeći svoju putanju, kuršum je kvrcnuo o ploču nadgrobnog spomenika, a onda potpuno spljošten pao na zemlju.

Nepoznati je sekundu ili dve ostao zgrčen u sagnutom položaju i usta otvorenih od iznenađenja zurio u ogrebotinu koju je kuršum napravio na kamenoj ploči, pedesetak santimetara od njegovog lica. No, dok se prolamajući, pucketavi prasak kotrljao kroz noć u pravcu uspavanog grada u dolini, on se pribrao i, odbacivši lopatu iz ruke, pružio se da dohvati pušku naslonjenu na obližnji spomenik.

I baš u momentu kada ju je dohvatio, još tri hica potresla su noć i on se bacio u zaklon. Na njegovu sreću, prva dva hica su promašila cilj, ali treći ga je pogodio u levo rame: osetio je oštar bol i čvrsto stisnuo zube, jer je udar bio sličan ubodu usijanog noža. To se desilo baš kada je prineo pušku ramenu i u nameri da pripuca prema tajanstvenom napadaču iz tame. No, zakasnio je delić sekunde i crvenkasti plamičak iz šumarka pamukovog drveta „progrizao je“ crnilo noćne senke. Kada se tane odbilo o belinu kamena ostavivši iza sebe veo

sitne kamene prašine, neznanac je pri-
grlio kundak puške uz obraz i povukao
oroz jednom, pa još jednom...

Sada bolovi nisu bili važni, jer se mo-
ralo odgovoriti na napad.

Naravno, strelac iz zasede uzvratio je
još žešćom paljbom, tako da je sledećih
nekoliko minuta groblje grada Trinitija
postalo mesto koje je potresao krešćen-
do pomamnih pucnjeva prošaranih zvi-
ždanjem odbijenih kuršuma i kotrlja-
njem odvaljenih delova nadgrobnog spo-
menika iza koga je čučao neznanac i
sipao kuršume iz vinčesterke.

Zatim je, u kratkom predahu bitke, iz
pravca grada do neznaničevih ušiju do-
pro jedan drugi šum, odnosno ubrzan to-
pot kopita konja u trku. No, pucnji sa
prevoja ispod šumarka od pamukovog
drveta nisu se više nastavili. Ranjeni ne-
znanac ostao je još nekoliko trenutaka
zgrčen iza kuršumima iskrzanog nad-
grobnog spomenika, neprestano gleda-
juću u pravcu mesta odakle su pucnji do-
malopre dolazili. Tek kada je jasno za-
čuo topot kopita žustro gonjenog konja
koji se brzo udaljavao, lagano se podi-
gao i, uprkos bolovima, požurio prema
konju koji ga je čekao iza žbunja pored
grobljanskih vratnica.

Posle jedno minut-dva, on se u brzom
galopu udaljio u noć.

Kada je šerif Bak Longstrit stigao na
groblje, okolo su se mogli nazreti samo
još retki oblačići barutnog dima koji se
kao tanka koprena dizao u vazduh, u
ovoj noći bez daška povetarca. Odmah
zatim primetio je kuršumima okrnjenu
nadgrobnu ploču i neveliku rupu na gro-
bu nepoznatog bandita koji je opljačkao
banku pre pet godina.

*

– Ne pamtim kada se nije obistinilo
ono što vam kažem, šerife – rekao je
zatvorski čistač, domar i neka vrsta še-
rifovog „čoveka za sve“, Džoe Tali, koga
su svi u Trinitiju, ko zna zbog čega, zvali
Veselko. Mršav i živahne gestikulacije,
spustio je čajnik sa vodom na okruglu
peć u uglu kako bi skuvao kafu. – Kada
se desi da neko uznemiri mrtve kao što
se to dogodilo prošle noći na groblju,
onda se u poslednji par čizama možete
kladiti da će to doneti nesreću svima
ostalima.

– Da, da – promrmljao je mladi šerif
jedva čujno, nervozno se meškoljeći na
stolici i po ko zna koji put prevrćući u
rukama alatke za kopanje koje je našao
na groblju. U stvari, nije ni očekivao da
će na osnovu njih saznati nešto značaj-
no, jer su i pijuk i lopata bili sasvim
obične, svakodnevne izrade. Ali, pošto
je Bak Longstrit bio temeljit i odgovor-
an, on je sa dužnom pažnjom proučavao
dokaze koje je imao.

– Mislim da je to zbog toga što takve
stvari pokreću razne sile ovog sveta
koje mi niti poznajemo niti razumemo
– nastavio je Veselko Džoe. – Hoću da
kažem, uznemiravanje mrtvih nije isto
što i pljuvanje po trotoaru ili psovanje
tvrdoglave mazge. Ne, gospodine moj,
naravno da nije! Iskopavanje grobova je
greh protiv boga i prirode i da znate, za
taj greh će doći vreme ispaštanja!

Što je duže govorio, Džoe Tali je sve
više uživao, odnosno bivao sve uzbude-
niji. Pravog držanja i štrkljast, žalosnih,
krupnih očiju i pevajućeg glasa, Veselko
je bio najsrećniji onda kada su stvari išle
rđavo. On je, naime, uživao u krizama,
predviđao strašne događaje koji su se

retko događali i uvek od svakoga očekivao najgore. Što je najvažnije, u ovom poslednjem je retko kada bio razočaran. Naravno, ta njegova osobina nekada je nosila i komične situacije. Kada je Veselko Tali imao običnu trbobolju, uvek je tvrdio da je to prvi znak neizlečivog stomačnog oboljenja; kada bi se daleko na horizontu pojavio taman kišni oblak, za Džoa je to obavezno morao biti tornado. I naravno, kada je neko, kao što se to sada desilo, pokušao da opljačka gradsko groblje, to je morao biti predznak strašnih i uznemirujućih događaja.

Sve u svemu, mračne sile ovog sveta bile su omiljena tema ovog neobičnog čoveka tako da su građani Trinitija već odavno prestali da se obaziru na njegove crne slutnje i objašnjenja raznih događaja u kojima je prepoznavao zlokobne znake.

Na veliko Veselkovo razočaranje, bar do sada se sva ta njegova predviđanja nisu obistinila, ali on nije gubio nadu. No, posle čudnog događaja od protekle noći, on je bio uveren da je to samo pitanje vremena. Zato je nastavio da priča monotonim tonom „nižuci“ razna predskazanja, dok je šerif i dalje sedeo i pomno razgledao alatke.

Sa dvadeset pet godina starosti i dve godine šerifovanja, Bak Longstrit je ostavljao veoma dobar utisak čak i na površnog posmatrača. Bio je visok preko pet stopa, širokih ramena i uzanih kukova, a njegovo suncem opaljeno lice odavalo je poštenu i odlučnu osobu, dok su sive oči gledale oko sebe jasnim i iskrenim pogledom. Jednom rečju, mlađićeva pojava bila je prijatna za oko i oko toga su se svi slagali.

Kada je prvi put prikačio šerifsku zvezdu na prsa, Triniti je bio miran i uzoran grad što je mogao da zahvali upornom radu i velikoj hrabrosti dotadašnjeg dugogodišnjeg šerifa Randala Forda. Pre toga čoveka koji je od Trinitija napravio mesto vredno življenja, mnogi su pali na ispitu ne uspevši da iskorene nemire, pljačke i sukobe u gradu. Ford se sa svim tim problemima suočio sa velikom hrabrošću i neverovatnom odlučnošću koja je u nekim kritičnim situacijama prelazila u surovost. Malo po malo, doveo je grad u red i stekao ogromno poštovanje svih normalnih građana željnih mirnog života.

Zatekavši takvo stanje, mladi šerif je zdušno nastojao da ga održi trudeći se da primenjuje slične ili iste metode koje je koristio njegov čuveni prethodnik. To mu je u određenoj meri i polazilo za rukom, tako da razlike između predašnjeg i sadašnjeg stanja gotovo niko nije ni primećivao: tome je, naravno, doprinela i sveopšta atmosfera u gradu, jer nekih kritičnih situacija gotovo da nije ni bilo. U stvari, događaj od prošle noći bio je prvo veliko iskušenje za mladog šerifa, a istovremeno i za njegov autoritet.

On je toga bio svestan: znao je da su sve oči uprte u njega i istovremeno slutio da malo ko veruje da će sam uspeti da reši misteriju „grobljanskog“ incidenta. Nije mu bilo lako, a sve te muke uvećavao je i njegov prvi saradnik, uvek pesimistički nastrojen Veselko Džoe.

Lonče sa vodom je provriilo tako da je Tali prekinuo svoj monolog kako bi sipao jednu šolju kafe za šerifa i odneo je na njegov sto. Zastao je nekoliko trenutaka posmatrajući Longstrita kako

prevrće lopatu u ruci, a onda žalosno zavртеo glavom.

– To su sasvim obične alatke kojih na tucе možete kupiti kod „Milera i sina“, šerife. Najobičnije, verujte mi. Možete ih gledati koliko hoćete, neće vam reći nešto što već ne znate.

Longstrit se zavalio na naslon stolice i uzdahnuo.

– Ako mene slušate, ja bih digao ruke od toga – dobacio je Veselko Džoe Tali sa prizvukom sažaljenja u glasu.

Ali, Bak Longstrit je bio sve drugo samo ne čovek koji se da obeshrabriti. Osećao je da se vrti u krugu i da u istrazi nema nikakvog napretka. No, to ga nije nateralo da se povuče, pogotovo kada je u rečima svog „pomoćnika“ osetio sažaljenje. Bio je spreman da učini sve, samo da se ne obruka u očima svojih sugrađana. Zato je energično stisnuo vilice i ustao.

– Ti pazi na kancelariju, Veselko – dobacio je preko ramena pošavši ka izlazu. Onda je zastao na vratima i dodao: – Ako gospođa Vilson opet navrati zbog njene izgubljene kokoške, kaži joj da je istraga u toku.

Ovaj značajno klimnu glavom.

– Razumeo sam, šerife, ništa ne brinite. No, ako bih smeo da predložim, ukoliko u salunu ne čujete ništa novo, ne bi bilo loše da prošetate do šerifa Forda i porazgovarate sa njim o prošloj noći.

Baku Longstritu se to nije dopalo. Uspeo je da održi ugled grada bez ičije pomoći i to su mu svi priznavali. Zbog čega bi, dakle, baš sada išao do bivšeg šerifa i tražio njegovu pomoć? Održavao je red i mir svojim metodama, onako kako je znao i umeo, ipak se pitajući koliko će vremena proći dok ga građani stvarno

ne prihvate kao doslednog sledbenika Randala Forda koga su čak i danas gotovo svi stariji ljudi u gradu spontano oslovljavali sa „šerife“, mada već dve godine nije nosio šerifsku zvezdu...

Duboko je uzdahnuo i lagano nastavio prema „Poslednjoj šansi“. Ovaj problem malo ga je poremetio, ali se nadao da će se sve ubrzo srediti. Jer, život u Trinitiju za njega uopšte nije bio loš.

Kada je ušao u salun, osetio je kako su se svi pogledi okrenuli ka njemu. Uostalom, većina stolova bila je prazna osim ona dva-tri u uglu koja su bila „rezervisana“ za igrače pokera. Zato je za šankom bila prava gužva: tu se tiskalo nekoliko građana, farmera i rančera iz okoline, kao i dva-tri kauboja koji su se osvežavali pivom. Sa strane je stajalo nekoliko „dežurnih“ pijanaca i gradskih besposličara koji su osmatrali situaciju i čekali da ih neko časti pićem. Kada je Longstrit ušao, samo za trenutak je zavládala tišina, a onda su svi ponovo zažagorili.

– Ah, evo našeg šerifa! – povikao je neko. – Sada ćemo čuti poslednje vesti o noćasnjem događaju! Dakle, jeste li uhvatili koga, šerife?

– Ne – odvratio je Longstrit mrgodno.

– A imate li bar nekoga u vidu? – bio je uporan debeljko koji je maramicom brisao znoj sa lica.

– Ni to – odbrusio je mladić još mrzovoljnije. Zatim je mahnuo barmenu da mu natoči piće, otpio dobar gutljaj iz čaše sa viskijem i dodao:

– Vi, ljudi, nemate pojma kako je teško tragati za nekim koga niko nije ni video ni čuo, niti zna kako uopšte izgleda. To je prava zagonetka koju ne bi mogao da reši ni šerif Randal Ford, a

možda ni neko darovitiji i poznatiji od njega.

Većina prisutnih je klimnula glavom razmišljajući o krajnje neobičnoj situaciji u kojoj se šerif našao. No, kada je od jednog stola u uglu ustao upadljivo elegantno odeven čovek mišićavih ramena, poduže tamne kose i sivoplavih očiju, šanker ga je glasno oslovio:

– Verujem da bi neko kao što je Vajat Erp mogao da reši ovu zagonetku. Zar ne, mister Holideje?

Elegantni čovek džentlmenskog držanja bio je zaista Dok Holidej. Čuvši pitanje, on je za trenutak zastao, a tek primetan osmeh zaigrao mu je na usnama.

– Možda – kazao je mirno. – Uostalom, sve zavisi od toga kakve bi činjenice imao u rukama. No, ne sumnjam da će i vaš šerif moći da se izbori sa tim problemom.

Rekavši to, Holidej je rukom dodirnuo obod šešira i lagano izašao.

Šerif Longstrit ga je ispratio pogledom i kratko trepnuo; jer, ma koliko da je uvažavao glasovitog revolveraša, ovaj put se nije slagao sa njegovim mišljenjem. No, to nije glasno izrekao pošto je instinktivno osećao da treba da čuva svoj ugled.

Kada se pola časa kasnije mladi šerif vratio u kancelariju, na pisaćem stolu je zatekao kratko pisamce u kome je pisalo:

„Potražite me u mom hotelu zbog važnog razgovora. Dok Holidej“.

Pismo nije govorilo mnogo, tako da Longstrit nije mogao da savlada radoznalost; odmah se uputio prema hotelu-pansionu koji je držala udovica Bendžamina Rasela. Pošto je od ljubazne gospođe saznao u kojoj sobi je odseo Dok

Holidej, popeo se na sprat, tiho pokucao i ušao tek kada se s druge strane vrata oglasio pomalo promukao muški glas.

Zakoračivši unutra, našao se pred uperenim revolverom i Dokom koji je leškario na krevetu.

– Sedite – obratio se on začuđenom mladiću i lagano spustio svoj kolt sa drškom od slonovače. Pošto je stavio oružje u opasač koji je visio na ivici kreveta, mirno je dodao:

– Ovo je samo iz predostrožnosti. Čovek nikada ne zna ko može biti sa druge strane vrata.

Longstrit se spustio na stolicu prividno miran, ali prilično uznemiren i nespokojan u duši. Znao je ko je Dok Holidej i sa nelagodnošću je očekivao da čuje zašto ga je zvao.

– Želeli ste da me vidite – kazao je tiho.

– Da – odvratio je Dok Holidej i kratko klimnuo glavom. – Znate, stvar je u vezi sa vašim zagonetnim slučajem. Dakle, vi to možda ne znate, ali pre nekoliko godina u vašem gradu je umrla izvesna gospođica Amalija, jedna izvrsna, ali ipak malo poznata umetnica. Slavu nije postigla samo zbog toga što je bila previše temperamentna i svoje glava. Pošto je poslednje godine provela u Trinitiju, sahranjena je na ovdašnjem groblju. Kada sam to saznao, otišao sam da posetim njenu „večnu kuću“, pošto sam imao prilike da nekoliko puta čujem njen izvanredan glas. To je bilo danas pre podne.

Holidej je začutao i mladi šerif se nelagodno promeškoltio na stolici.

– Njen grob je u blizini groba bezimenog bandita – nastavio je Dok – pa sam

sasvim slučajno zapazio neke pojedinosti. Šta ste vi tamo našli?

– Ništa posebno – odvrati Longstrit spremno. – Samo lopatu i pijuk koji tek što su izašli iz radnje. Nepoznati lopov je koristio samo lopatu, što se vidi po tragovima ruku na držalji.

– I kako je držao taj deo lopate? Mislim, koliko visoko je hvatao? – upitao je Dok.

– Dosta visoko iznad metalnog dela. Nekih tridesetak santimetara.

– Onako kako biste je vi držali?

– Tako nekako.

Holidej je nekoliko puta klimnuo glavom.

– Vi ste visoki preko šest stopa, šerife. Ako su tragovi ruku na držalji na istoj visini na kojoj biste vi držali lopatu, onda to može da znači samo jedno – osmehnuo se iskusni revolveraš i blagonaklono odmerio Longstrita. – Hm... taj čovak je dosta visok tip, visok koliko vi i ja. Sada smo to sa sigurnošću utvrdili.

Longstrit je zamišljeno ćutao. U prvom trenutku nije ni znao šta da kaže, ali... ipak mu nije bilo prijatno. Nije mu se dopadalo što se između njega i ovog glasovitog čoveka koji je buo čuven na celom Zapadu, stvara neki odnos podređenosti, sličan onom između njega i bivšeg šerifa Forda. Baš zbog toga prisilio je sebe da napravi ravnodušno lice.

– Visok je preko šest stopa, pa šta? Mislim da nam to nije neka velika pomoć... Šta da radimo? Da uhapsimo svakog čoveka u okrugu koji je visok preko šest stopa?

– Ah, ne – odvrati Holidej hladnokrvno. – Samo onog koji nosi čizme potkovane klincima i zeleni vuneni ogrtač. Ima repetirku „vinčester 32“ i ranjen

je negde u gornji deo tela, verovatno u mišicu ili rame – dodao je, visoko podigao kažiprst i manirom učitelja učutkao Longstrita koji je nameravao da ga prekine. – A sada, šta ste hteli da kažete, šerife?

– Ali... otkuda sve to znate? – promućao je Longstrit. – Zar ste sve to dokučili iz moje priče o lopati i ... otiscima prstiju na njoj?

– Ne na osnovu toga – odvrati on sa poluosmehom. – Podaci koje ste pomenuli govore nam o tome da je neznamac visok. Ostalo sam dokučio na osnovu tragova u mekanoj zemlji, čaura koje sam našao pored groba, krvave mrlje na nadgrobnoj ploči i nekoliko vunениh vlakana zelene boje zakačenih na ružin žbun sa druge strane groba. Eto vidite, šerife, to je ono što nazivaju detektivskim načinom razmišljanja u istrazi.

– Da, da... to je ona novotarija... – promućao je Longstrit tiho. Naime, iako mlad, šerif je bio prilično konzervativan i novotarijama je smatrao sve što je mlađe od pola veka.

No, Dok kao da ga nije ni čuo. Neko vreme je zamišljeno gledao kroz prozor i činilo se da je za tren u mislima potpuno odlutao.

– Prijatan grad – rekao je. – I dosta miran. Imam utisak da je u njemu dosta lepo živeti. Ali, vratimo se na naše pitanje, šerife – rekao je nešto brže i odmerio zbunjeno mladićevo lice. – Šta smo do sada zaključili?

Opet onaj isti superiorni stav, baš poput šerifa Forda, pomislio je mladi Longstrit, osetivši istovremeno neprijatnu odbojnost prema nekome ko mu je to nametao. Ipak, prisilio je sebe da mirno odgovori:

– Prilično, ali ne dovoljno – rekao je tihim glasom, posmatrajući kroz prozor kako stari Osgurd Hardi uzaludno pokušava da ugura trvrdoglavu mazgu između rukunica kola na ulici. – Neko je u gluvo doba noći došao u grad i počeo da kopa grob nepoznatog bandita, a zatim je onaj drugi, takođe nepoznat, pripucao iz šumarka pokušavajući da likvidira ovog „kopača“. U stvari, na takav zaključak ukazuje iskrzani nadgrobni spomenik. Dakle... pretpostavljamo da je onaj prvi visok preko šest stopa, da na nogama nosi potkovane čizme i ima zeleni ogrtač. Jesam li nešto prevideo?

– Ništa, bar što se tiče činjenica – odvratio je Holidej i sa noćnog stočića uzeo tabakeru sa cigaretama. Pažljivo je odabrao jednu, odgrizao vrh, a onda kresnuo palidrvce. Pošto je odbio nekoliko dimova, pažljivo je odmerio Longstrita i upitao:

– Visok čovek u grubim potkovanim čizmama i sa zelenim ogrtačem na leđima. Zar vas to ne podseća na nekoga, šerife?

Bak je zabezeknuto zurio u Holideja.

– Onaj nepoznati iz saluna...? Od prošle večeri? Do sto đavola, kako mi to ranije nije palo ma pamet!?

– Ako se sećate, šerife – nastavio je Dok – taj nepoznati se mnogo interesovao za veliku pljačku banke u Trinitiju. Mada se, kao što znate, pljačka Depozit banke odigrala još pre pet godina, jedan njen deo je još uvek ostao nerazjašnjen, pošto deset hiljada opljačkanih dolara nikada nije pronađeno.

Bak Longstrit mahinalno ustade, oduševljen novim tragovima na koje mu je Dok Holidej ukazao. Bio je previše uzbuđen da bi mogao da razmišlja, pa is-

kusni revolveraš shvati da mu mora dati bar još jedan putokaz.

– Jeste li zapazili nešto osobito na tom čoveku, šerife? – zapitao ga je.

– Ništa, osim onoga na šta ste mi već ukazali.

– Hm... nije čudo što niste zapazili, jer nije skidao šešir. Ali, ja sam ga slučajno pogledao baš kada se počeo po glavi. I znate šta sam zapazio?

Mladić ćutke odmahnu glavom.

– Kratko podšišanu kosu – odvrati Dok naglašavajući svaku reč.

– Kratko podšišanu kosu? – ponovi Longstrit. – Malo neobično, zar ne? U poslednje vreme ljudi retko nose kratku kosu.

– Tačno, to nije u modi – složio se Holidej. – No, postoji jedan izuzetak, a to su ljudi koji se nalaze tamo ili su upravo izišli iz zatvora... bar dok im kosa ne izraste. Isto tako, otpušteni osuđenici znaju ponekad da zadrže i teške zatvorske čizme sa klincima... ako nemaju para da kupe nove. No, po izlasku na slobodu obično je tako.

Longstrit se lupi šakom po čelu.

– Tačno, bivši osuđenici imaju kratku kosu, a ponekad i takve čizme! Da, da, onaj čovek od sinoć je sigurno otpušteni robijaš. Naravno, to treba proveriti – dodao je nešto mirnije i grozničavim očima pogledao u Holideja.

– Svakako, stvar treba nekako proveriti – dodao je ovaj. – Na vašem mestu, šerife, ja bih poslao telegram u Državni zatvor i tražio podatke o otpuštenim kažnjenicima. Onda... imate li dosije o velikoj pljački Depozit banke? – upitao je kao uzgred. – To bi valjalo ponovo proučiti. I još nešto – osmehnu se Dok prijateljski – mislim da niko ne mora da

zna kako smo nas dvojica o ovome razgovarali. Važi?

Longstrit ćutke klimnu glavom. U dubini duše bio je zadovoljan Holidejevim predlogom.

*

Upravnik državnog zatvora „Novi put“ preleteo je pogledom preko telegrama i pogledao u svog dežurnog službenika.

– Šerif Longstrit iz Trinitija? Znaš li nešto o njemu?

– Samo to da je mlad čovek i da je relativno nedavno stupio na dužnost, upravniče.

– Da, da... Želi da zna jesmo li u poslednje vreme nekoga otpustili iz zatvora. Izgleda da je neki od naših „junaka“ opet zapao u nevolju. Šta misliš?

– Vrlo verovatno, ser. Da li da telegrafišem šerifu Longstritu da su jedina dva kažnjenika koja su otpuštena prošlog meseca Ejs Riči i Set Kodi?

– Naravno, Majlse – složio se upravnik koji se nalaktio na sto i počeo nervozno da lupka prstima po njegovoj površini. – Da bi on bio bolje informisan, dodaj da smo bili ubeđeni da ćemo pomenutu dvojicu vrlo brzo videti u zatvoru, jer se radi o nepopravljivim banditima. To će mu biti neka vrsta upozorenja, tako da zna kako da se ponaša ako mu se nađu na putu.

Simpatični Majls se namršti.

– Ne bih voleo da sam šerif nekog malog grada i da imam posla sa tom dvojicom prokletnika, upravniče.

Brajan Keri, upravnik državnog zatvora u Liksonu mogao je samo da klimne glavom. Naime, čak i u državnim, dobro obezbeđenim zatvorima gde su se mogli naći samo najgori prestupnici, bivši

sobni drugovi Set Kodi i Ejs Riči smatrani su za prave okorele zločince.

Čak ni sam Brajan Keri nije se mogao setiti koliko puta je svaki od njih bio poslat da izdržava deo kazne u samici, jer su se dvojica bandita stalno sukobljavali i pravili razne incidente. Ali, u tom svemu bilo je nečega sumnjivog, pošto su dvojica kažnjenika na početku bili najbolji prijatelji i u svakom trenutku se izdvajali od ostalih. Kako je vreme prolazilo, sukobljavali su se sve češće i češće, da bi na kraju postali ogorčeni neprijatelji. Razlog za to nije mogao da odgonetne niko, pa je oštroumni i pronaljivi Brajan Keri morao da prizna da je to i za njega bila prava zagonetka. Nekoliko puta je pokušao da dobije koju informaciju preko mreže špijuna, ali ni to mu nije polazilo za rukom.

Na kraju je počeo da se sumnja da za njihov sukob uopšte i postoji valjan razlog. Zagonetno. Konačno, on je dobro znao da su tajne i čudne i neobične stvari u svetu zločinaca i napasnika sasvim uobičajene.

*

Probudio ga je strahovit bol u ramenu.

Ejs Riči se pridigao na lakat i nekoliko trenutaka ostao nepomičan u tami pećine. Pokušao je lagano da dodirne ranjeno rame, ali je posle tek primetnog dodira, bolno zgrčio lice i jeknuo.

Naime, kuršum mu je prošao tačno kroz nabrekle ramene mišiće: iako nije povredio kost, rame ga je pakleno bolelo. Mada je vreme odmicalo, nije se osećao ništa bolje.

Bila je to činjenica sa kojom se Riči morao suočiti prilazeći ulazu pećine na Sovinom brdu koja mu je služila kao

skrovište. Po dolasku je očistio ranu toplom vodom i viskijem, pažljivo je previo i vodio o njoj brigu onoliko koliko je mogao. No, rana ga je i dalje bolela, a rame oko nje bilo je naduveno i crveno. Znao je da se moglo desiti da već sutra dođe do infekcije. U svakom slučaju, morao je da potraži pomoć lekara.

Otporan i izdržljiv kao i svi bivši zatvorenici, Riči nije strepeo od lekara: njega je mučilo nešto drugo. U stvari, nije mu se sviđalo da ovako ranjen na konju pređe četrdeset milja do najbližeg grada koji se zvao Red Siti, a da iza sebe ostavi Triniti.

Pored svih neprijatnosti, to je takođe značilo udaljiti se četrdesetak milja od Tonerovog groba. Da, da, od večnog počivališta tog matorog lupeža, a ako ga predskazanje nije varalo, četrdesetak milja od Kodija.

Gladeći u hodu retku, ali grubu i čekinjastu bradu od svega nekoliko dana, Riči je izašao na mesečinu sa izrazom duboke zabrinutosti u očima. Kada je na groblju u Trinitiju nepoznati strelac iz mraka otvorio vatru na njega, nije ni pomišljao na Seta Kodija. Tog trenutka je bio suviše zaokupljen spasavanjem glave. Ali, malo po malo, sumnja je počela da mu se uvlači u misli i sada, u svom skrovištu u pećini iznad ravnice Triniti, on je o svemu tome razmišljao znatno drugačije.

Naime, nalazio je da se sve uklapalo.

Jer, Kodi je pušten iz državnog zatvora u isto vreme kada i on. Njih dvojica nikada nisu razgovarali o Toneru, ali je Kodi, isto kao i on, mogao doći do sličnih zaključaka koji su se odnosili na veliku pljačku banke i „izgubljenih“ deset hiljada dolara. Ako je bilo tako, onda

je njegov bivši drug iz ćelije sigurno pokušao da što pre dođe u ove krajeve i prvi stavi šapu na izgubljeni novac za koji su obojica verovala da leži skriven u Tonerovom kovčegu. I šta se onda desilo? Pa, ljut što je njegov ogorčeni neprijatelj ipak uspeo da za dlaku stigne pre njega, Kodi je hladnokrvno pokušao da ga ubije.

Riči je osetio da ga hvata groznica i za trenutak pomislio da su sva ta nagađanja samo plod mašte i temperature od koje se sve više i više tresao. Možda je u ovom času Kodi već negde u Meksiku, jer je više puta govorio da će se uputiti tamo čim bude pušten na slobodu. Možda je noćni strelac koji je na njega pucao na groblju samo neki gradski čuvar ili pak šerifov pomoćnik. Zašto da ne, bilo bi bolje da je tako i da je sve ovo u vezi sa Kodijem samo plod njegove uobrazilje.

To je nateralo Ejasa Ričija da se za kratko trgne i svim snagama pokuša da se održi u stvarnosti. Sada je tačno znao da mu groznica počinje zamračivati svest i da muti njegov smisao za rasuđivanje. U roku od nekoliko sledećih časova moglo bi se desiti da mu se priviđaju bizoni koji lete ili da počne da uobrazava kako se nalazi u Meksiku i sa starim Kodijem mrežama za leptire hvata lepe senjorite trčeći po tlu koje je popločano srebrnim dolarima.

Znao je da što brže mora do lekara, ako ne želi da umre u groznici u toj skrovitoj i tamnoj pećini.

Kada je pojahao konja, nije bio svestan činjenice da se uputio nazad ka Trinitiju, već je polusvestan krenuo tim pravcem zato što mu je bio koliko-toliko poznat. Nekoliko puta je potegao iz flaše

sa viskijem i to mu je, bar na kratko, pomoglo da potpuno ne izgubi svest. U kratkotrajnim trenucima kada je bio potpuno normalan i razložan, razmišljao je o tome kako bi sa dve-tri vešte laži mogao od sebe da otkloni svaku sumnju vezanu za neprijatan događaj na groblju. Uostalom, zaključio je, ljudi su mogli sumnjati i nagađati, ali niko nije imao bilo kakve dokaze u rukama. Osim toga, nije verovao da bi iko mogao da nasluti šta ga je tamo uopšte dovelo.

Uporno je jahao prema severoistoku i posle još nekoliko pređenih milja, ugledao je odsjaj mesečine na krovovima Trinitija.

Samo da stignem do lekara, pomislio je. Otpio je još jedan gutljaj viskija i odmah se osetio bolje. Sada je znao da će izdržati.

*

– Ovde gore me najviše žiga – rekao je Veselko Džoe Tali dodirujući se vrhom košcatog kažiprsta po uhu. – Naročito me „preseca“ po hladnom vremenu, tako da se jedva da izdržati. Zlo jedno neviđeno.

Na licu lepe, zelenooke Džuli Silver koja je stajala ruku oslonjenih na kukove nije se mogla videti ni trunka sažaljenja. Devojka je samo kratko odmahnu la rukom.

– Gluposti! – odvratila je sa uzdahom.

Veselko trepnu sa nevericom: naime, on i šerifova devojka se nikada nisu naročito slagali, ali... Nije mogao da se seti da je Džuli ikada bila tako bezdušna prema njemu.

– Gospođice Džuli – obratio joj se glasom koji je podrhtavao – žao mi je što

ovo moram da vam kažem, ali mislim da vi niste prava dama.

– Možda i nisam – odvratila je devojka odrešito. – Ali, bolje i da ne budem prava dama, nego da svaki božji dan zbog nečega kukam i želim da me ljudi žale.

Iz Veselkovog smežuranog lica nestalo je poslednje kapi krvi.

– Časna reč, ovaj put ste otišli suviše daleko, gospođice Džuli. Da znate da ću reći šerifu kako sa mnom razgovarate.

Devojka se osmehnu.

– Da, da, samo mu reci Džoe Tali. Naravno i ja ću mu kazati da, dok je on odsutan, provodiš vreme čitajući kataloge o lekarijama umesto da radiš ono što ti je posao.

– To je presna laž! – prasnu Tali, pokrivajući krpom koju je držao u ruci knjigu „Lekovi i lekovite trave“. – Bog će vas kazniti za ovo, gospođice Džuli.

– Gluposti!

Dva puta izgovorena reč „gluposti“ u roku od jednog časa bilo je više nego što je Džoe Tali mogao da podnese. Zato je, bez ijedne reči, natukao svoj veliki šešir do ušiju i izašao da potraži šerifa; bio je strašno ljut i što pre je želeo da mu kaže da ga njegova lepa i pričljiva devojka čeka u uredu, ali nije nameravao da propusti da saopšti ono što mu je rekla. Posle toga je nameravao da ode do apotekara Džima Horama i zapita ga imali australijskih trava na lageru, jer, kukovi su ga toliko žigali da je to bilo nesnošljivo.

Izašavši na glavnu ulicu i držeći čvrsto Džona Vorda za okovratnik košulje, Bak Longstrit je ugledao svoga domara kako zamiče za ugao iza gradske štale. Prvo je hteo da ga pozove, ali je

odustao iako je pretpostavljao da ga Veselko traži. No, sada nije bio trenutak da razgovara sa njim, pošto mu je nadzornik sa ranča Dabl Bar zadavao dosta problema.

Naime, Džon Vord je bio jedan od onih ljudi koji nikada ne bi trebalo da okuse ni kap alkohola. Trezan, on je bio jedan od najboljih i najvrednijih momaka u oblasti i svako se na njega mogao osloniti. Ali pijan, bio je naprosto pravi otrov, veoma agresivan i oštar na jeziku, a kavgu je zapodevao zbog jednog jedinog pogleda. Na sreću, ta pijanstva bila su veoma retka, jer se siroti nadzornik dugo posle toga stideo svojih ispada. No, oni su se s vremena na vreme ipak dešavali.

Te večeri Vord je svima pokvario večer u restoranu Grevi Ejda, nasrnuo je na vlasnika i pokušao da se potuče sa konobarom. Zbog svega toga, bilo je izvesno da će noć provesti u ćeliji i platiti bar dvadeset dolara kazne. Ali, što je bilo još čudnije, on je još uvek nastavljao da se razmahuje pesnicama što je dodatno iznerviralo Baka Longstrita.

– Prestani, Vorde – grmnuo je u trenutku mladi šerif, izmičući se kako bi izbegao nadzornikovu desnicu. – Ne teraj me da te uspavam za nekoliko sati. Uostalom, idemo do ćelije i tamo ćeš imati vremena da se pošteno istrežniš.

No, Vord je još jednom zamahnuo pesnicama kroz vazduh.

– Hapsiš sirote pijance, Longstrite, da, da, čudna mi čuda! Bolje bi ti bilo da nađeš one koji raskopavaju grobove i obračunavaju se na groblju! Zar to nazivaš održavanjem reda u gradu? Kada bih ja tako brinuo o govedima, onda bismo ovde gajili prerijske pse!

Bak stisnu vilice. Pucnjava na groblju bila je najuzbudljivija stvar koja se dogodila u Trinitiju za poslednjih godinu dana i on je osećao da su građani razočarani što akteri tog događaja još nisu otkriveni. Znao je da oni kojima nije simpatičan sada dižu glas i govore negativno o njemu; takav je, recimo, bio Met Kreg, vlasnik i urednik lista „Truba“. Pored njega, tu su bili i agresivni pijanci poput Džona Vorda.

– Šta? – začutao si, Longstrite? – procedio je nadzornik zaplićući jezikom. Ovaj ga je samo odmerio i pogledao niz glavnu ulicu u kojoj se, blok zgrada niže, na kolima pojavio bivši šerif Ford.

Ljut što mu Longstrit ne odgovara, Vord je sa pola snage još jednom zamahnuo pesnicom koja, naravno, nije pogodila cilj. Mladog čuvara zakona sada je izdalo strpljenje, tako da je kratko zamahnuo levom rukom i pogodio uhapšenika tačno u bradu. Udarac je bio tačan i precizan i Vord bi pao na zemlju da ga šerif nije uhvatio za ruke, podigao ga na ramena i odneo u zatvor. Idući korak po korak, šerif se kretao veoma lagano: kada je ušao unutra, tamo je zatekao Randala Forda i Džuli Silver koji su ga nestrpljivo očekivali.

Za samo pola minuta, Longstrit je smestio Vorda u ćeliju i vratio se u svoju kancelariju. Kada je ušao, Džuli je baš kuvala kafu, dok je Randal stajao pored stola i listao zatvorski dnevnik.

– Taj kauboj se nikada neće naučiti redu, Bak – dobacio mu je Ford. – Pre pet godina ja sam ga hapsio bar pet ili šest puta, a ti činiš isto bar jednom mesečno. Nego, kako idu stvari, sinko? Upravo sada sam stigao sa ranča.

– Da, video sam te, Randle – odvratio je Bak kratko, obgrlio Džuli za tren i osmehnuo joj se pre nego što se lagano spustio na stolicu. – Sve je uglavnom kao i pre, sem one pucnjave na groblju. Verovatno si čuo za to?

– Ponešto – odvratio je Ford sedajući tačno preko puta njega. Kada je skinuo šešir, Bak primeti kako mu se kosa naglo proredila i osedela. No, čak i tako, Randal Ford je još uvek bio čovek impresivnog izgleda. Imao je nešto oko četrdeset i pet godina, bio je visok šest stopa, lepo građen i još uvek vitak. Lice mu je bilo odlučno i tvrdo, kao isklesano, a sedi brkovi davali su mu naročitu ozbiljnost. Njegove tamne oči posmatrale su svet oko sebe ostrim i pronicljivim pogledom. Bivši šerif još uvek je sa sobom nosio oreol autoriteta koji je stvorio za deset godina čuvanja zakona u Trinitiju.

Naime, Randal Ford je vremenski najduže bio gradski šerif, a po kazivanjima najstarijih građana bio je bez sumnje i najbolji. On je bio primer na koga se Bak Longstrit ugledao na početku službovanja i tada je bez ikakvog snebivanja povremeno tražio pomoć starijeg i iskusnijeg kolege. Iako je za to znao, nije mu smetalo što još i danas jedan broj ljudi govori o Randalu kao o „svom šerifu“. Bila je istina da je on od Trinitija stvorio miran i prijatan grad, pa je i sam krenuo njegovim putem. Video je da ga građani prihvataju i poštuju i to mu je bilo dovoljno.

Kafa je bila gotova i oni su uz razgovor, malo po malo, došli do incidenta na groblju. Ford je više slušao, dok mu je Bak iznosio sve činjenice, upoznao ga sa dokazima koje je pronašao i na osno-

vu kojih je mogao da nazre identitet bar jednog od učesnika. Naravno, dobro se čuvao da ne spomene razgovor sa Dokom Holidejem i činjenice na koje mu je ovaj ukazao; na taj način izbegao je da otkrije njegovu ulogu u stvaranju kompletne slike događaja koju je izložio svom starijem kolegi. Pogledao je Džuli i shvatio da je njegova oštroumna ali pričljiva devojkica pomalo zbunjena Fordovim ćutanjem o celom slučaju. Poznavali su ga kao odličnog sagovornika i savetnika, posebno kada se radilo o stvarima vezanim za primenu ili kršenje zakona.

I pored toga što mu je šerifovo ćutanje bilo pomalo čudno, Bak nije mogao a da mu sa ponosom ne izloži detalje telegrama koji je dobio od upravnika državnog zatvora.

– Ejs Riči – rekao je lupkajući kažiprstom po žutom obrascu. – On u potpunosti odgovara slici koju sam stvorio o uljezu sa groblja. Upravnik mi je javio da je pri otpustu Riči imao zeleni ogrtač... otprilike iste boje koju je nosio i onaj čovek na groblju.

– Da, da – umešala se u razgovor Džuli – pre nego što si došao, Veselko mi je rekao za upravnikov telegram, Bak. Misliš li da je onaj drugi, Set Kodi, bio sa Ričijem kada je na njega pucano?

– Nema znakova da je prošle noći na groblju bio još neko, Džuli – odvratio je mladić. – Onaj drugi, strelac, pucao je iz šumarka. U svakom slučaju, činjenica je da su Riči i Kodi otpušteni istoga dana. Osim toga, nekada su bili najbolji drugovi da bi kasnije postali najveći neprijatelji. Ne znam da li da sada razmišljamo i o Kodiju, ali... Mislim da je bolje da se koncentrišemo na Ričija.

– Ako je to bio Riči – dobacio je Ford.

Bak iznenađeno podiže obrvu.

– Ti se ne slažeš sa pretpostavkom da bi u pitanju mogao biti baš ovaj bivši kažnjenik?

Bivši šerif lagano klimnu glavom.

– Mislim da zasnivaš svoje razmišljanje na prilično klimavim dokazima. Hoću da kažem, nekoliko otisaka čizama, dva-tri zelena konca...

Ford je zastao u pola rečenice i sa omalovažavanjem slegnuo ramenima. I dalje ne otkrivajući da zaključci nisu njegovi, Bak je vatreno nastavio da brani činjenice na koje je Holidej ukazao.

– Čuj, Randale, to su veoma važni podaci na osnovu kojih sam zaključio da se radi o visokom čoveku u zelenom ogrtaču koji nosi potkovane čizme. Kratka kosa i teške čizme su me podsetile na osuđenika, pa sam telegrafisao državnom zatvoru i ubrzo dobio odgovor da je Ejs Riči, čovek koji bi mogao da se uklopi u celu sliku, pušten na slobodu tri dana pre ovog događaja. Znači, za to vreme je mogao da stigne ovamo, makar i na konju.

– Moram priznati kako delim Bakovo mišljenje, mister Forde – ubacila se Džuli.

Ustavši sa mesta, Longstrit je počeo nervozno da šeta po sobi.

– Da li je moguće da neki ljudi veruju da je opljačkani bančin novac još uvek u Trinitiju, Bak? – zapitala je devojka.

– Posle pet godina? – odvratio je šerif pitanjem, a onda zavrteo glavom. – To bi bila prilično sumnjiva pretpostavka... Ali... bez obzira na sve i nju moram uzeti u obzir. Šta ti kažeš na to, Randale?

Ford je ustao i prišao vratima.

– Želiš li stvarno moj savet? – zapitao je stavljajući šešir.

Tek u tom trenutku, Bak Longstrit je primetio da je svaki deo garderobe Randala Forda izuzetno skup i kvalitetan. Nekada siromašan čovek koji je teško živeo od skromne šerifске plate, Ford je pre četiri-pet godina nasledio nekog bogatog srodnika što mu je omogućilo da se povuče sa svog šerifskog položaja i kupi lep ranč Kros Bar severno od grada.

– Naravno, Randale – odvratio je mladić posle kratkog ćutanja. – Uvek sam smatrao da tvoj savet vredi koliko i zlatan dolar.

– Onda digni ruke od toga.

Bak začuđeno zatrepta.

– Da dignem ruke? Zar tek tako?

Ford ga ozbiljno odmeri.

– Ja mislim da se sve desilo sasvim slučajno – kazao je. – Pretpostavljam da je neki skitnica u prolazu zaključio da bi vredelo okušati sreću sa raskopavanjem groba u nadi da će u njemu naći nešto što bi mogao da unovči. To se i ranije događalo u mnogim mestima. Što se tiče pucnjave, mislim da je u pitanju običan slučaj svađe lopova.

Pošto mu niko nije odgovorio, Ford nastavi šireći ruke.

– Oni su pobjegli i, ako ne računamo izgrebani spomenik, nisu napravili nikakvu štetu. Lično mislim da ti zajedno sa izvesnim brojem građana praviš buku ni oko čega. Ali, kao što sam rekao, ovo je samo moje mišljenje.

Dodirnuo je prstima obod šešira.

– Laku noć, gospođice Silver. Do viđenja, Bak.

Ni mladi šerif nije verovao da bi neko posle pet godina mogao da bude takav

optimista i traži davno nestalih deset hiljada dolara. I da se tako nešto dogodi, da li bi baš groblje bilo pogodno mesto za takav poduhvat?

Neko vreme u prostoriji je vladala tišina. Bak je uzdahnuo i upitno podigao obrve. Onda mu je Džuli prišla.

– Čudna stvar, Bak. Ja sam, zapravo, došla kod tebe s namerom da te pozovem na večeru. Umesto toga, naljutila sam Veselka, a maločas sam od Randala Forda čula takav savet koji sam od nje mogla najmanje očekivati – kazala je uz blag osmeh. – Možda bi trebalo da se vratim kući i ponovo izađem ne bi li veče počelo ispočetka.

– Ti se ne slažeš sa onim što je Randal rekao, Džuli?

– O tome šta se desilo na groblju? Ne, ne slažem se. Priznajem da sam mislila kako se, telegrafišući u zatvor, hvataš za slamku, ali odgovor koji si dobio dokazuje da je tvoja teorija bila tačna. Po onome što se da zaključiti proizilazi da je taj „tajanstveni“ čovek verovatno Ejs Riči, mada ne mogu da shvatim kako bi to mogao da upotrebiš u istrazi.

Bak je obišao oko stola i obgrlio devojku oko struka.

– Da li si ikada pomislila da smo suviše vremena provodili u radu, a malo u zabavljanju, Džuli?

Ona se mazno izvi.

– Znam ja ta šerifska lukavstva, Longstrite – odvratila je sa osmehom. – Ti očigledno nešto smeráš. Možeš li mi reći šta je to?

– Pa, dobro, šta kažeš za jednu večeru za početak? Možda baš onu o kojoj si govorila? Kasnije...

– I to baš onda kada su mi roditelji u poseti kod tetke Mej u Red Sitiju – pre-

kinula ga je vragolasto se smešeći. – U kući nema nikoga osim sirote Džuli...

– ... kojoj treba zaštitnik, a to sam ja – dopunio je Bak i nežno je poljubio u obraz.

Oboje su se glasno nasmejali i izašli na trem ispred zgrade. Dok je zatvarao vrata, Bak je u polumraku uočio siluetu nekog visokog čoveka koji je zastao na nekoliko koraka od njih. Kada su mu se oči privikle na tamu, jedva čujno je uzdahnuo: samo jedna osoba nosila je šešir svetlogolubije boje, dugački karirani sako od tvida, tanku kravatu i flanelne pantalone u boji šešira. Naravno, nije mu bilo teško da prepozna Doka Holideja koji je u međuvremenu izašao iz senke i pošao prema njima.

Iznenadeni njegovom pojavom, i mladić i devojka začutaše.

– Ah, dobro je što sam vas uhvatio, šerife! – obratio mu se Dok pozdravljajući Džuli laganim naklonom. – Izlazite li negde?

– Manje-više – odvrati mladić neodlučno. – Unutra imam jednog pijanca, ali kako mi se čini, mirno će spavati sve do jutra. Jeste li želeli da porazgovaramo o nečemu, mister Holideje?

– Pa... prolazio sam ovuda i pomislio da ne bi bilo zgorega da vas o nečemu obavestim. – Bio sam večeras u salunu baš kada je naišao doktor Dalton. I zamislite, ispričao je nešto veoma zanimljivo! – dodao je Holidej, a onda začutao kao da uživa u napregnutoj tišini koju su izazvale njegove reči. – Doktor kaže da je večeras previo nekog čoveka koji je pušćanim metkom ranjen... u rame. Opisao ga je kao visokog, grubog lica i sa kratko podšišanom kosom.

Longstritu zaigra srce.

– To je uljez sa groblja!

Dok klimnu glavom.

– Isto sam i ja pomislio. No, treba proveriti da li ima zeleni ogrtač i potkovane čizme.

Bak se hitro okrete prema devojci.

– Džuli, da li bi imala nešto protiv, ako...

– Da li bih imala protiv? – prekinula ga je. – Za ime božije, Bak, pa i ja sam radoznala da vidim tog čoveka! Gde je on sada, mister Holideje?

– Koliko sam mogao da zaključim, još uvek je u doktorovoj ambulanti.

– Hvala, mister Holideje – odvratio je Bak brzo i uzevši Džuli za ruku, požurio prema kući doktora Daltona. Dok je pozdravio devojkicu podizanjem šešira i pre nego što su se udaljili, pozdrav propratio rečima:

– Još nešto, šerife. Doktor Dalton je pomenuo da se pacijent zove Ejs Riči.

*

Jedan sat kasnije, Bak Longstrit je sedeo u svojoj kancelariji i završavao pisanje izveštaja. Džuli Silver je otišla kući, a Veselko Tali bio je poslat u mali restoran preko puta da donese nešto pristojne kafe. Džon Vord je hrkao u svojoj ćeliji, a šerif grada Trinitija i bivši kažnjenik Ejs Riči sedeli su za istim pisanim stolom.

– Da vidimo da li sam sve tačno zapisao – promrmljao je Bak, odlažući pero i uzimajući ispisan papir sa Ričijevom izjavom. – Kažete da ste u sredu na noć, pre odlaska iz grada, zapazili na groblju neko sumnjivo kretanje. Prišli ste bliže da proverite i videli ste jednog čoveka koji se vrteo oko nekog groba. On je šmugnuo, a vi ste na grobu zatekli rupu

i alatke za kopanje: odmah ste pomislili da ste iznenadili nekog pljačkaša grobova. Pre nego što ste se udaljili, neko je pripucao iz mraka i vi mislite da je to baš onaj čova kog ste prepali. Vi ste odgovorili paljbom i posle kratke razmene zakačio vas je jedan kuršum. Tada je pljačkaš grobova odmaglio, krenuli ste za njim i gonili ga sve do Sovinog brda kada vam je pobegao. Tada je počela da vas peče rana, pa ste se sklonili u najbližu pećinu i predahnuli. Kada ste shvatili da vam se rana inficirala, vratili ste se u Trinitu i posetili doktora Daltona.

Mladić podiže glavu i pogleda u Ejsa Ričija.

– Da li je tako?

– Baš tako. Treba li da potpišem izjavu, šerife?

– Znate postupak, zar ne?

– Kao što vam je poznato, ja sam bivši osuđenik. Zato nema smisla da se pravim ono što nisam, je li tako? Uostalom, iz svega ovoga mi je jasno da ste shvatili ko sam i pre nego što sam se pojavio. Moram priznati da je za tako nešto potrebno biti đavolski oštrouman.

Bak uzdahnu i još jednom odmeri Ričija od glave do pete. Dah zatvora još se osećao u njegovom ponašanju i izgledu, počev od kratko podšišana kose do grubih, potkovanih čizama.

– Sve je to stvar iskustva – odvratio je mladi čuvar zakona ustajući. – Mislim da si srećan što si živ, Riči.

Ovaj se podiže i rukom zagladi kratku, čekinjastu kosu.

– Zar mislite da ja to ne znam? – dobacio je šaljivo, ali se odmah zatim uozbiljio čim mu se pogled susreo sa Longstritovim. – Dvostruko sam srećan što sam naišao na pametnog šerifa. Hoću da

kažem, ja one noći nisam učinio ništa nečasno ni protivzakonito: baš naprotiv, mislim da sam postupio ispravno. Ali, od toga se napravila velika buka i stvar je strašno naduvana. U stvari, moram da vam priznam da sam pomalo i zazirao da se vratim, jer sam pretpostavio da može biti neprilika zbog tog prokletog puškanja. No, da sam znao da je šerif čovek poput vas, ne bih časio ni časa.

Bak nevoljno klimnu glavom.

– Pa lepo, Riči. Ako hoćeš da budemo u dobrim odnosima, onda se ponašaj kao i svi ostali građani. Ako sam te dobro razumeo, planiraš da ostaneš ovde neko vreme?

– To mi je namera. Dopada mi se ovaj miran i ureden grad. Dosta mi je gluposti i planiram da potražim neki posao.

– Uvek se nađe posla za dobrog radnika – odgovorio je Longstrit i izvadio cigaru iz malog džepa na prsluku. – Jesi li video Seta Kodija otkako ste otpušteni iz zatvora?

Ovaj odmahnu glavom.

– Ne, ni govora. Zašto pitate, šerife?

– Samo sam radoznao. Dobro, možeš ići, Riči. Pazi kako se vladaš i nećemo doći u sukob. Jasno?

– Jasno kao dan, šerife Longstrite. Hvala još jednom!

Stojeći u do vratku i lagano odbijajući dimove, šerif je pogledom ispratio čoveka koji se udaljavao. Hm... ako bi svi prestupnici bili tako jasni i otvoreni kao Riči, onda bi šerifski posao bio mnogo lakši.

No, možda je Riči bio previše jasan i otvoren?

Ta misao već neko vreme mu se motala u podsvesti i jednostavno nije mogao da je se oslobodi. Naime, njegov instinkt

policajca govorio mu je da je priča Ejša Ričija o događajima na groblju bila previše „upakovana“ i... ne baš realna.

Naravno, on je žarko želeo da veruje u sve što je bivši bandit rekao, jer bi mu to omogućilo da aferu na groblju svrsta među „rešene stvari“ i posveti se drugim problemima. Ali žaoka sumnje nije mu dala mira... Na kraju je nervozno bacio opušak, žurnim koracima se vratio u kancelariju i sa pisaćeg stola ponovo uzeo dosije koji je govorio o nepoznatom banditu i pljački Južne depozit banke koja se odigrala pre pet godina.

Čitanje papira i starih izveštaja ga je toliko zanelo da je u potpunosti zaboravio obećanje da će posetiti Džuli kada završi sa Ričijem. Rukom ispisan Fordov izveštaj o događaju koji se odigrao u gradu jednog vetrovitog popodneva 1874. godine čak i sada je na čitaoca ostavljao veoma dubok utisak.

*

6. novembar 1874... ..

Odblesak munja koje su se ukrštale iznad Sovinog brda bacao je preteće svetlo na grad i petoricu bandita koji su krenuli da opljačkaju banku: Artu Van Dajvera, Bila Grejsa, Martiju Helera, Bo Džermesa i njihovog vođu, čoveka oštih crta lica koji nije imao ime.

Tajanstveni vođa je još mnogo ranije skovao plan, podelio zaduženja i stvari su se odvijale onako kako su želeli. Naime, osoblje banke i nekoliko klijenata bili su svezani u direktorovoj kancelariji, Grejs i Džermes trpali su svežnjeve novčanica u vreću od nepromoćivog platna, Van Dajver je čuvao konje u sporednoj ulici, a brzoruki Heler lagano

šetao ispred banke sa dva zapeta kolta ispod kišnog ogrtača.

Bezimeni vođa je sve to nadzirao. Pošto je bio „mozak“ celog poduhvata, nije ni nameravao da se angažuje, sem u slučaju najveće nužde. I već kada se ponadao da će sve proteći onako kako je predvideo, morao je da se umeša kada je hrabri blagajnik Stiv Bart uspeo da se odveže i dočepa se svog revolvera.

Naime, Stiv Bart je bio jedan od najuspešnijih strelaca u Trinitiju. To je sada i dokazao kada je, hitro skočivši na noge, odmah „skinuo“ Džermesa i Grejsa pred vratima trezora, a zatim uperio oružje na Helera koji je, uznemiren pucnjavom, dotrčao unutra.

U tom trenutku umešao se i vođa bande, pa su on i Heler sredili Stiva Barta u grmljavini koltova i to onoga trenutka kada se na grad stuštila oluja... Ipak, svi su čuli da se nešto dešava, pa se Triniti trgao i zabrujao kao zoljino gnezdo. Ljudi sa puškama istrčali su na ulice baš kada su banditi uzjahali konje i spremali se na beg.

Vreme je bilo strašno i koprena jake kiše omogućila je beguncima da jurnu sporednim ulicama pre nego što je prvi metak pogodio svoj cilj. Van Dajver je bio pogođen u srce, a njegov konj je prosto izrešetan pod kišom tanadi koja je zapraštala iz svih pravaca. Drugi od bandita, Marti Heler, uspeo je da se dočepa jedne polumračne ulice, ali ga je nasumce ispaljeni plotun „presekao“ i on se sručio u veliku žučkastu baru, dok su dva konja bez jahača pojurila niz ulicu.

Dva konja bez jahača...

Negde između mesta gde je Van Dajver oboren iz sedla i ulaza u sporednu ulicu u kojoj se Marti Heler sručio

mrtav, nestao je vođa bande zajedno sa vrećom od nepromoćivog platna nabijenoj banknotama.

Organizovani i predvođeni šerifom Randalom Fordom, razbesnili građani čvrsto su verovali da će, uprkos oluji, naći petog bandita. Ali, u tome nisu uspeali.

Naravno, samo vešt nevaljalac uspeo je da se provuče kroz tako gust obruč, jer je bio iskusan i ranije se nalazio u sličnim nevoljama. Izmakavši poteri, on se sakrio na tavanu jedne napuštene pekare i tu ostao puna četiri časa dok se dole za njim razvijala besomučna potraga.

Bio je još gusti mrak kada je sišao dole i provukao se uskim uličicama, sve do pogrebne sale Monroa Jungmena, vlasnika velike radnje koja je prodavala pogrebnu opremu, ali i obavljala sve poslove oko sahranjivanja. Jer, grad je bio potpuno opkoljen, tako da ni vešt čovek poput njega nije mogao da nađe bilo kakav izlaz. Pa ipak, bandit je bio uveren da će se nekako spasti. Znao je mnogo trikova i imao veliko iskustvo u koje se najviše pouzdao.

Kada je napokon ušao unutra, zadnja prostorija iza svečane dvorane bila je prazna i jarko osvetljena. Pogrebnik je završio posao i zatvorio jedan od poslednjih kovčega u kojima su ležala tela četvorice bandita, blagajnika Stiva Barta i jednog nesrećnika koga je zalutali metak „pronašao“ na ulici.

Pored pomenutih, tu je bio i sedmi, otvoreni kovčeg koga je Monro Jungmen spremio za svaki slučaj. On je stao baš pored njega i lagano se obazreo oko sebe: odahnuo je sa olakšanjem verujući da se spasao i da će biti dobro da se ne-

gde sakrije. Nije obratio pažnju na to šta se dešava oko njega, već je počeo da šeta po prostoriji. Na drugoj strani, Monro Jungmen je u susednoj prostoriji vrlo jasno čuo šumove i odmah posegao za oružjem. Slutio je da nešto nije u redu i bio je u pravu. Naravno, čim je pored praznog kovčega ugledao visokog neznanca umrljanog blatom, odmah je shvatio o kome je reč. Laganim, ali odlučnim glasom naredio mu je da digne ruke uvis...

A onda je, drugi put u jednom istom danu, gradsku tišinu prekinula zaglušujuća pucnjava.

Prvi čovek koji je stigao na lice mesta, šerif Randal Ford, našao je bandita i Monroa Jungmena kako nepomično leže u ogromnoj lokvi krvi. Sa olakšanjem je odahnuo kada je video da je peti i poslednji bandit dobio svoje...

No, nikada nisu saznali ko je on bio, niti su ikada utvrdili šta je uradio sa deset hiljada dolara pre nego što mu je srce razneo snop tanadi iz Jungmenove dvocevke.

*

Pod mesečinom obasjanim krovovima ceo Triniti je spavao mirnim, okrepljujućim snom. No, budan je bio čovek koji se nalazio u sobi na prvom spratu pansiona, kao i došljak koji je tiho pokucao na njegova vrata.

Ejs Riči se lagano trgao iz najdubljeg sna. Doktor Dalton mu je dao sredstvo za umirenje i od tada je spavao dubokim, tvrdim snom. I sada je hteo da nastavi da spava, ali dosadno kucanje se produžilo.

– Ko je to, dovraga? – progundao je sebi u bradu. Nervozno je protrljao oči

i zaškripao zubima. – Odlazi odavde, pasji sine, pre nego što izađem i izbušim te kao staro bure!

Noćni posetilac je verovatno poznavao Ejsa Ričija i stoga je veoma ozbiljno shvatio njegovu pretnju. Nekoliko trenutaka napolju je vladala tišina, a onda je jedan ozbiljan glas tiho i kratko rekao:

– Čelija 99.

Iako mu je ruka bila na dršci revolvera, Riči se u trenu ukočio. Tog časa se potpuno razbudio, hitro ustao, upalio stonu lampu i prišao vratima. Otključavši ih, stao je u stranu i uperio zapet kolt prema vratima.

– Uđi! – rekao je muklo.

Vrata su se otvorila i unutra je ušao jedan debeljuškasti čovek prerano osedele kose, veoma kratko podšišan. Šešir mu je visio na leđima pričvršćen tankim vezivnim kajasima, a na nogama je imao klincima potkovane čizme slične onima koje su izvirivale ispod Ričijevog kreveta. I on je nosio kolt kalibra „45“, ali kada je ušao i zastao da osmotri mutnim svetlom obasjanu sobu, ruka mu se nalazila daleko od pištolja. Ugledavši uperenu revolversku cev, iskrivio je usta u pomalo čudan osmeh.

– Zdravo, Ejse, stari druže – dobacio je ljubazno i nogom zatvorio vrata. – Hajde, makni se, taj revolver ti neće trebati.

Riči se ispravio i oborio cev pištolja: spustio je obarač, ali je ipak zadržao prst na okidaču. Jer, samo potpuni idiot mogao bi bezrezervno da veruje njegovom bivšem kompanjonu iz čelije broj 99.

– Vražji sine, Kodi – izustio je prilazeći. – To si, dakle, bio ti?

– Šta sam bio ja, stari druže?

Riči je pružio ruku i uzeo kolt iz Kodi-jeve futrole.

– A sada skriveni pištolj, Kodi.

– Kakav skriveni pištolj?

– Uvek si se hvalio da nosiš skriveni pištolj, sijalo sunce ili padala kiša, Kodi.

– Imaš dobru memoriju, Ejse – odvratio je ovaj žmireći. Oči su mu bile crne i nekako hladne, izraz lica lukav, čak i pomalo surov. Da, Set Kodi verovatno nije bio najjači čovek u državnom zatvoru, ali je sigurno bio jedan od najopasnijih.

– Ja ništa ne zaboravljam – dobacio je Riči hladno. – Ni jednu jedinu stvar. Pogotovo ne mogu da zaboravim kako si se bez ikakvog razloga okrenuo protiv mene.

– Riči, prokleti licemeru, dobro znaš zašto je to bilo!

– Najpre skriveni pištolj, a onda ćemo razgovarati, Kodi. Hajde, daj...

Uz glasan uzdah, Set Kodi se sagnuo i iz sara čizama izvadio, maleni „deringer“ koji je iz blizine bio podjednako ubitačan kao i najbolji kolt.

Riči ga je zgrabio i u nekoliko koraka se povukao do kreveta. Oba revolvera stavio je na noćni sto i lagano seo.

– Trebao bih da ti prosviram kuršum kroz glavu, Kodi – rekao je uvređeno. – Da znaš da ne bih oklevao, samo kada bih bio siguran da ću se izvući. Ali, nisi vredan toga da zbog tebe čovek visi.

– Ružne reči, Ejse – odvratio ovaj mršteći se. – A zbog čega želiš da mi prosviraš kuršum kroz glavu?

– Prošle noći si pokušao da me ubiješ na groblju, pokvareni kurvin sine.

– Lažljivče.

Kodi nije odmah odgovorio, već se lagano spustio na stolicu koja je zaškripa-

la. Nekoliko trenutaka odmeravao je Ričija, a onda jedva primetno klimnuo glavom.

– Pa, možda je došlo vreme da budemo potpuno otvoreni, Ejse. Došao sam noćas da ti predložim da se udružimo, baš kao nekada u ćeliji 99.

– Mi da se udružimo? Zbog čega?

Kodi lukavo zažmiri.

– Mislim da bi morao da pogodiš, Ejse. Ovaj se namršti.

– Nemam nameru bilo šta da pogađam! Hajde, reci!

– Još uvek hoćeš da „farbaš“ druge, ortak? No, dobro... Ja nikada nisam bio previše stidljiv i zato ću početi prvi – dodao je Kodi, naginjući se na stolicu kako bi bio što bliže svom bivšem prijatelju.

– Došao sam ovde da nađem onih deset hiljadarki, Ejse. Baš kao i ti, drugar.

Riči oseti kako odjednom popušta napetost koja ga je obuzela. Sada, kada su stvari izašle na čistinu, osećao se lakše. Malo bolje namestivši zavoj na ramenu, udobnije se naslonio na ogradu kreveta i uzeo duvankesu.

– I ti si, dakle, mislio na Toneru, Kodi? Pa da, pretpostavljao sam da stalno misliš o tome.

– Isto kao i ti, Ejse – odvratio je Kodi ležerno i uz uzdah ispružio svoje snažne mišićave noge. – Kakav smo mi par kažnjenika bili, a? Kada su Toner i njegova banda opljačkali banku, obojica smo bili sigurni da znamo gde je taj lisac sakrio plen. No, pošto smo, izgleda, i jedan i drugi po prirodi nepoverljivi i pohlepni, ćutali smo i sanjali o tome da „doletimo“ ovamo i ščepamo onih deset hiljadarki. Prozlili smo se, prestali da razgovaramo, a ubrzo je stiglo i hvatanje za gušu: onda su nas premestili u od-

vojene ćelije i zamrzili smo jedan drugog... Kada sada pogledaš na sve to, shvatiš da je bilo budalasto, zar ne?

Riči slegnu ramenima.

– Možda. Ali, žarko sam žudeo za tih deset hiljadarki, Kodi. I još uvek me nije popustilo...

– No, sada si voljan da ih поделиš, zar ne? Fifti-fifti?

Riči podiže obrve.

– Hoćeš da kažeš da nas dvojica treba zajedno da potražimo tu lov, Kodi?

– Tačno, Ejse. I bilo bi dobro da ne budeš zlopamtilo... Mislím... zaboravi ono što se desilo na groblju, hoćeš li? Znaš... kada sam stigao tamo i video te da kopaš... jednostavno sam pomahnitao, I eto... Nisam te baš ozbiljno dokačio, druškane?

– Preživću.

– Možeš biti siguran u to... ako se udružimo.

Pretnja nije mogla biti jasnije izrečena. Ričiju se to nije dopalo, ali je bio svestan da mora da prihvati postojeće stanje stvari. Polovina sume od deset hiljada bila je bolje rešenje od rata sa Kodijem, zatvora ili pak mesta na groblju u Trinitiju.

Zato je sa uzdahom uzeo maleni „derringer“, držao ga u ruci nekoliko trenutaka, a onda ga bacio Kodiju koji ga je spretno zgrabio. Pritom se banditovo lice razvuklo u osmeh.

– Pretpostavljam da ovo znači kako smo opet ortaci, Ejse?

– Pogodio si, Sete. Za sada.

*

Štale u kojima je Randal Ford držao rasne konje koštale su više nego dvosobna kuća u kojoj je deset godina živeo

kao šerif Trinitija. Izgrađene od cigle i drveta sa ventilacionim sistemom koji je sam smislio, sve prostorije su strujanjem vazduha mogle leti da se hlade, a zimi da se greju do potrebne temperature.

Ford se sada bavio odgajanjem rasnih konja i takav život mu se jako dopadao. Imao je ugovor sa vojnom komandom u Fort Linkolnu, a s vremena na vreme bogatim rančerima je isporučivao punokrvne jahače za ličnu upotrebu. Svi konji su bili arapske rase i prodavao ih je s ponosom, osim jednog pastuva na čijem boksu je finim, kitnjastim slovima bilo ispisano ime „Sultan“.

To izvanredno grlo koštalo je bivšeg šerifa dve hiljade dolara i on je bez problema platio tako visoku cenu. Jer, Sultan je toliko i vredeo. Pored toga što mu je dao odlične potomke, on mu je postao pravi miljenik i najbolji drug: s njim je razgovarao i poveravao mu tajne koje ne bi rekao ni ženi, a kamoli nekom drugom.

– Sultane, lepotane... – tepao je on životinji toga jutra, nudeći joj polovinu jabuke. – Hajde uzmi i osladi se, mališa...

Kada je pre pet godina Ford „okačio o kuku“ svoj kolt i zvezdu da bi preuzeo Kros Bar, ranč je bio oronuo, zapušten i na rubu propasti. Celom imanju je, nesumnjivo, bila potrebna „inекcija“ novca, rada i ideja, a Ford je neštedimice uložio sve troje. Možda je u svemu čak i preterao, jer se njegova žena žalila prijateljicama da Randal više misli o ranču nego o njoj. On je to uglavnom poricao, kratko i odlučno, a kada bi ogorčena gospođa Ford preterala sa primedbama, nije joj čak ni odgovarao.

Ponekad, kao recimo toga dana, bivši šerif je stajao naslonjen na male vratnice i sećao se prohujalih vremena, doba kada se mogao „pohvaliti“ samo sa dve košulje. Tada je često morao da rizikuje život za platu od pedeset dolara mesečno i nije se baš osećao prijatno. Davno bilo, nikada se ne povratilo, pomislio je posmatrajući svoje nepregledno imanje.

– Randale!

Bio je to glas njegove žene koji ga je trgao iz razmišljanja. Lagano se okrenuo ka kući, odnosno prostranoj i hladovitoj verandi okruženoj ružama. Žena mu je mahnula sa trema i doviknula.

– Dolazi neki konjanik!

Ford se okrenuo prema putu i posmatrao konjanika koji je upravo izronio iza prevoja. U pitanju je bio visok čovek sa svetlim šeširom na glavi, tamnim i dugačkim sakoom i svetlim pantalonama, ne baš pogodnim za jahanje. Kada se malo približio, video je da čovek nosi tanku kravatu i košulju svetlosive boje ispod svilenog prsluka.

Ford se jedva primetno namrštio i pošao posetiocu u susret, dok ga je pastuv pratio u stopu. Gosti na njegovom ranču obično su bili dobrodošli, ali danas to nije bio slučaj. Naime, radilo se o čoveku koga domaćin jednostavno nije voleo. I šta je kod njega mogao tražiti Dok Holidej, čovek koga je jedva poznavao? Na to pitanje nije imao odgovor kao što nije mogao da odgonetne razlog neobične neprijatnosti koja ga je iznenada obuzela.

Pošto se konjanik lagano približavao, on je imao vremena da zatvori pastuva u boks ispod štalske nadstrešnice i da, naslonjen na niske vratnice, još neko vreme nežno miluje konja po gubici.

Nekoliko minuta kasnije, Dok Holidej je ujahao u dvorište, dodirnuo prstima obod šešira i ljubazno se nasmejao. Njegov dubak i prijatan glas prosto je zazvonio kroz miran jutarnji vazduh.

– Dobar dan, šerife – pozdravio ga je ljubazno. – Ne ljutite se što vas oslovljavam kao neki vaši sugrađani? Jeste li željni da čujete poslednje novosti iz grada?

– Nisam baš zainteresovan za novosti – odvratio je Ford trudeći se da mu glas zvuči ravnodušno. – No, sjašite kada ste već tu... Pretpostavljam da niko nije mrtav?

– Ne ne – odvratio je Holidej i skočivši iz sedla, gipko se dočekao na noge.

– Naprotiv, poslednjih dana kao da i mrtvi žele da ustanu.

– Mislite na slučaj sa groblja?

– Da – odgovorio je kratko Dok i osmehnuo se. Ford je zažmirio tražeći iza tog osmeha neku skrivenu nameru, ali su sivoplave oči Doka Holideja ostale zagonetne. – U stvari, taj događaj kao da je oživeo neke stare zagonetke. Uzgred, znate li da je vaš naslednik Longstrit bio u pravu?

– A u čemu to? – zapitao je Ford oprezno.

– Pa, u Trinitiju se pojavio čovek koji je ranjen na groblju. Ispostavilo se da je u pitanju bivši robijaš po imenu Ejs Riči. Naime, Riči je došao da potraži lekarsku pomoć i pritom je dao izjavu da je, prolazeći pored groblja, video nekoga ko je hteo da raskopa grob; kada je pokušao da ga spreči, neznanac je pripucao i ranio ga.

Dok je slušao Holidejevo prepričavanje Ričijeve izjave, Ford je bio veoma

miran. Kada je Dok završio, brzo je upitao:

– Verujete li vi u tu izjavu, Holideje?

– Obojica dobro znamo da treba biti oprezan u pogledu svega što kaže neki bandit takvog kova. Hm... ako je njegova izjava istinita, onda postoji nešto što me još više zbunjuje. Naime, ako taj čovak stvarno nije pokušao da opljačka grob, ko je onda to učinio? I zbog čega?

– Zaista ne znam – odvrati bivši šerif prižajući Sultanu kocku šećera koju je izvadio iz džepa kožne jakne. – A zbog čega vas to interesuje?

Dok glasno uzdahnu.

– Začudićete se, Forde, ali došao sam na ideju da napišem novinsku priču o nekom interesantnom događaju. Učinilo mi se da bi ovo mogla biti pogodna tema.

– Raskopavanje groba? Smešno!

– Pa, možda i nije – odgovori Dok lagano. – Radi se o grobu tajanstvenog bandita i ako se to dovede u vezu sa pljačkom koja nikada nije razjašnjena do kraja, sve bi dobilo mnogo interesantniji prizvuk. Jutros sam jahao i razmišljao o tome, pa mi je palo na pamet da ste vi taj koji bi mi mogao pomoći.

– Ja? – zabezeknu se Ford. – A kako?

– Pa, vi ste bili direktan akter tog događaja. Sinoć sam se uz čašicu do detalja prisetio svega što je napisano o tom događaju. Što sam više razmišljao, sve više me je čudila činjenica kako je novac nestao.

– Tako je bilo... jednostavno je nestao.

– Da, da, znam to. Ali, ima li nečega što se možete prisetiti, nekog detalja koji niste uneli u zvanične izveštaje? Nešto što bi nudilo objašnjenje? Recimo, neko vaše nagađanje? Znam da šerif

ne stavlja u zvanični izveštaj nedokazane pretpostavke, ali ako imate neku...

– Mislite da je događaj na groblju povezan sa nestankom novca? – prekide ga Ford nervozno.

– Ništa drugo mi ne izgleda logično.

– Vi ciljate na nešto, mister Holideje? Mogu li da znam šta je to?

Dok nabra čelo i posle kratkog ćutanje tiho odvrati.

– Mislím da je novac još uvek negde u Trinitiju.

– Nemoguće. Grad je pretresen ne jednom, nego deset puta. Da je sakriven bilo gde, sigurno bismo ga našli.

Holidej klimnu glavom.

– Znam da će vam ovo možda izgledati luckasto, ali možete li da poverujete da je novac bio kod bandita koji je poslednji likvidaran i sahranjen?

Ford odrečno odmahnu glavom.

– Nije moguće da mi ozbiljno postavljate takvo pitanje, Holideje...

– Pa, rekao sam vam da će zvučati luckasto.

– Ma kakvi... Temeljno smo pretresli njegovo odelo u nadi da ćemo ga identifikovati. No, ništa od toga. Našli smo pedeset dolara u čarapi u zahtev da se pare iskoriste za pristojnu sahranu. Ispoštovali smo tu želju, bez obzira što se radilo o banditu i pljačkašu banke. Eto, sada i sami možete da zaključite koliko smo bili detaljni.

– Vi kao da se ljutite, Randale. Nisam to nameravao.

Ford stisnu zube i uzdahnu.

– Uvek se ljutim kada se suočim sa glupostima, Holideje – odbrusio je mrgodno. – Kako ste samo, dodavola, došli do te glupe ideje da je bandit mogao biti sahranjen sa novcem... – rekao je bivši

šerif, a onda iznenada začutao kao da je nešto shvatio. – To je, dakle! Pokušaj raskopavanja groba... Vi mislite da je lopov tražio nestali novac, zar ne?

– To je samo moja gola pretpostavka, Forde – odvrati Holidej osmehujući se. – Iskreno rečeno, moram priznati da su moje pretpostavke uvek smele i neobične.

Još nekoliko trenutaka lice Randala Forda bilo je u nekom grču. Onda se opustio i čak uspeo da se osmehne.

– Vi ste vrlo zanimljiv čovek, mister Holideje. Uživajte veliki ugled kao „prvi revolver“ Zapada, a u isto vreme se bavite ovakvim fantastičnim kombinacijama. Mislim da ste realan čovek i zato me čudi što ste ovako nedosledni. Rekao sam vam jednom i opet ponavljam: previše se razmišlja o toj pucnjavi na groblju! Pustite vragu takve spekulacije i nemojte tako nešto povezivati sa događajem koji se desio pre čitavih pet godina! Pored toga, neko može pomisliti da ste neozbiljan lovac na senzacije, pa možete imati i ozbiljnih problema.

No, Holidej nije odustajao.

– Može biti da ste u pravu, Forde – odvratio je mirno. – No, takav članak za novine zaista bi mogao da bude interesantan... Ali dobro... vreme je da pođem.

– Zar nećete ostati da popijemo kafu?

– Hvala na pozivu, ali moram što pre da se vratim u grad – kazao je i pogledao u pravcu sunca. – Pored toga, osim u prekoj nuždi, ne volim da jašim po vrućini. Adios, mister, i hvala na poklonjenom vremenu!

Bivši šerif se osmehnu.

– Adios – otpozdravio je Holideju. – Sa srećom!

I dok je posmatrao kako se konjanik lagano udaljava preko travnate prerije, Randal Ford je izgledao miran i opušten. Ipak, kada mu se Sultan tek malo očesao o rame tražeći šećera, on ga je udario po gubici i opsovao. Iznenaden udarcem, pastuv je ustuknuo i zbunjeno zakolutao očima. No, već sledećeg časa njegov vlasnik se pokajao.

– Dodavola, stari moj... Izvini, druže, razmišljao sam o nečem drugom – dodao je i odmah izvadio iz džepa tri slatke kocke. – Evo, uzmi još... slobodno. Uzmi sve, hajde...

Odmah zatim, ždrebac je zarzao i kupio sve kocke sa Fordovog dlana. On ga je nežno pomilovao po ušima i govorio:

– Oh, Sultan se neće naljutiti na svog starog druga, zar ne? Naravno, ni u kom slučaju... Pa, toliko vremena smo već zajedno...

Ždrebac je zadovoljno mahnulo repom i sve je bilo u redu. S druge strane, Fordova žena koja je sve posmatrala sa prozora dnevne sobe, ogorčeno je stisnula usne. Znala je da je to bilo ludo, ali... skoro da je osećala ljubomoru prema tom đavolskom konju. Randal nikada nije tako nežno postupao prema njoj, pomislila je ogorčeno...

Nekoliko trenutaka kasnije, na um joj je pala jedna činjenica. Naime, ona ga je koštala samo jedan venčani prsten i obećanje da će je voleti, poštovati i slušati do kraja života... To je, zaključila je ljutito, mnogo manje od dve hiljade dolara koliko je on dao za tu prokletu životinju. A tek vreme koje joj je posvećivao...

Bilo je to žalosno, ali otkako je postao vlasnik ranča, Randal Ford se potpuno promenio. Lizi Ford duboko uzdahnu i

požele da ponovo živi u malenoj kući u gradu, makar i od pedeset dolara mesečno.

*

Zemlja na groblju u Trinitiju bila je crvena glina, prilično teška za kopanje, a naročito kada je dan vruć, a čoveka mori mamurluk.

Leroj Palmali je nastavio da kopa i naslonivši se na držalje lopate, pljunuo nekoliko puta u šake. Iz tri stope duboke jame koju je kopao za starog Natana Bonija, vidik je bio ograničen na nekih stotinu metara ispunjenih puzavicama, desetinama nadgrobničkih spomenika, ogradom od zardale bodljikave žice i, tamo pri kraju, krošnjama drveća iza kojih se videlo nebo bez ijednog oblačka.

Sve je bilo tako tiho i mirno da se tišina skoro mogla čuti; baš onako kako je Palmali voleo.

Žena ga je često kritikovala i tražila da nađe neki bolji posao. Naravno, nije joj bilo drago što Leroj kopa grobove, a kasnije popije dobar deo zarade.

– Samo kopaš i piješ, kopaš i piješ – često je govorila. – Kakav je to način života za jednog časnog i poštenog čoveka? Zašto se ne prihvatiš posla na liniji dilažanse ili ne podeš u seču šume sa Lesom Etkinsom? Oh, pa sve bi bilo bolje od traćenja vremena na brdu i u društvu mrtvaca! Onda piješ da bi zaboravio šta si toga dana radio i sve opet iznova... Hoćeš li se ti nekada osvestiti, čoveče?

Budući da je bio čovek pomirljive naravi, Leroj je mirno podnosio ova zvocanja i nastavljao po starom. Žena nije mogla da razume ono što mu je bilo najvažnije, a to su rad u samoći i tišini:

voleo je da bude okružen prirodom, a ne ljudima. Pored toga, on je na groblju mogao da radi svojim, laganim tempom, da ćaska sa duhovima ako je raspoložen ili da čuti ako mu se ne razgovara. Što se tiče pića, njegova žena se tu varala; on nije pio da nešto zaboravi, već zato što mu se to dopadalo.

I ovoga puta svuda okolo vladala je ona divna, veličanstvena tišina koju je toliko voleo. Zato je skoro pretrnuo od straha kada se, baš kada je uzeo lopatu u ruke, tačno iznad njegove glave začuo muški glas.

– Dobar dan, prijatelju.

Palmali se okrenuo, brzo podigao glavu i ugledao visokog čoveka kratke kose zaogrnutog zelenim ogrtačem. Stojao je na ivici rake tako da su mu jasno izvirivali vrhovi čizama koje su bile potkovane klincima. Leroju je to odmah palo u oči, pa se upitao kako je čovek mogao da mu priđe, a da nije čuo bilo kakav šum...

– Sto mu muka! – progundao je mrzovoljno. – Vi se tako šunjate da ste me dobro preplašili, mister!

– Izvini, prijatelju, teško se oslobađam starih navika. Malo se šetkam ovuda, pa sam pogledao šta radiš. Imaš li nešto protiv?

Leroj zažmiri.

– Ovo je slobodna zemlja, mister. Nego... niste li vi onaj čova koji je prošle noći ovde ranjen? Riči, nije li tako?

– Jeste, tačno je. Što ne dođete gore da trgnemo po jedan gutljaj?

Palmali nije mogao da odbije takav poziv. Za tren oka popeo se gore i dobro potegao iz flaše. Reč tamo, reč ovamo i oni uz piće počеше da pretresaju gradske novosti. Kao uzgred, Ejs Riči se in-

teresovao da li su posle puškaranja na groblju preduzete neke posebne mere sigurnosti?

– Ne, koliko je meni poznato – odvratio je Leroj iskreno. – Ja bih o tako nečem već znao, jer živim na putu između grada i groblja.

Riči odahnu.

– Pa, jedino što čovek može da očekuje je da se slučaj ne ponovi – rekao je i hitnuo praznu bocu u žbun požutelog rastinja. – Uvek sam govorio da je pljačkanje grobova zločin prema bogu – dodao je ispravivši se do pune visine. – Idem ja dalje, Leroje. Neću više da te zadržavam, pošto znam da moraš završiti posao. Hm... ni sam ne znam da li je bolje da odmah krenem u grad.

– Hvala za piće, Ejse – odvratio je Leroj važno, osećajući kako mu je viski dao novu snagu. – Dakle, hoćeš li još malo biti u okolini ili odlaziš?

Riči važno otpuhnu.

– Mislim da ću pravo u grad, na još jednu čašicu.

– Pravi si srećnik – promrmljao je Leroj vraćajući se nazad u raku. Snažno je pljunuo u šake dajući sebi reč da će raditi bez prestanka, ne bi li završio ranije i stigao da gucne jednu u „Poslednjoj šansi“.

Vreme je prolazilo i crvena grobljanska zemlja sve brže je letela iz sve dublje jame. Leroj je već bio dobro oznojan; još samo nekoliko zamaha i sve će biti gotovo...

I baš kada je lagano izašao iz rupe, gotovo se sudario sa novim posetiocem. Iako je susret bio iznenadan, na grobarevom licu odmah se pojavio osmeh. Naime, Dok Holidej je bio nešto posebno i sirotom grobaru je bila čast što je

stao pored njega. To je značilo da hoće da porazgovaraju, a to nije bila mala stvar. Jer, Leroj Palmali se slagao sa mišljenjem većine stanovnika u gradu da je Dok Holidej bio nesumnjivo najznamenitija ličnost koja je nogom kročila u Triniti. Priču sa takvim čovekom, grobar je smatrao privilegijom kojom će dugo moći da se hvali.

Naravno, čim je Dok zapitao šta je Riči želeo, Leroj mu je ispričao njihov razgovor gotovo od reči do reči.

– Je li vam ta skitnica važna, mister Holideje?

– Recimo da jeste – odvratio je Dok odmeravajući spomenik nepoznatom banditu koji se nalazio nešto malo dalje. Zatim se okrenuo na drugu stranu posmatrajući grobarevu kućicu koja se nalazila tačno uz put kojim se penjalo na groblje.

– Leroje – kazao je posle kraćeg ćutanja. – Ako noćas primetiš da se na groblju nešto dešava, nemoj obraćati pažnju.

Grobar oseti da će pōdrignuti na viski i brzo pokri usta šakom.

– Naravno, ako vi tako kažete, mister Holideje. Ovaj... mislite li da se može desiti da neko noćas opet kopa po groblju?

– Možda.

– I mislite da će opet biti pucnjave?

– Nikad se ne zna.

Leroj napravi grimasu i nasloni se na lopatu.

– Znae, mister Holideje, čuo sam da se takve stvari događaju, ali u Trinitiju niko još nikada nije oskrnavio bilo čiji grob. Baš zato mi se ovo što se dogodilo čini veoma čudnim. Šta mislite, ko bi mogao biti zainteresovan da iskopa nekog mrtvaca posle pet godina?

– I ja se pitam. Jesi li ti nešto video one noći?

– Nisam. I to sve zbog moje žene...

– Žene? A kakve veze ona ima s tim?

– Čim je počela pucnjava, trgao sam se i pošao da vidim u čemu je stvar. No, ona se baš tada onesvestila!

– Onesvestila se?

– Da. Kao što znate, to su ženska posla. One uvek padnu u nesvest kad ne treba.

– Da, da, žene su baš takve – složi se Holidej. – Čuj, već sam te dosta zadržao. Pretpostavljam da planiraš na čašicu u „Poslednju šansu“?

Palmali odjednom pocrvene.

– Pa... nameravao sam – progundao je tiho, izbegavajući da pogleda Holideja u oči. – Samo, ne znam da li...

– Odlično – prekide ga Dok i osmehnu se. – Čašica viskija pre večere, to mu dođe kao lek, zar ne? No, kada već silaziš u grad, bilo bi dobro da nešto učiniš.

– Ako je to za vas, učiniću sa zadovoljstvom, mister Holideje – dobaci grobar važno.

Dok se osmehnu, dirnut očiglednom čovekovom iskrenošću.

– Pa, nije baš za mene, ali je uopšte uzev dosta važno. U stvari, svakako bi trebalo da potražiš šerifa Longstrita i da mu ispričaš razgovor sa Ričijem. Jesi li zapamtio? Obavezno to uradi!

Leroj klimnu glavom, mada mu nije bilo jasno zašto čovek kakav je Holidej pridaje važnost njegovom razgovoru sa nekim sumnjivim tipom. Ipak, nije mu palo na pamet da se suprotstavi.

– Kako vi kažete, mister Holideje – kazao je poslušno. – Obavezno ću mu ispričati.

– U redu, Leroje. Veruj mi da ću ceni ti tvoju pomoć.

– Ah, to nije ništa. Imate moje obećanje, mister Holideje.

– U redu. Nadam se da ćeš ga održati.

– Ništa ne brinite.

*

Set Kodi je znalački mljacnuo usnama.

– Odličan viski.

– Više nego odličan – odvratio je Ejs Riči.

– Uostalom, kako bi čovek mogao da kaže nešto drugo? – nastavio je Kodi. – Posle zatvora, čovek bi kroz mrežu od bodljikave žice popio i sok od kaktusa da bi se odmah posle toga zakleo da je to najbolji viski koji je ikada video! Hm... zar nisam u pravu, drugar?

Odsutan duhom, Riči je ćutke klimnuo glavom i pružio ruku prema flaši. Dvojica bivših osuđenika sedela su u najmračnijem uglu saluna i čekala. Noć je bila tiha, a večer dosadno i nekako sporo. U salunu je sedelo još nekoliko igrača pokera, dok se par pijanaca pridržavalo za šank, a konobar i klavirista dremuckali trzajući se na svaki šum. Nekoliko devojaka se takođe dosađivalo pogađajući koja će od mušica prva sleteti na abažur stone lampe... Jednom rečju, sve je bilo nekako usporeno i dremljivo, izgledalo je da se kreće jedino zidni časovnik iznad velikog ogledala sa leve strane šanka.

Bila je to divna noć za kopanje... ili pak za prepričavanje događaja iz prošlosti kako bi se ubilo vreme do početka sledećeg poduhvata.

– Kada si ti prvi put ukapirao, Ejse? – zapitao je Kodi u poverenju. – Mislim,

kada si prvi put shvatio sve u vezi pljačke banke?

– Pretpostavljam u isto vreme kada i ti – odvratio je Riči, otpio gutljaj viskija i još jednom odmerio zaobljena bedra salunskih zabavljačica. Naravno, posle svih tih godina u zatvoru, Ejs Riči je žarko žudeo za mekim oblinama žene, no, znao je da se uzdrži i da kaže sam sebi: sve u svoje vreme, drugar. Bilo mu je jasno da će, ako uspe u onome što je naumio i dođe do novca, moći da uživa u ženskom društvu do kraja života.

– Znači, to je bilo čim smo čuli da je bezimeni vođa bande ubijen u mrtvačnici, a novac koji je nosio nikada nije pronađen? – navaljivao je Kodi. – Jesu li ti već tada stvari postale jasne?

– Otprilike tako – odvratio je Riči kratko. – U svemu tome osećala se Tonerova ruka.

Kodi glasno uzdahnu.

– Toner, naravno... Hteli, ne hteli, moramo da priznamo da je to bio vrlo oštrouman čovek, Ejse.

– Nikada nisam upoznao sposobnijeg i oštroumnijeg.

Obojica su neko vreme ćutali, obuzeti mislima o Kletu Toneru, banditu i pljačkašu banaka, jedno vreme i stanovniku državnog zatvora, tačnije rečeno, ćelije broj 99. Kao jedan od uspelijih pljačkaša u Koloradu, smeli Klet Toner se nikada nije trudio da od sobnih drugova sakrije tajne svojih uspeha.

Svestan da ga je priroda obdarila izuzetnim razumom, znao je da ne treba da bude sebičan i zato je svoje metode često izlagao manje oštroumnim lopovima kalibra Kodija i Ričija: smelo i otvoreno, bez dlake na jeziku, on im je demonstrirao svoje zaključke i veštine, pokazi-

vao im razne trikove i govorio kako da postupe u određenim situacijama.

„Momci“, govorio je često „nikada ne spavajte na istom mestu na kome sebi spremate večeru. Na račun te neopreznosti policajci su uhvatili mnogo dobrih momaka dok su hrkali pored vatre koja se mogla videti miljama unaokolo. Hm, verujte mi da je na taj način uhvaćeno više spretnih lupeža nego pomoću svih mogućih policijskih potera.“

Naravno, bilo je tu i drugih saveta da se prežive sva iskušenja banditskog života. Riči i Kodi su ih se dobro sećali, a na jedan su istovremeno pomislili baš kada su, nekoliko meseci po Tonerovom izlasku iz zatvora, čuli za veliku pljačku banke u Trinitiju.

„Nikada ne treba reći svoje ime ljudima sa kojima radite na istom poslu“, učio ih je Toner dok su zajedno sedeli u hladovitoj ćeliji broj 99. „Ime nikome ne treba reći, momci. Jer, ako neki vaš ortak bude slučajno uhvaćen, brzo će moći da propeva pred žacama i tako omogućiti da se za kratko vreme poternice sa vašim imenom, prezimenom i fotografijom pojave u svim važnim mestima u državi. I pre nego što uspete da potrošite i jedan dolar od uspešnog plena – ponovo ste u zatvoru. Zato je ovako mnogo bolje: nema imena, nema velikih, ružno odštampanih slika prikucanih za svako drugo drvo. Ali, pre nego što sam se toga dosetio, radio sam kao ostali i dospeo pravo ovamo. Pa sada vidite šta je ispravno.“

Posle izveštaja da niko nije bio u stanju da kaže ko je bio ubijeni vođa bande koja je opljačkala banku u Trinitiju, sobni drugovi u ćeliji broj 99, Riči i Kodi, načuljili su uši i pomno slušali sva go-

vorkanja koja su kolala po zatvoru: nešto kasnije, saznali su da je nepoznati bandit ubijen baš u mrtvačnici i obojica dobro zapamtili tu činjenicu.

„Samo budala će pokušati da posle obavljenog posla odmah odmagli sa plenom“, govorio im je Toner više puta i oni su se sada prisetili i tih reči. „Vešt i inteligentan lopov će negde skloniti novac i prošetati se po okolini nedužan kao ptičica sve dok se stvar ne stiša; tek posle toga vratiće se da uzme ono što je ostavio, a onda će se lagano i gospodski udaljiti.“

„A gde bi, dodavola, čovek mogao da skloni novac?“ pitao je tada Ejs Riči. „Ako bi ljudi u gradu znali da je novac sakriven negde u blizini, prevrnuli bi svaku kuću od podruma do tavana, sve dok ga ne bi našli.“

„Hm... čudno je to gde su sve ljudi u stanju nešto da sakriju, traže ili ne traže“, ponovio je Toner više puta, uz onaj vraški lukav izraz lica koji su Riči i Kodi takodje dobro poznavali. „Ljudska priroda je takva kakva jeste, poštenih ljudi je isto toliko koliko i onih van zakona, tako da se mnogi od njih klone onih mesta koja su za druge sasvim normalna. Recimo, ja bih radije sakrio neku lepu stvar ili deo plena u običan nužnik, nego u bilo koji tavan ili podrum koji mi stoji na raspolaganju. Na kraju krajeva, ko bi plen ili novac tražio u jednom običnom nužniku. Interesantno, zar ne, momci?“

Kao i obično u to vreme, njih dvojica morala su da priznaju da je i ta Tonerova „mudrolija“ odlično smišljena i da ono što on priča ima neku logiku. Naravno, Toner je tu temu „obrađivao“ i dalje i može se reći da ju je razradio do najmanjih pojedinosti. Govorio im je da su

i groblja odlična mesta na kojima se svašta moglo sakriti baš zbog toga što je retko ko spreman da raskopava i pretresa grobove ukoliko to zaista nije neophodno. A mrtvački kovčeg? Oh, pa to je bilo nešto još mnogo bolje! Kakav bi to bio čovek koji bi preturao po kovčegu nekog mrtvaca? I kako bi uopšte neko razložen i normalan zaključio da je mrtvački sanduk iskorišćen kao skrovište za opljačkani plen.

„Ja bih naravno to uradio“, govorio je Toner kriveći lice u nešto što je trebalo da predstavlja osmeh. „I ranije sam pokušavao nešto slično i mogu reći da je uspelo. A sada, poslednja lekcija za danas, momci: imajte uvek pri sebi dovoljno novca za pristojan pogreb. Nemojte dopustiti da vas neko sahranjuje kao siromaha.“

Set Kodi je uzdahnio i vratio se u stvarnost sanjive noći u „Poslednjoj šansi“.

– Jadni stari Toner... takvi se više ne rađaju – kazao je tiho i lagano podigao obrvu. – Vidiš, Ejse, mi smo u zatvoru pokušali da prevarimo jedan drugog. Evo, lično sam zaključio da sam jedino ja taj koji je shvatio šta se te noći dogodilo u Trinitiju: naravno, nikome o tome nisam rekao ni reč, jer sam sve ljubomorno čuvao za sebe. Sa tobom se dešavalo nešto slično, tako da smo postali krajnje nepoverljivi i neprijateljski raspoloženi jedan prema drugom. Onda smo počeli da se svađamo, da bi nešto kasnije završili kao ogorčeni neprijatelji. Obojica smo jedva čekali dan kada će nas pustiti kako bi dojurili ovamo i pokušali da pronađemo Tonerovo skriveno blago.

– Da, da, u pravu si – potvrdio je Riči zamišljeno.

Kodi raširi ruke.

– I tako smo obojica u razmaku od jednog dana dojurili ovamo, pronjuškali i skupili informacije do kojih smo mogli da dođemo. Tako smo saznali da se Toner pre pogibije ušunjaao kod pogrebni-ka, gde je zatekao nekoliko punih i je-dan prazan kovčeg...

– U kome je on završio život – doba-cio je Riči mumlajući. – I onda... ? Pošto je Toner stradao, od novca ni traga ni glasa. Znaš, sigurno je sakrio novac tamo... Naravno, ne znajući da će koji minut kasnije i sam stradati. Dakle...

– ... stavio je novac u kovčeg u kome je već sutradan sahranjen – dopunio ga je Kodi mirno, jer ga je piće već počelo hvatati. Zato se lagano nagnuo preko stola i prošaputao:

– Oh, Ejse, stari druže – kakve smo mi budale bili! Svađali smo se i krvili, a sve je bilo potpuno nepotrebno. – Mi smo par promućurnih tipova, a to smo dokazali time što smo istovremeno na-njušili veliki plen. Nije trebalo da poku-šaš da umakneš i kreneš u potragu pre mene, a ja nisam trebao da pucam u tebe, pošto je to bilo strašno glupo. No, to je sada prošlo. Najvažnije je da smo ponovo tandem, zar ne?

– Tako nekako, Kodi, stari...

– Mislim da nas je i sam Toner cenio, jer je nastojao da nas nauči tolikim korisnim stvarima. Dobro smo savladali te njegove lekcije i sada smo ovde nada-jući se da ćemo ostvariti svoje snove. Od njih nas deli samo koji sat kopanja. Tre-ba da budemo zadovoljni što smo nado-mak cilja koji ćemo i ostvariti ako bude-mo zajedno. Zato, daj ruku!

Ejs Riči prihvati ponudenu ruku. Bio je to nemi dogovor dvojice dojučerašnjih

neprijatelja. Obojica su se smešili, ali atmosfera oko njih bila je čudno nape-ta. No i njihova ozbiljna lica nagovešta-vala su složenost situacije. Sada su bili zajedno, jer su na to bili primorani. A šta će se desiti kada dođu do cilja?

To sada niko nije znao.

No, pre nego što je bilo moguće da do-đe do bilo kakve prevare ili izdaje, treba-lo je kopati. Pogledali su na sat i uzdah-nuli videvši da se mala kazaljka baš „namestila“ na devet.

Obojici je bilo strahovito dosadno: tre-balo je straćiti još tri časa pre nego što pođu u prvu ozbiljnu akciju otkako su na slobodi.

*

Te noći sijao je pun mesec žut kao zlatna kugla. Grad je mirno spavao, a krovovi su se presijavali pod žućkastim sjajem, dok su prazne ulice ličile na sjaj-ne srebrnaste trake i bile u kontrastu sa tamnim senkama kuća.

Tačno pred ponoć počeo je da duva vetar. Lagano je zanjihao široko, trav-nato lice uspavane prerije i u dugim, ši-rokim valovima zatalasao more zelene trave. Poneki oblačić za tren bi zaklo-nio deo meseca, ali je uzvišenje na kome se nalazilo groblje bilo obasjano jasnom svetlošću.

Mesto mira i tišine po danu, groblje na brdu bilo je noću ispunjeno neodre-đenim senkama i čudnim, zastrašujućim šumovima.

– Ako bih ja imao pravo da odlučujem, šerife – rekao je Veselko Tali – iskreno vam kažem da bih radije bio na svakom drugom mestu nego na ovom prokletom groblju.

Stojeći pored njega u tami, Bak Longstrit ljutito progunda:

– Ako samo još jednom pisneš, znaj da ćeš ostati ovde i kada se sve završi, Tali. I to zauvek!

Veselko je dobro poznavao šerifa i shvatio da je mladi Longstrit krajnje napet i nervozan. Zato nije ništa odgovorio, već se samo bolje namestio i ponovo zapao u mučno ćutanje. Okrugli mesec je iznenada zašao za veliki oblak i ceo predeo je odjednom uronio u tamu.

Uprkos iznenadnoj tami, Bak Longstrit se dobro snalazio, jer se već privikao na tamu. Naime, on i Veselko su se već nekoliko sati nalazili kod groba Čarlija Perla oko čijeg spomenika se nalazila ograda i prava kapija od kovanog gvožđa. Bio je to „idealna položaj“, jer su kroz malo odškrinuta vrata kapije mogli dobro da vide oštećeni nadgrobni spomenik bezimenog bandita kao i okolne spomenike koji su ga okruživali. Znači, niko nije mogao da se približi bezimenoj nadgrobnoj ploči, a da ne bude primećen.

Što se tiče grobnice Čarlija Perla, moglo se reći da se radilo o kitnjastom spomeniku sa ozidanim krovom, pravom ogradom i kapijom sa ukrasima. Ispod krova se čak nalazila i polukružna klupa koja je ponekad služila kao sklonište skitnicama, a zimi odličan zaklon vrapcima i ostalim promrzlim pticama.

Posle nekoliko minuta oblaci su se razmakli i sve je postalo mnogo jasnije, zbog toga nije bilo problema uočiti siluete dvojice ljudi koji su se lagano približavali grobu bezimenog bandita.

– Glavu gore, Veselko – šapnuo je Bak i rukom dodirnuo Džoa Talija koga je

uhvatio lagani dremež. – Izgleda da nam dolazi društvo.

Ovaj se prenu.

– Gle, zaista! Pa to su one dve zatvorske ptice, Riči i Kodi! – progundao je dugonja i hitro se ispravio, spreman za borbu.

Naravno, ni traga od žalopojki i cmiždrenja što je, inače, bio Talijev manir. No, Bak Longstrit je dobro poznavao svoga saradnika i pomoćnika; on je znao da je, kada se ostavi po strani ono prenemaganje i prorokovanje zajedno sa bujnom uobraziljom, Veselko Tali pouzdan čovek na koga se u odsudnom trenutku uvek može osloniti.

Mladi šerif se osmehnuo krajičkom usana i ponovo se usredsredio na Ričija i Kodija koji su skinuli lopate sa leđa i posle kratkog razgovora počeli da kopaju. Minuti su prolazili, a oni su radili ćutke i ujednačeno, kao ljudi koje ništa ne može odvratiti od željenog cilja.

Sada nije bilo sumnje da dva lupeža traže nešto u grobu ili čak u kovčegu bezimenog bandita.

– Hoćemo li, šerife? – upitao je najzad Veselko. – Sada nam je jasno da je onaj Riči lagao u izjavi i da lupeži žele da opljačkaju grob.

Longstrit se kolebao. Gotovo da je odlučio da ih pusti da nastave sa kopanjem u nadi da će moći da otkrije šta ih tera da rade taj sumoran i nedozvoljen posao. No, tome se usprotivilo njegovo osećanje poštenja i davši pokretom glave znak svom pomoćniku, on se lagano provukao pored gvozdenih vratnica i uputio se prema banditovom grobu.

Bili su oprezni i tihi, tako da ih Riči i Kodi nisu primetili sve dok nisu stigli sasvim blizu. Ejs Riči koji je već imao

posla sa Longstritom, zastao je potpuno sleđen nevericom, držeći u ruci lopatu zakopanu u zemlju. No, Kodi je posle početnog iznenađenja izustio gadnu psovku, a onda zavitlao lopatu na mladog čuvara zakona.

Posle toga se sve odigralo veoma brzo.

Uzmaknuvši pred bačenom lopatom, Longstrit se u dva skoka našao pored Kodija i lupio ga drškom svoga kolta u čelo. Izgubivši ravnotežu, bandit je kleknuo na zemlju, ali je pritom pokušao da povuče Longstrita za noge. No, ovaj ga je snažno odgurnuo šakom i ponovo ga tresnuo koltom po glavi. Dežmekasti bandit se zaljuljao, a onda pao u rupu koju su njih dvojica prethodno iskopali i ostao tamo nepomično da leži.

Ejs Riči je digao ruke uvis.

– Za nedoraslog čuvara zakona dobro udarate, mister – izustio je tiho.

– Štedi priču za kasnije, Riči – odbrusio mu je Bak vadeći iz džepa lisice. – Imaćeš mnogo toga da mi objasniš, drugar.

*

U malom restoranu Grejvila Eba bivalo je sve toplije, pošto su se sunčevi zraci probili kroz prozore direktno na sto za kojim je, sa obaveznom cigarom u ruci, sedeo Dok Holidej. Pred njim je stajala upola ispijena šolja sa tamnom tečnošću, dok je miris jake kafe i duvana lebdeo u zagrejanom vazduhu.

Časovnik na zidu iza šanka pokazivao je jedanaest časova. Biló je kasno za doručak, ali previše rano za ručak. Holidej uzdahnu: tako obično biva kada, posle dugotrajne partije karata, ujutru dugo ostane u postelji. Ali, bez obzira na to,

odmah je saznao da su se njegova predviđanja obistinila. Naime, dvojica bivših zatvorenika, Riči i Kodi, uhvaćeni su prilikom raskopavanja groba nepoznatog bandita, a šerif Longstrit ih je uhapsio na licu mesta.

Mladi čuvar zakona bio je simpatičan čovek, ali Dok je odmah shvatio da nema dovoljno iskustva i da nije dorastao komplikovanim situacijama. Incident na groblju od pre nekoliko dana kao i očekivanja građana da se stvar što brže razreši, dodatno su ga opterećivali, tako da je reagovao nestrpljivo i uhapsio lupeže pre nego što je utvrdio šta su, u stvari, tražili. Ovako, pomisli Dok uz uzdah, nije bilo sigurno da li će se ikad saznati šta su Riči i Kodi tako uporno tražili. On je pretpostavljao da je to bio ukradeni novac koji je nestao pre pet godina, ali, naravno, nije imao nikakav valjan dokaz kojim bi potkrepio tu tvrdnju.

Prineo je cigaru usnama i pogledao kroz prozor. Preko ulice je prelazio niko drugi nego baš šerif Bak Longstrit. Policu mu se videlo da je bio neveseo i umoran, što Holideja nije nimalo začudilo. Trebalo je mnogo više energije da se izdrži ono što je pritiskalo tog mladog čoveka.

Već posle nekoliko trenutaka, Longstrit je ušao u restoran. Još sa vrata poručio je kafu, a onda lagano prišao šanku. Holidej je sačekao da se, osmatrajući prostoriju, okrene prema njemu, a onda ga pozvao pokretom ruke.

– Pridružite mi se, šerife – rekao je. – Kafa će vam više prijati ako sednete i popijete je na miru.

Mladić je klimnuo glavom, prišao mu umornim korakom i gotovo se sručio na stolicu.

– Već je prošlo deset časova od hapšenja, a oni uporno ćute – rekao je posle pozdrava.

– I šta ćete raditi ako ne budu hteli da daju izjave? – upitao je Holidej.

On slegnu ramenima.

– Ne znam ni sam. Riči tvrdi da su tražili njegov časovnik koji je, navodno, izgubio baš one noći kada ga je nepoznati napadač ranio.

Dok se osmehnu.

– Ne verujete li valjda u to?

Longstrit je izbegao njegov pogled. Bilo mu je teško da kaže kako shvata da je to laž i da otvoreno prizna svoju ne-moć.

– Pa... naravno da ne... – odvratio je najzad. – Ali... sada ne znam šta da radim – dodao je jedva čujno.

– Imate dve mogućnosti: da ih optužite ili da ih pustite na slobodu – rekao je Dok.

– Da ih pustim na slobodu? – ponovi mladić zgranuto. – Znate li šta bi mi građani uradili?

Holidej je ćutao. Savršeno je razumeo koliko je za Longstrita bilo opasno da primeni „meki kurs“ i pusti iz zatvora dvojicu bandita. Mada je skrnavljenje grobova u Koloradu bilo prava retkost, ipak je od javnosti to bilo okarakterisano kao sraman i težak zločin koji se ne retko okončavao linčom. Tako su i građani Trinitija očekivali da će Riči i Kodi biti strogo kažnjeni, a Holidej je bio ubeđen da će Longstrit popustiti pred njihovim zahtevima. Ali tako nešto bi, po njegovom mišljenju, bila velika greška. Trebalo je, dakle, diskretno navesti čuvara zakona da učini nešto sasvim suprotno.

– Kazao sam da je to samo jedna od mogućnosti – ponovio je Dok mirno.

– Tačno. Druga je da pozovem sudiju, zar ne? I mislim da ću tako nešto učiniti.

Holidej se zamisli. Sada je trebalo biti mudar i odigrati „na pravu kartu“.

– S obzirom na krivicu i stanje u gradu, oni će biti osuđeni. I šta onda? Otići će u zatvor, a da nikada ne znamo zbog čega su tako nešto učinili. A razlog postoji, u to smo obojica sigurni, zar ne?

Longstrit nije znao šta da odgovori čuvenom zapadnjaku. Intimno je osećao da je u pravu, ali nije video izlaz iz situacije.

– Na vašem mestu ja bih zagrizao do kraja, šerife – nastavi Holidej brzo, svestan da je mladić nesiguran i da se koleba. – Rizikovao bih da se na mene sruči opšte negodovanje, ali bih pokušao da razrešim problem do kraja. U slučaju uspeha u koji verujem, bili biste slavljani više nego ijedan šerif u istoriji Trinitija. Naravno, sve to sa sobom nosi određeni rizik, ali...

– To bi bilo pakleno – prekide ga šerif dižući pogled. – Znate li vi da, u tom slučaju, čak ni moja devojka ne bi govorila sa mnom? I šta bi se desilo ako ne uspem? Da li ste mislili i o tome?

– Rizik uvek postoji – odvrati Holidej mirno. – No, svesni ste da banditi ne govore istinu, zar ne? Nije moguće da su tako naivni i tačno u ponoć raskopavaju nečiji grob, takoreći ni zbog čega. Čista glupost! Garantujem vam da se iza svega nešto skriva i to nešto veoma krupno! Ja bih vam savetovao da budete hrabri, pustite lupeže na slobodu i motrite na njih. Oni nisu džaba došli ovamo u vrlo brzo će razotkriti karte. I još ne-

što... – dodao je posle kratke pauze – mislim da bi bilo dobro poslati još jedan telegram upravniku zatvora. Tražio bih od njega da mi dostavi detaljne podatke ne samo o njihovom vladanju, nego i o svim važnim pojedinostima i saznanjima do kojih je došao dok su ta dva lupeža boravila u zatvoru. Mislim da bi taj izveštaj mogao da bude veoma interesantan.

Longstrit je neko vreme zamišljeno ćutao. Najzad je srknuo ohlađenu kafu, a onda se namrštio i naručio drugu. U svakom slučaju, on nije imao nikakav plan šta dalje da preduzme, tako da mu se Holidejev predlog učinio kao slamka spasa.

Nekoliko trenutaka kasnije, na vratima se pojavila mršava figura doktora Daltona. On se upravo vratio iz zatvora gde je pregledao Kodija koji se žalio na vrtoglavicu izazvanu udarcem pištolja.

– Nije ništa opasno – reče doktor pre nego što ga je Longstrit bilo šta i upitao. – To je tvrda tikva koja može da izdrži još mnogo toga. Čova je lukav i traži sažaljenje. Ali, ni mi nismo baš tako naivni.

– Pretpostavljam da vam ništa nisu rekli dok ste ih pregledali, doktore? – upita Longstrit nestrpljivo.

– Ni reč. Mislim da ih je Randal malo uplašio pa...

– Randal? Otkuda on tamo?

Doktor namesti naočare i slegnu ramenima.

– Pa, ne znam... zaista... Dojahao je čim ste vi izašli – kazao je. – Hmm... dok sam slušao kako ih ispituje, setio sam se dobrih starih vremena – dodao je uz osmeh, a onda se odjednom uozbiljio. –

Nemoj da se plašiš, nema sumnje da on neće maziti tu dvojicu koja su se usudila da skrnave groblje. Svi znamo da nije bio blag ni kada je nosio šerifsku značku, zar ne?

Šerif nije odmah odgovorio. Brzo se pozdravio sa doktorom i Holidejem i požurio prema kancelariji. Dok je išao ulicom i odgovarao na pozdrave, razmišljao je o doktorovom rečima. Osećao je da dobar deo ljudi misli ono što je iskreni Dalton i nehotice rekao: da je on suviše blag i da ne veruju da će moći da se nosi sa postojećim problemom koji se trenutno nalazio u gradskom zatvoru. Čudi me, pomislio je razočarano, da već nisu počeli da pričaju kako sam naklonjen Ričiju i Kodiju.

Kada se približio zgradi zatvora, na vratima kancelarije se pojavila ozbiljna figura Randala Forda. Jedan pogled na njegovo lice uverio je Baka da ni on nije imao uspeha u ispitivanju bivših osuđenika. Osim toga, dobro je poznavao Randala Forda i tačno mogao da odredi kada je ovaj nespokojan i uznemiren: sada je bio baš takav, mada Bak nije mogao da dokuči zašto.

– Pitao sam se kada ćeš se pojaviti, Bak – obratio mu se Randal umesto pozdrava. U drugim situacijama, mladom šerifu nije smetalo što se Ford postavlja pokroviteljski i često mu daje savete, ali sada se osećao uvređenim, jer nije shvatao zašto mu se neko ko je već dve godine u penziji otvoreno meša u posao.

– Trebalo je da zatražiš moje odobrenje pre razgovora sa tim ljudima, Randle – kazao je muklo. – Biću ti zahvalan ako sledeći put tako uradiš – dodao je penjući se na trem.

Ford je napravio uvređeno lice, ali Bak nije reagovao. Umesto da se povuče, hrabro je pogledao svog prethodnika u oči, tako da je ovaj najzad skrenuo pogled u stranu.

– Izvini, Bak. Sve je to zbog toga što sam čuo šta se desilo, pa sam pomislio da dođem i vidim mogu li pomoći da se ta misterija konačno razjasni. Nažalost, nisam imao sreće. Oni su smislili svoju priču i odlučili da je se čvrsto drže.

Nekoliko trenutaka je vladala tišina, a mladi čuvar zakona je s čuđenjem zapazio tanke, duboke bore oko Fordovih usana i nervozano treptanje očima kad god bi bacio pogled na ulicu. Začuden, nije mogao da utvrdi razloge nervoze skoro uvek mirnog i staloženog Randala Forda.

No, sada nije mogao da razmišlja o tome. Trebalo je prvo rešiti problem sa Ričijem i Kodijem...

– Svi očekuju od mene da pozovem okružnog sudiju i zatražim da ih osudi, Randale. Pretpostavljam da si i ti tog mišljenja?

– Vrag me odneo ako jesam, sinko. Zašto bi se izlagali svim tim troškovima i trzavicama zbog dvojice prezrenih sknavitelja groblja? Ja lično znam šta bih učinio sa njima da sam još uvek odgovoran za sprovođenje zakona.

– Šta bi to bilo?

– Oterao bih ih iz grada, eto šta. Najozbiljnije bih im pripretio da se klone Trinitija od sada pa zauvek, ili ću ih u suprotnom dobro „pričepiti“. Ah, zaista nema smisla trošiti novac poreskih obveznika da bi se ratosiljali tog šljama! Njih jednostavno treba počistiti.

Posle ovih reči zavladała je tišina.

Bak Longstrit je stajao naslonjen na stub trema i krajnje zbunjen posmatrao Fordov profil. Randal ne samo da je bio nervozan, zaključio je, nego se ponašao sasvim drugačije nego što bi za njegov karakter bilo dosledno. Pored toga, dobro je znao da su jedini prekršioc zakona koje je jedan odgovoran čuvar reda mogao da protera iz grada mogli biti sitni grabljivci, svađalice, pijanci, kavgadžije i njima slični. S drugim ljudima koji bi počinili neki ozbiljniji prekršaj kao što je, recimo, sknavljenje groblja, predstavnik zakona je morao postupiti drugačije: pustiti ih na slobodu ako ne postoji uverenje da bi se na osnovu postojećih dokaza mogla obezbediti pravilna osuda, ili ih izvesti pred sud ako su činjenice dovoljno jasne.

U ovakvim slučajevima izgnanstvo iz grada nije dolazilo u obzir. To je bila jedna od mnogobrojnih lekcija koje je mladi šerif naučio ni od kog drugog, nego od Forda lično.

– Randale – obratio mu se konačno – imaš li nešto na umu? Nešto što ja ne znam i o čemu bi možda želeo da porazgovaramo?

Ovaj se hitro okrete i ljutito ga odmeri.

– Šta to sada, dodavola, znači? Da li ti to mene saslušavaš?

– Samo sam te pitao, Randale. Nema nikakvog razloga da se ljutiš.

– E pa, dobro, možda se i ljutim – odvratio je Ford i uperio kažiprst prema vratima. – Bolje reći, nerviram se zbog ove dvojice zlikovaca koji su unutra i voleo bih da znam šta nameravaš da učiniš sa njima?

Bak nije oklevao. Naime, još dok je, posle razgovora sa Holidejem i dokto-

rom, žurio prema zgradi zatvora, doneo je odluku. U stvari, čvrsto je odlučio da prihvati Holidejev savet.

– Pustiću ih, Randale – odvratio je mirno. – Ubeđen sam da nisu hteli da oskrnave grob, već da su, kao što su i izjavili, samo tražili Ričijev sat.

Lice bivšeg šerifa pobledelo je kao krpa, dok su mu se usne stisnule u tanku liniju. Napravio je ljutit pokret glavom, a onda se okrenuo i žurno udaljio bez ijedne reči. Nekoliko trenutaka čuo se samo odjek potpetica po drvenom trotoaru, a onda se sve utišalo.

U međuvremenu, na vratima se pojavio Veselko Tali.

– Jesam li ja to dobro čuo šta ste rekli, šerife? Nameravate da pustite na slobodu one lupeže zbog kojih smo rizikovali glavu?

– Ne da planiram, Veselko. Čvrsto sam odlučio da ih pustim.

Ovaj se namršti.

– Mislim da pravite veliku grešku, šerife.

– A ko tebe pita? – ljutito se obrecnu mladić.

Sada više nije bilo nikakve sumnje. Celokupna napeta atmosfera uticala je i na šerifa Baka Longstrita, čim je, što nikada nije činio, mogao tako da se izdere na svog domara i pomoćnika.

Više niko ništa nije rekao. Dvojica ljudi ćutke su ušla u kancelariju i zatvorila vrata za sobom.

*

Naginjući se ka zidnom ogledalu preko lavora na umivaoniku, Bak Longstrit je lagano prevlačio brijač preko brade. Onda se na vratima njegove sobe začulo kucanje.

– Napred – odgovorio je i mirno nastavio da se brije.

Držeći šešir u ruci u sobu se gotovo nečujno ušunjaio Tali i odmah podneo izveštaj: Riči i Kodi još uvek su igrali poker kod „Poslednje šanse“. Nisu bili pijani, ali nisu bili ni sasvim trezni. Igrali su jedan protiv drugog, pošto niko drugi nije hteo da igra sa njima. Veselko je, nadalje, želeo da zna da li i dalje treba da ih drži pod prismotrom, dodavši da njegov išijas nije ništa bolje i da će mu se žena verovatno ljutiti ako ostane još duže.

– Samo ti idi kući, dragi moj – odvrati Bak završavajući brijanje. – Ja ću odsad preuzeti stražarenje.

Nešto kasnije, Longstrit je obukao čistu sivu košulju i privezao maramu oko vrata: zatim je dodao kožni prsluk, pripasao opasač sa revolverom, uzeo šešir i lagano izašao na ulicu.

Posle zalaska sunca nastupilo je uobičajeno večernje zahlađenje: vazduh je bio prijatan i prilično svež. Okupljeni u grupama, ljudi su stajali na trotoarima duž centralnog bloka zgrada, naslonjeni na izloge trgovina, ili su ćaskali kod privezišta za konje. Razgovarali su tiho, bez galame, a tu i tamo bi se ponegde zacrveneo plamičak zapaljenog palidrvca ili pak vrh užarene cigarete.

Kada bi im se Longstrit približio, gotovo svi su začutali, jedva primetno mu klimnuli glavama i nastavljali razgovor tek kada se šerif našao na „sigurnoj“ udaljenosti. Bak Longstrit je to osećao, ali se trudio da ne obraća pažnju, jer je znao da drugačije neće izdržati. Ipak, i pored toga se pitao kako se grad može izmeniti za tako kratko vreme... Još koliko jutros, tretiran je kao neka vrsta

heroja s obzirom da je predvideo ponovni napad na groblje i uhapsio bivše robijaše bez ijednog metka.

A večeras?

Večeras je osećao kako ga svi kritikuju, počev od običnog gradskog pijanca, pa sve do Džuli i Veselka Talijsa. Napetost i nervoza prosto su strujali u vazduhu i gotovo su se mogli opipati rukom.

Zastavši na uglu da pripali cigaretu, Bak je pogledao kroz prašinom zamagljen prozor „Poslednje šanse“ koja se nalazila na nekoliko koraka ispred njega.

Ejs Riči i Set Kodi sedeli su za jednim stolom u pozadini, odmah pored klavira. Riči se kezio i privlačio sebi poveću gomilu žetona, dok je Setovo mrgodno lice govorilo da je on taj koji gubi. Međutim, kada je uzeo čašu i prineo je usnama, izgledao je opušten i miran, odnosno kao čovek koji nema nikakvih briga.

Bak je nastavio dalje i noge su ga jednostavno odvele u jednu sporednu, lepo uređenu ulicu gde se zaustavio pred zelenom kapijom, tiho je otvorio i polako ušao u baštu. Kada je na terasi ugledao siluetu žene koja se ljuljala u starinskoj drvenoj stolici, srce mu je i nehotice zaigralo.

Ali, već sledećeg trenutka, žena ga je spazila i ritmično ljuljanje je iznenada prestalo. Bilo je nečeg neodređeno pretećeg u tišini koja je vladala svuda okolo, posebno dok se peo na terasu. Bak je to osećao i znao je o čemu se radi; za trenutak je sklopio oči i činilo mu se da može da vidi ljutnju i gnev u Džulinim zelenim očima. Znao je da nije zadovoljna, ali se nadao da će sve moći da joj objasni.

No, stvari su krenule sasvim drugim tokom. Naime, Džuli je odmah izrazila svoje negodovanje, tako glasno i otvoreno, da je navela Baka da joj odgovori kako bi bilo najbolje da vodi svoj butik, a njemu prepusti šerifske poslove. Ljuta zbog toga što je mladić prvi put grub prema njoj, devojka je nastavila da ga napada optužujući ga za blagost prema zločincima, dodajući da je ubeđena kako se radi o lošem uticaju Doka Holideja na jednog mladog i neiskusnog čoveka.

Usana stisnutih od gneva, Bak je kao i uvek bio kratak i jezgrovit. Kazao je da je mogao tako nešto da očekuje od čoveka sa ulice koji nema uvid u pravo stanje stvari, ali je od devojke koju voli i koju namerava da uzme za ženu očekivao mnogo više.

– Nameravao – ispravila ga je devojka besno. – Vreme prošlo, šerife Longstrite – dodala je, a onda uletela u kuću besno zalupivši vratima.

Vrativši se u glavnu ulicu, Bak nije imao vremena za svođenje računica o promenama ljudskog ponašanja, a posebno o nestalnosti ženskog pola. Čim je stigao do hotela, do njega je dotrčao neki čovek i kazao mu da se kod „Poslednje šanse“ događa nešto opasno. Tamo je Randal Ford govorio neke nezgodne stvari Ejsu Ričiju i njegovom prijatelju, tako da je svaki čas moglo doći do sukoba.

Pretrčavši pola bloka, Longstrit je ušao u „Poslednju šansu“, stao između zavađenih strana, sa nekoliko reči učutkao Ričija i Kodija, a zatim uzeo Randala Forda za ruku i izveo ga na hladan noćni vazduh. Tu mu je održao kratku lekciju o tome kako treba održati red i mir u gradu.

Scena ispred „Poslednje šanse“ privukla je grupicu posmatrača koji su pomno pratili šta se događa. Skoro svi oni su sa zbunjenošću i nevericom propratili situaciju u kojoj je Randal Ford mirno poslušao lekciju Baka Longstrita, a onda uzjahao konja i bez reči odjahao iz grada.

Naravno, glas o tome se brzo raširio i od tada su građani gledali mladog šerifa drugim očima. Nije da su zaboravili ovo sa robijašima, ali ipak... trebalo je da neko bude zaista energičan i hrabar i onako postupi prema Randalu Fordu. Građani Trinitija su znali da takvog nema među njima i zato je šerifov postupak potajno izazivao opšte divljenje.

Dok je išao prema telegrafskom uredu na zapadnom kraju glavne ulice, Bak je bio duboko zamišljen. Nerado je zaključio da je, svaki put kada bi došao u vezu sa Ričijem i Kodijem, bivši šerif postupao na sebi nesvojstven način. Izgledalo je kako Ford žarko želi da ovi ljudi nestanu iz Trinitija i činilo se da je večeras pokušao da ih natera da napuste grad. Bak nikako nije mogao da shvati tu zagonetku niti da pronađe racionalne uzroke za takvo Randalovo ponašanje.

No, znao je da treba biti strpljiv i da će doći trenutak kada će sve stvari „leći“ na svoje mesto. Samo je morao da bude istrajan.

Na dugačak telegram koji je tog jutra poslao upravniku Državnog zatvora još uvek nije bilo odgovora i on razočarana uzdahnu. Malo je proćaskao sa Bilom Trejsijem nadajući se da će odgovor stići sutra. To je i bilo mnogo logičnije, pošto je od upravnika tražio dosta informacija za koje mu je trebalo malo više vremena. U stvari, sledio je Holidejev savet i

tražio da mu se pošalje kompletan profil bivših kažnjenika nadajući se da će u tom izveštaju otkriti zbog čega su Riči i Kodi došli u njegov grad.

No, bez obzira na tražene informacije, u jedno je bio siguran: ta dva lupeža čvrsto veruju da u mrtvačkom sanduku nepoznatog bandita ima nečega vrednog pljačke. Jer, čovek neće dva puta pokušati da opljačka neki grob ni zbog čega. Ali, Bak je znao da je bandit bio sahranjen u svom odelu, a da mu je od novca nađenog u čarapi obezbeđena pristojna sahrana i napravljen skroman spomenik. Ono što ga je interesovalo bila je činjenica zašto su Riči i Kodi verovali u suprotno.

Svaki put kada bi počeo da razmišlja o toj velikoj zagonetki, na pamet mu je padao Holidejev savet da ponovo prouči dosije o velikoj pljački banke i nestanku deset hiljada dolara. Nije li čuveni revolveraš verovao da su bivši kažnjenici došli u Trinitu imajući u vidu baš taj novac? Ko bi to mogao da zna? Čitajući dosije, nije naišao ni na kakav putokaz, ali Holidej je bio suviše oštrouman čovek da bi tako nešto rekao bez ikakvog razloga. Kada bi mogao da otkrije šta planiraju i misle ova dvojica, sve bi krenulo nekako lakše ...

I čudnije stvari su se dešavale na drugim mestima, pomislio je dok se penjao na trem. No, to me nikako ne spašava, pošto sam moram da otkrijem šta se, u stvari, dešava.

Još pre nego što je otvorio vrata, osetio je miris sveže ispržene kafe. U kancelariji je zatekao Veselka koji je ćaskao sa grobarom Palmalijem o kvalitetu kafa koje se nude na prodaju.

– Nemam ništa protiv ako i meni ponudite jednu šolju – dobacio je Bak ulazeći i bacio šešir na čiviluk. – Zaista lepo miriše.

– Pa... ako je neko zaslužio kafu, onda ste zaista to vi... šerife – odvratio je Veselko zaplićući jezikom. – Ja i Leroj smo baš razgovarali o onome šta se desilo. Znaite, zaista je čudno kako je mister Ford krenuo na onu dvojicu, zar ne? Kao da je hteo namerno da ih izazove.

Bak je sedeo naslonjen na ivicu stola i žudno udisao miris kafe koja se još uvek pušila.

– Tačno, drugar. Tako nešto uopšte ne liči na Randala Forda.

– On je zabrinut čovek, šerife – dobacio je Leroj tiho. – Hmmm... ja zaista dobro poznajem Randala Forda i mogu vam reći da ga nikada nisam video tako nervoznog kao sada.

Bak odmeri grobara od glave do pete i jedva primetno klimnu glavom. Tih nekoliko konstatacija koje je on izrekao o Randalu Fordu predstavljaju isto ono što je i sam osećao.

– Svi pričaju o tome kako se mister Ford u poslednje vreme ponaša – ponovo se u razgovor ubacio Veselko. – I veruju da je sve zato što su se ona dva prokletnika ustremila na grob bezimenog bandita. Mislim da je zbog toga i počelo da se priča o onih nestalih deset hiljada... baš o tome da su nestali kao da ih je zemlja progutala.

Leroj šmrknu, malo zažmiri i dodade:

– Još se priča kako je Randal Ford neposredno posle tog događaja došao do nasledstva i povukao se u penziju.

Bak lagano spusti šolju na sto.

– Nisi mi bio jasan, Leroje. Šta si time hteo da kažeš?

– Ništa, šerife – dobaci Veselko što je brže mogao. – Leroj je pijan kao čep i ne zna šta govori.

Longstrit se namršti.

– Zna on to vrlo dobro, zar ne? Nego... šta si hteo da kažeš o Randalu Fordu i njegovom novcu, Leroje?

– Dovraga – progunda Palmali meškajući se. – Pa, mora biti da ste i ranije čuli govorkanja o tome...

– Nije čuo ništa slično tome – odvratio je Veselko žustro. – Šerifu tako nešto niko nije smeo ni da natukne, s obzirom da svi znaju koliko on ceni gospodina Forda. A ti bi mogao da zavežeš, dragi moj.

No, Bak je u grobarevim rečima već nešto naslutio i stoga nije želeo da se na tome završi.

– Reci mi šta si hteo da kažeš, Leroje! – povikao je oštro. – Hoću da mi kažeš sve do kraja!

Grobar se lecnu i preblede.

– Ali... nisam ja počeo te priče, šerife. Nije moja krivica što neki ljudi misle da je Randal Ford te noći našao opljačkani novac i jednostavno zaboravio da ga preda.

– Palmali, brbljivi idiote! – dreknu Džoe Tali videvši da je iz mladićevog lica nestalo i poslednje kapi krvi. – Ovo je bilo poslednji put da smo zajedno svratili na piće, da znaš! – dodao je, a onda se okrenuo prema Baku.

– Nemojte ga ozbiljno shvatiti, šerife. Hej, šta je sa vama...

– Napolje! – viknuo je Bak.

– Ali... šerife – zaustio je Veselko da objasni, ali ga je mladić presekao besnim pogledom.

– Gubite se odavde, obojica. I ako čujem vas ili bilo koga drugog da širi po

gradu takve nesuvisle priče, dobiće svoje, da znate! Zatvoriću ga u ćeliju bar na šest meseci. A sada se gubite da ne bih prešao sa reči na dela!

Veselko uhvati polupijanog Leroja Palmalija za ruku, pa obojica šmugnuše iz kancelarije i ne osvrćući se. Bak se neko vreme nervozno šetao s kraja na kraj prostorije, a onda se naslonio na pisaći sto i zagledao se u povelju koju je grad poklonio Randalu Fordu na dan njegovog odlaska u penziju. Deo teksta povelje je glasio:

„... u znak priznanja za deset godina izvanrednog nesebičnog rada na zaštiti reda i zakona, obeleženih njegovom velikom hrabrošću, iskrenom predanošću i neospornim poštovanjem i savesnošću...“

Nije mogao više da čita. Pogledao je u vrata i lupio pesnicom o sto.

– Kučkini sinovi... – procedio je ljutito sebi o bradu. – Zar da tako govore o čoveku...

*

– Je li još uvek tamo? – zapitao je Kodi.

Riči pusti da zavesa padne.

– Jeste – progundao je tiho. – Koliko je sati?

Set Kodi je pogledao na sat.

– Tri i deset.

– Sto mu gromova! – prasnuo je Riči ljutito ispljunuvši cigaru. – Izgleda da će celu noć motriti na hotel!

Kodi uzdahnu.

– Znaš šta, ja tek sada počinjem da shvatam zašto nas je juče taj nedorasli šerif pustio na slobodu i to baš u trenutku kada smo bili sigurni da ćemo se vratiti u „veliku kuću“. Mi smo pomislili da

je priglup i mekog srca, ali to uopšte nije tačno. Hm... lupež nas je pustio na slobodu da bi mogao da motri na nas i vidi šta ćemo preduzeti. Ah, nemoj da misliš kako je taj momak dobroćudnog lica progutao našu priču o tome da smo tražili tvoj izgubljeni sat! On nam je samo pružio mogućnost da nastavimo ono što smo hteli kako bi nas uhvatio na delu.

Riči je ponovo uzeo cigaretu i nekoliko trenutaka nepomično stajao i gledao u Kodijsa. Tek kada je osetio da mu plamen peče prste, zapalio je cigaru i žurno odbacio palidrvce. Povukao je nekoliko dimova, lagano razmakao zavesu i bacio pogled na glavnu ulicu. Nije mogao da vidi Longstrita, ali je znao da je tu u blizini, u senci nadstrešnice i tačno na uglu najbliže sporedne ulice. Sati-ma je već stajao tamo i, izgleda, nije imao nameru da odustane.

Onda se okrenuo prema Kodiju lica bezizražajnog kao kamena maska.

– Da li još uvek veruješ da je Toner sakrio novac u onaj kovčeg u kome su ga kasnije sahranili, Kodi?

– Verujem toliko čvrsto da bih želeo i lično da proverim, Ejse.

– Da li još uvek imaš hrabrosti da istraješ do kraja?

– Kada bih imao toliko novca koliko imam hrabrosti, ja bih bio bogat čovek, ortače. A šta je sa tobom? Da li još uvek želiš da nastavimo s tim?

– Znaš dobro da želim – odvrati Riči šetajući tamo-amo i nervozno otpuhujući kolutove dima. – Šerif je snažan i čvrst tip, ali ne čini mi se da je dovoljno promućuran. Sve mi se čini da ga neko podučava šta da radi, a to je, po svoj prilici, onaj bivši sa kojim smo se sukobili u salunu. U svakom slučaju, moramo

nekako naći načina da ga se oslobodimo i bar sat-dva budemo mirni na groblju. Po svaku cenu treba da ga oteramo iz grada.

– To si dobro rekao, Ejse. Ali, mislim da će u ovom trenutku biti veoma teško odvući ga odavde.

Riči ga je uporno gledao.

– Šta misliš, da li bi mala krađa stoke pomogla?

– Možda bi, a možda i ne bi.

– A šta misliš o pljački? Mogli bismo nekog pasjeg sina pošteno očerupati, sačekati da Longstrit otperja iz grada i onda završiti posao na groblju.

– Hm... to bi morala biti neka velika pljačka, što je za nas sada veoma riskantno...

– Pa šta onda misliš da preduzmemo, pametnjakoviću?

– Polako, Ejse, polako... nema razloga za jetkost – odvrati Kodi mirno i kao slučajno dodirnu dršku revolvera. – Mislim da i ti dobro znaš šta bi trebalo da učinimo kako bismo bili sigurni da će Longstrit otići iz grada. Je li tako, ortaću?

Riči nervozno liznu usne. Po ko zna koji put se ponovo začudio Kodijevoj svireposti, jer je shvatio na šta njegov prinudni ortak misli.

– Pretpostavljam da je tako – progundao je nevoljno.

– Ja sam siguran da znaš i da između nas dvojice nema nikakvih tajni!

*

– Možete li svratiti na trenutak, mister? – upitao je Bak Longstrit Holideja koji je upravo prolazio ispred zgrade zatvora. – Verovatno će vas interesovati da pročitate odgovor koji sam dobio od

upravnika zatvora. Znaate, ona stvar u vezi sa Ričijem i Kodijem!

Kada je Dok skinuo šešir i seo, mladi šerif mu pruži duguljast i tanak list žućkastog papira. Jarki zraci poslepodnevnog sunca obasjavali su jedan deo kancelarije, tako da se Holidej malo povukao u senku i udobnije namestio u stolici.

– Dakle, da vidimo šta nam javljaju, šerife – promrmljao je i preleteo očima preko teksta. – Znači... naše ptičice imale su samo jednog prijatelja, Kleta Toner, prekaljenog pljačkaša banaka koji je godinu dana boravio u ćeliji broj 99. Da vidimo dalje – dodao je Dok i nastavio da čita. – „Toner je bio vrlo lukav i oprezan lopov, star oko trideset godina, visok i vitak, bez osobenih znakova na licu, svetlocrvene kovrdžave kose“.

Holidej je digao pogled sa telegrama i pogledao u mladića. – Da li vam to nešto govori, šerife? Sećate li se nekog zločinca koji odgovara ovom opisu? Dođuše, vi ste tek dve godine na dužnosti, ali možda u službenim protokolima Randala Forda postoji neki trag?

– Samo trenutak, da proverim... – odvrati mladić uzbuđeno. – Mislim da sam nedavno pročitao sličan opis – dodao je i otvorio dosije koji je govorio o pljački banke od pre pet godina. – Slušajte ovaj opis bezimenog bandita koji je poslednji stradao, mister Holideje: visok i vitak, bez osobenih znakova, svetloride talasaste kose... Eto – dodao je i trijumfalno lupio rukom o sto. – To je naš bezimeni pljačkaš! Sada sam siguran da postoji veza! U stvari, Toner je bio sa ovom dvojicom u zatvoru i verovatno im je nagovestio da će po izlasku opljačkati banku. Jeste da su stvari

krenule naopako, ali... možda Riči i Kodi znaju gde je taj novac...

– Ili samo misle da znaju – dopuni ga Holidej odlučno. – Vidite kako strpljivost pokazuje svoje prve rezultate, šerife. Ako dokažete da je bezimeni pljačkaš baš Klet Toner i pronađete dokaze za vezu između njega i ove dvojice, postići ćete uspeh koji niko pre vas nije ostvario. Da, da... Dakle, šta mislite da učinite sa vašom pretpostavkom? – upitao je Dok trudeći se da zasluga za sve što je dosad urađeno pripadne isključivo šerifu.

Bak za trenutak prestade da se šetka i uze šešir sa stola.

– Idem da razgovaram sa njima na osnovu svega ovoga što imamo. Ko zna? Kada shvate da sam utvrdio vezu između njih i Tонера, možda će ipak odlučiti da nešto kažu.

– Ne verujem da će lupeži biti tako naivni, ali... ako baš želite – odvratio je Dok nevoljno, strepeći u duši da će mladi šerif upropastiti sve ono što je do sada postignuto. Konačno, otkrivanje nestalog novca ticalo se građana Trinitija, a ne njega lično.

Izgledalo je kao da Bak Longstrit čita Dokove misli.

– Ako te ptičice znaju gde je novac sakriven, odvešće me tačno do njega – kazao je. – Na kraju krajeva, to je bolje za njih, a imali bi pravo i na nagradu koja pripada poštenom nalazaču. Svota i nije loša, da znate.

Idući krupnim energičnim koracima kroz glavnu ulicu, mladi šerif se osećao bolje nego poslednjih nekoliko dana. Bilo je to za njega vreme iskušenja, a svađa sa Džuli i čudno ponašanje Randal Forda još više su mu otežali stvar.

No, sada se osećao mnogo bolje, jer je slutio da je vrhunac krize prošao. Nadao se da se stvari lagano kreću ka svom razrešenju. Doduše, bilo je još mnogo neizvesnosti i zagonetki, ali bar neki obrisi su izronili iz magle...

Stigao je do hotela u nameri da poseti Ričija i Kodija i, u svetlu novih dokaza, još jedanput ozbiljno porazgovara sa njima. Naime, jutros je prestao da ih nadzire, ubeđen da tokom dana lupeži neće preduzeti ništa značajno.

No, nekoliko minuta kasnije bilo mu je krivo što je to učinio, jer mu je Šon Peli sa recepcije rekao da su ova dvojica izašla pre nešto više od pola sata. Požurio je do štale gde mu je vlasnik rekao da su Riči i Kodi odjahali u pravcu malog naselja Holou Kros.

Sada se odjednom našao u dilemi. Sa jedne strane, želeo je da pođe za njima i motri šta rade, ali sa druge... Strepeo je da je to samo lukavi manevar dvojice robijaša i da će, čim se on malo više udalji, oni banuti u grad i opet napraviti neku štetu.

Posle kraćeg razmišljanja ipak je rešio da ostane u gradu. Ako Riči i Kodi znaju da je novac u Trinitiju ili na groblju, razmišljao je, ne postoji ništa što će ih zadržati da se za kratko vreme ne vrate i nastave tamo gde su stali.

Ipak ga je mučila neodređena sumnja: dok se laganim korakom vraćao prema kancelariji, pitao se kakvog bi posla ova dva lupeža mogla imati u Holou Krosu. Bilo je to mestašce od svega dvadesetak kuća, odnosno manjih rančeva u kome za ljude poput njih nije bilo ničega.

Kada je stigao do Džulinog butika, namerno je usporio korak. Pogledao je kroz izlog i video devojkicu kako ga oz-

biljno posmatra svojim prelepim, ali pomalo tužnim zelenim očima. Izgledalo je da se nekoliko trenutaka kolebala, a onda je ipak podigla ruku i mahnula mu.

Bak joj je ozbiljno otpozdravio, zadovoljan što je, po svoj prilici, Džuli prešla preko njihovog nesporazuma. Ali, ipak se nije zaustavio. Žurio je da se vrati u kancelariju i u starim dosijeima potraži sve što može da se „iskopa“ o pljačkašu banaka Kletu Toneru.

*

Sem i Heti Smit živeli su na maloj farmi dve milje zapadno od Holou Krosa. Iako su već bili u poznim godinama, bili su izuzetno privrženi jedno drugom kao i svi parovi bez dece. Zato je toga jutra Heti poljubila Sema u obraz i otišla i gradić da nešto kupi. Pošto nisu voleli dugo da budu razdvojeni, Heti je obećala svom suprugu da će požuriti i vratiti se kući pre ručka.

Sede, ali još bujne i guste kose koja se presijavala na suncu, debeljuškasti Sem Smit je hranio konje u ograđenom prostoru iza kuće. U tom mirnom i blistavom prolećnom danu ništa nije nagoveštavalo da će se dogoditi tragedija i da će smrt spustiti svoju džinovsku šapu na ovaj divan i uređen kutak u kome su živeli srećni ljudi.

Svuda okolo čuo se samo cvrkut ptica, a Sem Smit je sa zadovoljstvom osećao prijatan miris sena koji ga je podsećao na zemlju i novi život. Bio je radostan, jer mu je vreme brzo prošlo, tako da se nadao da će Heti već za jedan čas biti kod kuće.

Konjanici su odjednom izronili iz udoline na istočnoj strani, tako da su od starčevog pogleda bili zaklonjeni veli-

kim drvoredom. Zemlja je bila mekana da bi se čulo odzvanjanje kopita. Osim toga, Sem je je „pričao“ sa konjima i tepao i stoga nije mogao ništa da čuje.

Ni sam nije znao šta ga je navelo na to, ali okrenuo se baš u času kada su mu prilazila dva nepoznata čoveka na dobrim konjima, sa sjajnim kopčama i opasčima punim žutih metaka.

– Hej, ljudi, zdravo! – doviknuo im je Sem Smit ljubazno.

Set Kodi je odmah potegao revolver, ali je Sem uspeo da se baci iza pumpe tako brzo da je metak udario u ručicu i zavijajući odleteo u vazduh. Odmah zatim, starac je puzeći obišao oko postolja pumpe i zgrabio svoju pušku. Zatim je ustao i potrčao ka kući, a banditi su poterali konje u trk i jureći uleteli u dvorište.

Bežeći koliko ga noge nose, Sem je ispalio samo jedan plotun ali je na taj način navukao na sebe kišu metaka. Pucanje se nastavilo, tako da je starac uspeo da stigne samo do kuhinje kada ga je Ričijev metak kalibra „45“ pogodio u leđa i gurnuo ga kroz dovratnik.

Srećom, rana na gornjem delu leđa nije bila tako strašna, ali... Stari Smit je jednostavno bio zaprepašćen. Koliko mu je bilo poznato, nije imao nijednog neprijatelja na svetu i stoga se pitao zašto bi neko želeo da ga ubije? Znao je da je u velikoj nevolji, ali iz svoje kože nije mogao. Kleknuo je pored prozora i čekao.

Za to vreme Kodi je pešice prišao iza kuće i pritajio se. Još uvek na konju, Riči je jahao gore-dole po prednjem delu dvorišta, izazivajući starca da se pojavi. Pošto mu to nije uspelo, Kodi je postao nestrpljiv i ljutito zakoračio na verandu.

Sem je čuo zveket čizama i prišavši do ulaznih vrata, prineo pušku ramenu i opalio. Ali, spretni i lukavi Kodi se na vreme izmakao, tako da je metak prozviždao kroz vazduh.

— On je u kuhinji, Riči! — dobacio mu je Kodi koji je stajao čvrsto priljubljen uza zid. — Hajde, drugar, isteraj ga!

Sem Smit još uvek nije mogao da veruje... Reč „zašto“ odzvanjala je u njegovoj glavi kao lupanje čekića. Zašto baš njega, pitao se... No, čuo je potom da se i drugi bandit približava... Ko su bili ti ljudi i šta im je on učinio?

Već sledećeg trenutka, Riči je proturio kolt kroz prozor prednje terase i nasumce ispalio tri hica po odaji. Jedan od njih slučajno je okrznuo Smita po nozi. Stari je zgrčio lice od bola, ali je uprkos tome uspeo da ustane želeći da se dokopa sporednih vrata i izađe u dvorište.

Tamo je, zaklonjen iza ugla kuće, strpljivo čekao Kodi.

Sem Smit je imao samo toliko vremena da u svesti registruje revolveraševo prisustvo, onda je kolt planuo. Zaglušujući tresak prolomio je tišinu sunčanog dana i odbio se od zidova kuće da bi zaplivao dalje, niz preriju. Stari rančer je pogledao u nebo, a onda se srušio pored vrata sa osećajem da ga je konj dobro ritnuo zadnjim nogama. Pre nego što je pao u prašinu, kratko je uzdahnuo. Čuo je ponovo glas svoje žene koja mu govori da će se vratiti pre podneva. Poslednjim atomima snage pokušao je da stisne pušku i podigne je uvis, ali... nije imao dovoljno snage. Izdahnuo je tu gde je pao, a poslednja njegova misao bila je upućena voljenoj Heti.

*

Tih dana je žena Randala Forda bila veoma zabrinuta, jer nije znala šta se to dešava sa njenim mužem: gotovo da nije ni spavao, malo je jeo i još manje pričao. Na svaku sitnicu žustro je reagovao, tako da mu se jedva i obraćala. Izgledalo je kao da mu je jedina želja da odjaše u Triniti ili da jednostavno lunja na Sultanu.

Stojeći pored kuhinjskog prozora, Lizi Ford je upravo spazila svoga muža koji se pojavio iza šumarka kestenova. Bilo je kasno popodne, tako da je glatko očeljana konjska dlaka obasjana suncem podsećala na beli čarobni plamen koji plamti u daljini i koji će se svakog trenutka izgubiti.

Dok ga je tako zamišljeno posmatrala, odjednom se trгла spazivši oblačić prašine koji se dizao iznad puta što je vodio od grada. Malo kasnije, u jahaču je prepoznala Baka Longstrita i sa olakšanjem odahnula.

I zaista, Lizi Ford se istinski obradovala što vidi Baka, jer je Randal tog mladića voleo najviše na svetu. Ako je neko mogao da ga razvedri i oraspoloži, to je bio njegov naslednik i miljenik Bak Longstrit.

Ali, to popodne, Bak Longstrit nije doneo radost na ranč Kros Bar. Umesto toga, mladić je saopštio Randalu vest o svirepom ubistvu starog Sema Smita u Holou Krosu i... jednu molbu. U stvari, želeo je da u njegovom odsustvu bivši šerif pazi na zakon i red u Trinitiju.

— Naravno da ću učiniti sve što tražiš, Bak — odvratio je Ford spremno. — Ali, otkud to da zoveš mene? Zar nešto nije u redu sa Talijem?

– Ne, ni govora, Randale. On je sasvim korektan, ali i sam znaš kako je sa Veselkom. U stvari, mislim da je bio malo uvređen kada sam mu rekao da ću potražiti tvoju pomoć. Smatra da sam na taj način pokazao da nemam poverenja u njega što, uopšte nije tačno. Ali, sada nemam vremena za gubljenje.

– Recimo da te shvatam i da nema problema. No... još uvek razmišljam o ubistvu...

Bak uzdahnu i ćutke kresnu palidrvce kako bi upalio cigaru. Bio je krajnje zabrinut, pošto već više od tri godine u celom okrugu nije bilo ubistva; on lično nikada nije poznao nekoga ko nije voleo i cenio Heti i Sema Smita... Šta se tu desilo, pitao se neprestano, ne mogavši da nasluti bilo koji normalan razlog.

Posle nekoliko dimova, okrenuo se prema Fordu i ozbiljno ga odmerio.

– Brinu me Riči i Kodi, Randale – rekao je tiho. – Da nije te dvojice lupeža, ne bih ni tražio pomoć od tebe. Ali, danas sam iz državnog zatvora dobio obaveštenje koje njih dvojicu dovodi u vezu sa vođom pljačkaša Južne depozit banke, Kletom Tonerom...

– Klet Toner! Najzad si saznao njegovo ime?

– Tačno, Randale. I pošto mi je potvrđeno da su Toner, Riči i Kodi jedno vreme bili čak u istoj ćeliji, više nego ikada sam uveren da ova dvojica traže nestali bančin novac. Motrio sam ih prošle noći i planirao da to učinim i sada. No, kada sam ih jutros potražio, rečeno mi je da su odjahali... Zato bih voleo da me zameniš i ako se vrate u grad, motriš i dalje na njih, Randale.

Na Fordovom licu videlo se kolebanje. No, on nije želeo da to iko primeti, pa se

okrenuo prema Sultanu i pomilovao ga po gubici.

– Možeš da se osloniš na mene, sinko – odvratio je uz bled osmeh.

Bak Longstrit zadovoljno klimnu glavom.

– Želeo bih da kažem još nešto. Ne znam zašto si se kačio sa onom dvojicom u salunu, ali znam da bi takve kao što su oni lako sredio kada bi nosio šerifsku značku. Zato tražim da mi daš reč da nećeš dopustiti da se iznerviraš i da, u periodu dok me zamenjuješ, dopustiš da te prevare osećanja. Tačnije rečeno, ne želim da im se nešto desi ili se zbog nečega preplaše i pobegnu... Na taj način ćemo upropastiti sve što smo do sada uradili. Zbog toga bih te zamolio da ih samo držiš pod prismotrom. Da li smo se razumeli?

Ford klimnu glavom.

– Jesmo, sinko, razumeli smo se – odvratio je i sa zadovoljstvom odmerio svog naslednika. – To je, dakle, bio razlog što prema njima nisi preduzeo ništa, zar ne? Hteo si da se osećaju bezbednim kako bi mogao da saznaš šta nameraavaju?

Penjući se u sedlo, mladić kratko klimnu glavom.

– Bio je to potez koji bi se tek sada mogao isplatiti, Randale. Dakle, hoćeš li otići u grad?

– Čim osedlam konja. Nadam se da ćeš naći onoga ko je ubio starog Sema...

– Hvala, Randale. Znao sam da mogu da računam na tebe.

– Pa... čemu služe prijatelji? Samo jaši mirno, momče!

Zaklonivši šakom oči od sunca, Ford je pogledom ispratio Longstrita koji se udaljio preko pašnjaka. Nikada nije

imao dece i mladi Bak bio je veoma blizu da ispuni tu prazninu, bliže nego bilo ko drugi. Naime, Ford je bio ponosan na njega isto koliko i na svoju krv i meso: Longstrit je bio gord, hrabar i nepokolebljiv. Pored ostalih osobina bile su to crte potrebne idealnom modelu šerifa. Istina, bio je neiskusn i ponekad spor u razmišljanju, ali Ford je verovao da će iskustvo učiniti svoje. U svakom slučaju, Longstrit je bio čovek na koga se moglo osloniti.

Dok je išao prema kući, na Fordu se desila određena promena. Naime, crte lice su mu se ukočile, mišići zategli, a u očima se pojavio onaj čudan sjaj. Kada je stigao do trema, bio je sasvim drugačiji... Ličio je na granitnog čoveka od akcije.

Lizi Ford je poznavala taj izraz. Sa strahom ga je posmatrala kada je ušao i sa zida iznad kamina lagano skinuo pušku. Taj izraz nije videla još od onih dana kada je njen suprug hodao glavnom ulicom grada sa metalnom zvezdom na prsima i bio otvorena meta za revolver svakog nevaljalca i prestupnika.

– Randale, šta nije u redu? – upitala je tiho.

Pošao je napolje u nekoliko reči joj objašnjavajući zašto mora da krene. Ćutke je stajala kod vrata štale dok je pritezao kolan na sedlu svog ždrepcu i za tren zadrhtala videvši s kakvom odlučnošću je stavio pušku u futrolu.

– Randale, više bih volela da ne ideš u Triniti.

– Obećao sam Baku da ću ga zameniti.

– Ali... u poslednje vreme si tako čudan, uznemiren. Nisi više onaj isti i ... mislim da sada ne bi trebalo da se izla-

žeš opasnosti. Zar Veselko to ne može da sredi?

– Ne – odvratio je stavljajući nogu u uzengiju. Hitro se vinuo u sedlo, a njoj se u istom trenutku učinio nekako ogroman i zastrašujući. – Ne – ponovio je nešto blaže. – I sama znaš da je ovo moj posao.

Kratko je mahnulo i odjahao prema putu za grad, dok je Lizi ostala da stoji na istom mestu, nesposobna da se pokrene. Osećala je kako u njoj rastu nesпокојство i strah čije uzroke nije mogla da utvrdi. U stvari, pre bi se moglo reći da su to bile zle slutnje...

Kada se najzad prenula i pošla prema kući, trgla je videvši da je Sultan posmatra iz koralu. Tek tada je shvatila da je Randal zaboravio da ga vrati u njegov boks u štali što se nikada ranije nije desilo. Taj previd jasno joj je pokazivao da se nešto ozbiljno događa...

Ali, Lizi Ford nije ni slutila šta bi to moglo biti.

Razmišljala je o tome na verandi okružena tišinom i jakim mirisima ruža. No, sve je bilo uzalud. Kada ju je zbolela glava, otišla je do koralu i vratila Sultanu u njegov boks, pošto se na oblast oko Trinitija lagano spuštao sumrak.

*

Svetlost fenjera pravila je ogromnu Longstritovu senku koja se micala tamo amo. Pošto je sve pažljivo obišao, mladić je čučnuo kako bi bolje proučio postojeće tragove.

– Dvojica – promrmaljao je tiho.

– Kao što sam vam rekao – potvrdi čovek koji mu je pridržavao fenjer. Bio je to Milton Mak Lejn, Smitov najbliži sused i čovek do koga je zaprepašćena

Heti dotrčala kada je pronašla telo svoga muža.

Bak je lagano klimnuo glavom i zagledao se u tamne mrlje sasušene krvi u prašini, tačno na mestu gde je Sem Smit izdahnuo. Mak Lejn mu je odmah rekao da je ranije u toku dana na mestu ubistva našao tragove dvojice ljudi, ali nije rekao da tragovi potiču od potkovanih čizama.

Potkovane čizme, potkovane čizme... ponavljao je Bak ljutito. Obično su bivši kažnjenici nabavljali drugu obuću što su brže mogli, ali Ričiju i Kodiju je nedostajalo novca. Osim toga, nisu želeli da rade i zarade neku paru pošto su bili suviše obuzeti drugim stvarima.

Sa osećanjem mučnine u želucu, Longstrit je bio skoro potpuno siguran da su svirepe ubice starog Sema Smita bile niko drugi, već Ejs Riči i Set Kodi. Ako se to pokaže kao tačno, onda je i on snosio deo odgovornosti. Trebao je zadržati prokletnike iza brave, a ne da ih pusti na slobodu i indirektno dozvoli da ubijaju kao besni psi.

*

Oslonjen leđima na zid, Veselko Tali je sedeo na nakrivljenoj stolici i, odupirući se vrhovima čizama o pod, čistio cev svoga kolta masnom krpom privezanom uz metalnu šipku. Svaki čas je proveravao ono što je uradio žmireći jednim okom kroz sjajnu, kao ogledalo blistavu unutrašnjost cevi.

Sedeći u stolici za ljuljanje tačno preko puta, Leroj Palmali je bučno srkao kafu i posmatrao ga.

– Misliš li da ćeš biti u prilici da ga ubrzo upotrebiš, Veselko?

– Uvek treba biti spreman – odvratio je Tali važno, polako stavljajući u magacin metke koje je uzimao iz tanjirića na stolu. – A ja ću biti spreman ako zatreba, iako neki ljudi nemaju poverenja u mene.

– Još uvek te peče to što je šerif doveo Randala Forda da bude u gradu dok je on u Holou Krosu, zar ne?

– A kako i ne bi? Nisam li uvek ispunjavao svoje obaveze kada njega nije bilo tu?

– Pa... možda je ovoga puta smatrao da ti je potrebna pomoć.

– Pomoć! – prasnuo je Tali i raširio ruke. – Pitam ja tebe, Leroje, gde je sada ta moja pomoć? Onoga časa kada je otišao da moli Forda, šerif me je izložio nepotrebnom maltretiranju, a samog sebe pravom poniženju! Gde je taj gospodin sada, ha?

Grobar je samo slegnuo ramenima i srknuo dobar gutljaj kafe. Naravno, ni on nije imao pojma gde bi Randal Ford mogao da bude. Uostalom, niko to nije ni znao, jer Ford nije viđen od trenutka kada je u sumrak dojahao u grad. Zato je i Leroj Palmali zaključio da je Bak Longstrit pogrešio kada je od bivšeg šerifa tražio pomoć i tako „dobro“ uvredio uvek mu vernog Veselka Talijsa.

*

Pre nego što su došli do starih gvozdenih vratnica i sjahali, banditi su dobro osmotrili groblje. Iako su svojim očima videli kako je mladi šerif u sumrak odjahao iz grada, nisu hteli ništa da rizikuju. Posebno oprezan i sumnjičav bio je Ejs Riči, jer su ga dva neuspela pokušaja naučila da mora da pazi na svaku sitnicu.

Zato se sada, s puškom u rukama, polako provukao kroz vratnice koje su škripale, još nekoliko puta osmatrajući groblje od ograde do ograde.

Natovaren kompletnom opremom za kopanje, Set Kodi se nečujno šunjaao iza njega.

– Rekao sam ti da je vazduh čist, Riči – šapnuo je. – Sem nas i mnoštva zmija, ovde zaista nema nikog. Ha, ha, mirno je baš kao na groblju!

Ali, opreznost je naterala Ričija da još neko vreme ostane iza žbuna i tek potom lagano krene Kodijevim stopama, pravo prema nadgrobnoj ploči bez natpisa. Sve što je mogao da vidi bili su kameni spomenici, nepomične statue i trava koja se talasala na noćnom povećanju.

Čim su stigli do groba, Kodi je skinuo opremu sa leđa i pljunuo u šake.

– Pa, trebalo bi da počnemo, Ejse. Pitam se da li će naš stari Toner biti zadovoljan što će nas posle toliko godina ponovo videti?

Riči mu nije odgovorio; iako je bio tvrd i hladan, nikada nije delio Setov izopačeni smisao za humor. Osim toga, groblja su u njemu uvek izazivala nespokojstvo i toga nije mogao da se oslobodi ni ovog puta.

Zato je ćutke uzeo lopatu i počeo da kopa.

Iako je Leroj Palmali popravio „štetu“ koju su njih dvojica prošli put napravili, zemlja na grobu ipak je bila rastresita i pogodna za kopanje. Obojica su radili bez predaha, mada je Riči s vremena na vreme podizao glavu i pogledom „šarao“ po okolini.

Ipak, uz jedva čujan uzdah nastavio je da kopa osećajući kako mu se znoj u

mlazevima sliva niz leđa. U jednom momentu okrenuo se prema Kodiju i pogledi su im se sreli. Obojica su iznenada zastala svesna svoje nezajažljive pohlepe, ali i nepoverenja koje je svaki od njih gajio prema onom drugom.

Još dok su bili u zatvoru, dosta su se udaljili, jer je svaki hteo da sačuva tajnu iz Trinitija samo za sebe. To je, bez ikakve sumnje, pokazalo da je njihovo navodno prijateljstvo zasnovano samo na trenutnoj potrebi i ničemu više.

Isto to su osećali i sada.

Ovde, u gradu, silom su sklopili sporazum, pošto im ništa drugo nije ni preostalo; predano su radili da bi stigli do zajedničkog cilja. Ali, šta će biti od njihovog ortakluka ako iskopaju Tonerovih deset hiljadarki? Koji od njih dvojice će prvi povući izdajnički potez i ubiti onog drugog? Ili će, možda, obojica izgubiti glave?

Kodi se usiljeno osmehnuo, ali to nije moglo da prevari Ejasa Ričija. Znajući da je taj osmeh hladan i neiskren, on je samo žmirnuo očima i stisnuo usne u tanku, bezbojnu crtu. U tom jednom jedinom trenutku njih dvojica su se sporazumeli bolje nego ikada ranije. Naime, obojica su bili hladni bezosećajni zločinci svesni trenutka da će onoga časa kada dođu do velikih para, svako poći za svojom računicom.

Obuzeti poslom, ali i nepoverenjem koje su osećali prema onom drugom, nisu primetili senku na jugoistočnom delu groblja koja je izašla iz tame i lagano im se počela prikradati.

Nešto hladniji povetarac dunuo je grobljem i odsjaj mesečine blesnuo je na revolveru tajanstvenog čoveka-senke.

– Samo da znaš da u ovom gradu mrtvace zaista duboko zakopavaju – pro-gundao je Riči.

– Verovatno zato što žele da budu sigurni da pokojnici neće nikada ustati, Ejse. Mislim da niko od ovih poštenih građana ne bi želeo da Toner ustane i vaskrsne kao svetac, zar ne?

Tajanstveni čovek sada je bio udaljen od groba svega pedesetak jardi; onda četrdeset, trideset... Na sebi je imao skupoceni šešir, finu lanenu košulju i kožni prsluk, tamne pantalone i dva opasača sa revolverima. Čak i oružje koje je nosio bilo je najbolje, ručne izrade, a na sedefastim drškama koltova bili su ugravirani inicijali R. F.

Kopači su za trenutak zastali da predahnu: što su dublje prodirali u zemlju, tlo je bilo sve tvrđe. Sada su odlučili da se odmore, pa su jedva izašli iz upola iskopanog groba. A zatim su začuli krcanje grančice koja se slomila pod nečijom nogom.

Obojica su se okrenuli i pošli rukom ka opasačama. A onda su se prosto zaustavili u pokretu, jer su u rukama čoveka koji je stajao pored susednog groba spazili zapete revolvere.

Ejs Riči tiho opsova.

– Neka vrug nosi ovo prokletu groblje! Oh, kao da je neko bacio čini na mene. Svaki put kada dođem ovamo...

– Forde! – prekide ga začuđeni glas Seta Kodija koji je držao ruku samo nekoliko santimetara od drške kolta. – Jeste li to vi, Forde?

Pitanje je ostalo bez odgovora, jer je već sledećeg trenutka čovek-senka koraknuo napred i banditi su u njemu prepoznali Randala Forda. Sada, pri svetlosti mesečine, bivši šerif Trinitija izgle-

dao je krupniji i veći nego ikada. Koltovi u njegovim rukama nisu se ni pomerili, a lice mu je bilo bezizražajno kao maska. No, u njegovim očima bilo je nešto što je Kodi odmah shvatio i što je njegov zločinački instinkt savršeno dobro protumačio.

– Riči... – prošaputao je. – Ovaj kučkin sin će nas pobiti.

Ejs Riči je samo odmahnuo glavom. Nije verovao u tako nešto jednostavno zato što to nije želeo. Ford ih bespomoćne drži na nišanu dok su mu u rukama zapeti revolveri. On je bivši šerif, dakle čovek reda i zakona. Zbog čega bi onda želeo da ih pobije?

Još se nije ni oslobodio te misli kada su Fordovi revolveri planuli: osetio je strahovit bol, pa je instinktivno pružio ruke spuštajući se na kolena. Još dok je padao, Ejs Riči je znao da je mrtav čovek, shvatio je da je sve bilo uzalud i bio svestan gorke i ironične istine: ubijen je hladnokrvno od strane najuvaženijeg čoveka u ovom prokletom gradu.

– Prljavi... – izustio je pre nego što je pao licem u raskopanu zemlju, dok mu je u glavi strahovito bubnjalo. A onda ga je okružila tišina.

Kodi nije video Ričijev pad, pošto je u trenutku kada su zagrmeli revolveri uplašeno odskočio, a onda se bacio preko Tonerovog nadgrobnog spomenika tražeći zaklon. I možda bi uspeo da se spase i potegne oružje da mu nisu nedostajale dve-tri sekunde. Već kada je mislio da će uspeti da se prebaci i u ruci osetio spasonosnu dršku kolta, dva Fordova hica pogodila su ga u leđa i on se zateturao, pogledao u nebo obasjano suncem i krajnjim naporom dobauljao do zaklon trudeći se da povuče nogu ko-

ja mu je postala strahovito teška. Onda je Ford ponovo opalio: grčeci se od bolova, surovi zločinac je ipak pokušao da povuče oroz. Ali, činilo mu se da je revolver težak čitavu tonu...

– Prljava životinjo...! – prošištao je besno – Mogao si lepo da nas uhapsiš...

– Ti si se i rodio da ovako završiš, Kodi – odbrusio je Randal Ford i koltovi u njegovim rukama su ponovo zapraštali. Sada su se kuršumi zarili u zemlju samo koji santimetar dalje od Kodija. – Ti si hulja... obojica ste hulje, baš kao i onaj lopov Toner.

Kodi se osvrnuo: nekoliko metara iza njega nalazili su se drugi nadgrobni spomenici i on u trenu reši da pokuša da se dovuče do njih. Uostalom, sve je bilo bolje nego da bespomoćno leži i čeka smrt.

Pokušao je ponovo da podigne kolt i nanišani. Na njegovu sreću, to mu je ovaj put pošlo za rukom. Srce mu je živnulo nadom. Pruživši cev revolvera iza ivice nadgrobne ploče, dva puta je opalio nasumice, a zatim skočio na noge i potrčao.

Nasumice opaljeni hici prinudili su Forda da se izvije i klekne, ali je odmah zatim ponovo pripucao i još jednom pogodio siluetu koja je zamicala u mrak. Metak je pogodio Kodija tačno u ruku, tako da mu je revolver ispao na zemlju. No, bez obzira na to, nastavio je da beži u cik-cak što je nateralo Forda da glasno opsuje.

Bivši šerif Trinitija bio je ljut sam na sebe, jer je shvatio da sve traje suviše dugo. Grmljavina revolvera privući će pažnju, a to mu u ovom trenutku nije bilo potrebno. Zato je želeo da završi posao što pre.

U međuvremenu, Kodi je nastavio da puzi ostavljajući za sobom krvav trag. Sopstveni dah ga je žario kao vatra, a predmeti pred očima su mu se mnogostruko umnožavali. No, um mu je još uvek bio bistar, a čulo sluha nepomućeno.

Sada mu je Ford prilazio u tišini, ne želeći da puca sve dok ne bude siguran da je u pitanju poslednji metak. Bio je na svega nekoliko koraka od bandita koji se sklupčao na zemlji kao da je mrtav. Ali, njegova desna ruka pružila se ispod tela sve do sare desne čizme odakle je izvukao mali „deringer“. Teški koraci bili su sve bliže. Čekao je još nekoliko sekundi, a onda se brzo okrenuo na leđa čvrsto držeći pištoljčić u ruci. Već sledećeg trenutka, „deringer“ je zalajao kao besan pas, a Randal Ford je iznenađeno ustuknuo, jer ga je vrelo olovo okrnulo po vratu.

Ne čekajući da se protivnik pribere, Kodi se otkotrljao u stranu, a zatim se s mukom popeo uz niske stepenice sve do grobnice Džeremije Plejsa. Onda je Randal Ford ponovo zapucao tako da su se kuršumi kao rasprskavajući zraci odbijali od granitnih ploča. Opružen na hladnom podu, Kodi više nije pucao; osećao je kako mu život izmiče, a sve oko njega pretvaralo se u čudan splet boja, zvukova i mirisa...

Randal Ford to nije znao, a nije ni želeo da proveriti. Nastavio je da zasipa grobnicu paljbom sve dok prvi građani na zahuktalim konjima nisu stigli do groblja. Kada su ljudi prošli kroz grobljanska vrata i zažagorili, tek onda se okrenuo i ispred svih spazio koščatu siluetu Džoa Talija.

Ford je onda krenuo prema grobnici, ali je tamo Kodi opet došao k svesti i dograbio svoj mali revolver. Ispalio je drugi, poslednji metak i bivši šerif je opet morao da se vrati u zaklon.

– Forde! – povikao je Tali. – Šta se ovde događa?

Kodi je čuo glasove i napregao svu snagu kako bi se iskobeljao iz grobnice.

– Ovamo... zašištao je ustajući sa dignutim rukama kako bi svi videli da je nenaoružan. – On... pobio nas je kao pse... – zakrkljao je promuklo. – Nije... nije nam ni pružio šansu da... da se predamo. Taj vaš heroj... hladnokrvni dželat...

– U bunilu je – dobaci Randal Ford hladno. – Umire i ne zna šta govori.

Set Kodi znao je da broji poslednje trenutke. Ponovo se zakašljao i pokušao još nešto da kaže.

– Tamo je dole... sa Tonerom – promrmeljao je dok su ga okupljeni ljudi zapanjeno posmatrali. – Tamo je dole, znam... Kod starog Toneru – prošaptao je, a onda se strahovito zakašljao i bez reči srušio na kameni pod.

Gradani su nekoliko sekundi posmatrali to beživotno telo, a zatim se smušeno zagledali u Randala Forda.

*

Tri mrtva čoveka u jednom danu...

To je bio sumoran izveštaj koji je šerif Bak Longstrit sledećeg jutra uneo u službeni protokol. Naravno, u izveštaju nije bilo nikakvih nedoumica u pogledu načina na koji su stradala pomenu ta trojica.

Seta Kodija i Ejsa Ričija ubio je Randal Ford kada su po drugi put pokušali da oskrnave groblje: otisci čizama bivših

robijaša oko groba upoređeni su sa otiscima nađenim na farmi Sema Smita i na osnovu toga nepobitno je utvrđeno da su nesrećnog starca likvidirali baš Ejs Riči i Set Kodi.

U svom izveštaju, Longstrit nije oklevao da iznese zaključak kako je Smitovo ubistvo bilo prost mamac smišljen da ga udalji iz Trinitija. Na taj način dvojica bandita su obezbedila „slobodan prostor“ za sprovođenje svoje namere.

Mladi šerif nije u službeni protokol uneo reči koje je Kodi izrekao na samrti, mada su mu se one stalno motale po glavi. Zato je tiho uzdahnuo i popio još jedan gutljaj dobre, jake kafe.

Onda je podigao glavu i pogledao prema Talijevom zamišljenom licu; bilo mu je čudno što se Veselko ne žali na neku od svojih bolesti ili jednostavno, na svoju zlu sudbinu. Izgleda da je postojalo suviše važnih stvari koje su obojicu u potpunosti okupirale.

Ponovo se setio Kodijevih reči... Šta je bilo dole kod Toneru? Koliko god razmišljao o tome, uvek je imao samo jedan odgovor: bio je to novac koji su banditi tako želeli, žudeli za njim toliko da su bez razmišljanja počinili i ubistvo. Ipak, nisu stigli do željenog cilja, jer ih je stigla zaslužena kazna.

Ali, i način njihove smrti bio je prava mala zagonетка. Kako je čuo od Veselka, Kodi je tvrdio da ih je Randal Ford pobio ne dajući im šansu da se predaju. Naravno, bivši šerif je to poricao tvrdeći da je nevaljalce iznenadio na njihovom nečasnom poslu. Na njegov poziv da se predaju, otvorili su vatru i prinudili ga da se brani.

Bak Longstrit nestrpljivo huknu; banditi su bili mrtvi, očevidaca nije bilo, a

time ni šanse da se Randalova izjava proveriti na bilo koji način. U dubini duše, mladi šerif je želeo da se izjava njegovog prethodnika prihvati, pošto bi sve drugo njemu samom stvorilo strahovite probleme. No, ipak se stalno vraćao onome što je rekao Kodi.

U najmanju ruku, razmišljao je Bak dalje, izgledalo je čudno da čovek na samrti nekoga bezrazložno optuži. I šta bi u tom času imao od toga... ?

– Dobro več, šerife. Kladim se da znam o čemu razmišljate! – začuo se nečiji glas sa ulaznih vrata.

Longstrit se prenu. Odjednom se vratio u stvarnost i zbunjeno podigao glavu. Na vratima je stajao Dok Holidej.

– Dobro več, mister Holideje – otpozdravio mu je ljubazno. – Otkud vi?

– Pa, vreme je za večernju partiju pokera. Bio sam u prolazu i video odškrinuta vrata.

– Drago mi je. Nego... što se tiče vaše opklade... Zaista nije teško pogoditi o čemu razmišljam.

Holidej se osmehnu.

– Sviđa mi se što ste iskreni, šerife. Osim toga, na licu vam piše da ste obuzeti vašim poslednjim slučajem...

– Tako nekako – odvratio je Bak muklo.

Neko vreme vladala je tišina, a onda Dok privuče stolicu malo bliže i upita:

– Da li je tačno ono što se priča, šerife? Ljudi kažu da je Riči bio pogođen sa četiri metka u grud, a da nije ni izvađio revolver iz futrole?

– Istina je. To sam lično proverio, mister Holideje.

Dok začuđeno izvi levu obrvu.

– Koliko sam čuo, Ford je izjavio da su Kodi i Riči pripucali na njega i da nije imao drugog izbora? Je li tako?

– Da... I to je ono što me neprestano buni.

– Tako dakle... Znači, bivši robijaši su pali mrtvi pre nego što su uspeali da otkopaju grob – dodade Holidej, namerno ostavljajući da ideja o otkopavanju „visi“ u vazduhu. – Šteta što ih nije pustio da obave posao.

Bak ga iznenađeno pogleda. No, Dok nonšalantno nastavi, praveći se da nije zapazio šerifovu reakciju.

– Pa da. Da se to desilo, sada bismo imali čistu situaciju. Znali bismo šta su hteli.

Longstrit ustade.

– Znam šta mislite, mister Holideje. Ubeđeni ste da treba otkopati grob i tako celu stvar izvesti do kraja.

– Ta ideja vam nije loša, šerife. Na vašem mestu ja se ne bih dvoumio da slučaj isteram do kraja. Zamislite ako bi se otkrilo da je za ponašanje Kodija i Ričija postojao neki ozbiljan razlog? – dodaci Dok, dodirnu rukom obod šešira i krenu prema vratima. – Sada zaista moram da požurim, jer me partneri već čekaju. Vidimo se uskoro, šerife!

Rekavši to, Holidej je žurno napustio kancelariju, a Bak je izašao na trem i pogledao niz ulicu. Proteklih dvadeset i četiri časa bili su najdinamičniji period od kada je pre dve godine počeo da nosi šerifsku zvezdu. Riči i Kodi su bili mrtvi, ali je njihova smrt nosila toliko mnogo pitanja i davala prostora za razna nagađanja, da se stvar morala razrešiti što pre.

Još uvek stojeći na tremu i posmatrajući zabrinuta lica ljudi koji su mu se

javljali, Bak je shvatio da ne sme oklevati ni trenutka. Bilo je toliko ozbiljnih pitanja i sumnji da je bilo sasvim normalno što su ljudi potišteni i zabrinuti. Od njega su očekivali odgovore i on im ih je morao dati.

Zato je lagano zatvorio vrata za sobom i pošao niz ulicu. Posle desetak minuta našao se pred malenom kućom Leroja Palmalijsa. Za trenutak se pokolebao i hteo da se vrati, a onda je ipak odustao. I baš u tom trenutku, na ćošku preko puta ugledao je grobara koji je išao kući.

Čim ga je ugledao, Palmali mu se ljubazno javio, a onda nestrpljivo upitao:

– Želite li nešto od mene, šerife?

– Da, Leroje. Hoću da uzmeš alat i da se za pola sata nas dvojica nađemo na groblju. Iskopaćemo grob onog bezimenog bandita.

Leroj zbunjeno zatrepta. Bio je uvek voljan da zakopa nekoga, ali otkopavanje... E, to je bilo nešto sasvim drugo! Hteo je da pita šerifa o čemu se radi, ali kada je video kako Bak Longstrit izgleda, jednostavno je odustao.

U tom trenutku, mladi šerif nije odao utisak čoveka raspoloženog za razgovor.

*

U polutruloj postavi kovčega bile su tri izgužvane vlažne novčanice od po deset dolara.

– Stari Monro Jungmen uvek je stavljao dobar materijal u svoje kovčege – prokomentarisao je tiho Leroj Palmali i pogledao u Longstrita i Talijsa koji su pomno razgledali novac. – Ali, nikada nisam čuo da je kao postavu u kovčeg stavljao novčanice, šerife. Hm... šta vi mislite o svemu ovome?

– Još uvek razmišljam – odvratio je Bak odsečno i malo gledao u novčanice, a onda opet u raskopan grob. Prisećao se izveštaja o pljački banke u kome je pisalo da je najveći deo od deset hiljada dolara ukradenih i opljačkanih u Depozit banci, bio u novčanicama od deset i dvadeset dolara.

– Ako su Riči i Kodi mislili da je plen sakriven u Tonerovom grobu – dobacio je Veselko Tali – i ako smo mi sada našli samo trideset dolara, znači li to da je neko uzeo novac pre nas? Ili mislite da su tih trideset dolara slučajno zalutali u kovčeg i da nemaju nikakve veze sa pljačkom banke od pre pet godina?

– Ima samo jedan način da to saznamo, Veselko – odvratio je mladi šerif zabrinuto. – Predstoji nam još detektivskog posla.

– A gde ćemo ga početi, šerife?

– Razume se, u banci.

Bankar Džed Heč bio je predsednik i menadžer Južne depozit banke u Trinitiju već punih deset godina. Bio je to omalen, srdačan čovek čupavih brkova, rumenih obraza i uvek nasmejanog lica; preživeo je težak udarac koji je banci zadala velika pljačka, uspevši potom da od nje napravi jedno od najuspešnijih preduzeća u zemlji.

Naravno, on nije zaboravio pljačku od pre pet godina. Ni jednu pojedinost.

– Deset i dvadeset dolara, šerife – odgovorio je na pitanje Baka Longstrita. – Tačno tako. A zašto pitate?

Mladi čuvar zakona je izvukao iz džepa tri novčanice od deset dolara i pružio ih preko stola od mahagonija. Heč ga je za trenutak radoznalo odmerio, a onda se usredsredio na novac. Kada je pročitao broj serije, razrogačio je

oči i bolje namestio naočare. Zatim je brzo ustao i prišavši jednom ormariću, izvukao iz njega kožom ukoričenu knjigu, stavio ju je na sto i počeo nervozno da lista. Kada je stigao do strane na kojoj su bili ispisani nizovi cifara u kolonama, pažljivo je pogledao novčanice i uporedio ih sa brojevima u svesci.

Njegov pogled bio je zbunjen i pun neverice.

– Proverio sam dva puta... – kazao je i pogledao u šerifa. – Da, da... ove novčanice su deo deset hiljada dolara koji su opljačkani pre pet godina. Znate, za sve novčanice krupnije od pet dolara vodimo evidenciju, tako da se broj i serija uvek mogu lako proveriti. Kako ste došli do njih?

Bak mu je sve ispričao i simpatični bankar se tek tada zabezeknuo.

– Šta kažete? U kovčegu onog bandita? To su, znači, oni lupeži tražili na groblju!

– Riči i Kodi su u zatvoru bili drugovi sa vođom bande, Kletom Tonerom. Možda im je sam rekao da namerava da opljačka banku ili su to kasnije izmudrovali, tek, čim su pušteni iz zatvora, obojica su se uputila u Trinitu. Sada je sigurno da su se nadali kako će pronaći novac u Tonerovom mrtvačkom kovčegu. Hmm... možda je novac u jednom trenutku tamo i bio, skriven u postavi, ali je uzet pre nego što je Toner sahranjen. Leroj tvrdi da zemlja posle pogreba nikako nije raskopavana, što znači da je neko „pretresao“ kovčeg pre nego što je spušten u zemlju.

– Mislite na nekog građanina Trinitija?

– Izgleda da je tako.

Bankar otpuhnu i skljkoka se u stolicu.

– Vi ćete, naravno, nastaviti istragu, šerife?

– Svakako.

– Odlično – odvrati Heč i protrlja ruke.

– Znate... kada smo već kod toga, hoću da vas podsetim da ona nagrada za nalaženje novca još uvek važi.

– Sumnjam u realnu mogućnost da neko dobije tu nagradu, mister Heče.

– Znači li to da ne očekujete da ćete naći novac?

Bak slegnu ramenima.

– Mislim da je rano za bilo kakve prognoze. Ipak... nadam se da ću otkriti ko ga je one noći uzeo iz mrtvačnice. No, ne očekujem da će deset hiljada dolara za svih ovih pet godina čekati netaknuti. Šta vi mislite, mister Heče?

– Pa ... ne znam ni sam. Prvo sam se ponadao, a onda ste me spustili na zemlju. Ipak... bar ćemo imati zadovoljstvo da pravedno kaznimo lopova koji je, po mom mišljenju, isto toliko kriv kao Toner i njegove ubice. Ne bih se iznenađio ako bi takvom tipu „zapala“ i smrtna kazna.

Bak dodirnu rukom obod šešira i ustade.

– Najpre moramo da uhvatimo krivca, mister Heče.

Bankar klimnu glavom.

– Imam puno poverenja u vas, šerife. Tako mi svega, mladiću, ako biste uspeali da rešite taj slučaj posle punih pet godina, bilo bi to najlepše pero u vašoj ratničkoj kapi, krunsko dostignuće u vašoj karijeri šerifa!

Ali, nagrada, najlepše pero i krunsko dostignuće nisu interesovali šerifa Baka Longstrita. On je samo želeo da reši misteriju koja je punih pet godina kao ta-

man oblak lebdela na inače vedrom nebu mirnog Trinitija.

*

– Kažem vam da vam divno stoji, gospođo Ford – uveravala je Džuli Silver svoju klijentkinju. – A dva dolara i pedeset, to je zaista jeftino, da znate.

Lizi Ford je skinula šešir i pažljivo namestila pramen prosede kose.

– Dobro, uzeću ga, gospođice Silver.

Džuli se prijateljski osmehivala dok je upakivala kupljenu robu.

– Vidim da ste se danas dovezli sami. Da li je gospodin Ford odsutan?

– Ne, nije to – odvratila je Lizi Ford zbunjeno. – Znate, mom mužu baš nije dobro...

Devojka saosećajno klimnu glavom.

– Sasvim razumljivo... Verovatno reakcija na ono što se dogodilo prošle noći.

– Možda – kazala je žena, mada su joj reči zvučale prilično neubedljivo. – Verovatno se radi o reakciji. Nego, recite mi da li je istina da je šerif Longstrit našao neki novac u iskopanom banditovom kovčegu?

Džuli je vratila ostatak novca i ljubazno pružila paket.

– Istina je, gospođo Ford. Zašto pitate?

– Pa... nekako mi se čini da je ta novost najviše uzbudila Randala iako mi nije jasno zbog čega. Šta vi mislite?

– Verujte mi da ne znam.

– Dobro, hvala vam, draga moja. Do viđenja.

– Do viđenja, gospođo Ford.

Isprativši mušteriju do vrata, Džuli se zamisli. Bilo je dosta toga u ovom slučaju što nije baš najbolje razumela. Naj-

krivlje joj je bilo to što se sukobila sa Bakom i što je, otkako su se posvađali, nijedanput nije posetio. Sa zebnjom se pitala da li ga je zauvek izgubila, a na njenom lepom licu pojavila se duboka bora. Glasno je uzdahnula, prišla prozoru i pogledala prema zgradi zatvora. Znala je da je Bak pod pritiskom i da mu ova komplikovana situacija oduzima sve raspoloživo vreme. Nadala se da će se, kada se ovo okonča, sve nastaviti po starom.

Onda su se vrata kancelarije otvorila i ona je ugledala Baka, Veselka Talija i starog Osgurda Hardija kako izlaze i kreću niz ulicu, pravo ka mrtvačnici. Stari Hardi je koračao nekako važno podignute glave i devojka se i nehotice nasmeja. Ali, taj osmeh je bio više kao blesak; setila se da je u vreme događaja oko Depozit banke Osgurd bio gradonačelnik Trinitija i čovek koji je u noći pljačke stigao na mesto obračuna odmah posle šerifa Forda.

*

Bak je ćutke slušao Hardijevu priču o događajima u noći kada je opljačkana Južna depozit banka. Ostareli gradonačelnik živo se sećao svakog detalja, jer je pljačka bila najdramatičniji događaj koji se desio za vreme njegove „vladavine“. Lagano i razložno govorio je gde su ležali leševi, na kom mestu je stajao šerif Ford kada je on ušao, gde su se nalazili kovčezi i koliko ih je bilo.

Slušajući ga, mladi šerif je saznao i nešto što mu je do tada bilo nepoznato. Posle ubistva, Hardi je sa gupom ljudi cele noći čuvao mrtvačnicu baš zbog pretpostavke da je novac negde sakriven i da će eventualni saučesnici

bandita pokušati da dođu po njega. Ta činjenica bila je izvanredno značajna i dokazivala je da je novac uzet iz kovčega pre Hardijevog dolaska.

Pošto su Osgurd i Tali otišli, Bak se još neko vreme zadržao u mrtvačnici. Kada je izašao, trgao se od iznenađenja: blago sunce i uobičajena ulična vrevu toliko su odudarali od njegovog mračnog raspoloženja da se i nehotice stresao.

Zabrinuti mladić nije ni bio svestan da je jedan par očiju pratio svaki njegov pokret. Naime, Dok Holidej je video kada je sa Hardijem i Talijem ušao u mrtvačnicu i to mu je bio jasan znak da je mladi šerif počeo da odmotava klupko koje će ga dovesti do cilja. Ali, ko zna koliko dugo će još tapkati u mraku?

Zato je rešio da mu pomogne.

Kada je nešto kasnije, Bak stigao do trema ispred saluna, na mišicu mu se blago spustila nečija ruka. Iznenađeno je podigao glavu i susreo poznati par čeličnoplavih očiju.

– Ah, baš dobro što sam vas sreo! – obradova se mladić. – Hteo sam da porazgovaramo. Imate li malo vremena?

Dok potvrdno klimnu glavom.

– Želja je obostrana, šerife. Ionako sam nameravao da vas potražim. Naime, sasvim slučajno sam saznao nešto što bi vas interesovalo.

– Zaista? A šta to?

– Sinoć sam bio u salunu sa ovdašnjim beležnikom Stoubahom. Čudno kako je svet mali. U razgovoru uz šačicu, ispostavilo se da imamo zajedničke poznanike u Ostinu.

– Daa... i šta ste to interesantno saznali?

– Dve stvari: prvo, da Stoubah zna da razveže jezik kada malo više gucne. Isti-

na, možda je bio govorniji zbog toga što sam ja stranac, pa nije nužno da bude preterano diskretan, a možda je tome doprinela činjenica što imamo zajedničke prijatelje u Ostinu. Ljudi su tada manje uzdržani.

Longstrit ga je posmatrao sa neskrivenom strepnjom.

– A šta je ono drugo?

Holidej je izvadio cigaru iz džepa i lagano odgrizao vrh.

– Pričali smo o svemu i svačemu i, naravno, o glavnom događaju koji još uvek izaziva pažnju. I zamislite, Stoubah mi je rekao da se svašta govorka i da, što je najvažnije, sva ta govorkanja nisu neosnovana.

Longstrit proguta „knedlu“ i prisili sebe da pogleda Holideja pravo u oči.

– Na šta mislite? Ako ciljate na govorkanja u vezi sa šerifom Fordom, onda znajte da su te priče sušta laž.

Dok se značajno osmehnu.

– Nikada nemojte biti previše sigurni. Iskustvo me je naučilo da je svet pun neobičnih obrta i čudnih iznenađenja.

Za trenutak je zavládala tišina, jer je Holidej shvatio da mladić prema Randalu Fordu ima poseban odnos koji je mnogo jači od obične saradnje dvojice šerifa. Ipak, video je da ga muči sumnja i stoga ga pustio da sam donese odluku.

I zaista, posle nekoliko trenutaka, Longstrit je smogao snage da upita:

– Vi izgleda mislite kako bi trebalo zvanično da razgovaram sa Stoubahom i kod njega proverim sve u vezi Fordovog nasledstva?

– Mislim da bi trebalo – složi se Holidej. – U stvari, da budem sasvim iskren – dodao je videvši da se mladić koleba – Stoubah mi je već rekao da Ford nika-

da nije dobio bilo kakvo nasljedstvo i da ja tu činjenicu svojevremeno sasvim slučajno saznao u Ostavinskom sudu za Kolorado, u Denveru.

Bak oseti grč mučnine u želucu. Ako se ispostavi da je to istina, ishod je mogao biti samo jedan.

– Ako je tako – kazao je ljutito – zašto to onda nije rekao?

Holidej kresnu šibicu i zapali cigaru. Ponovo je progovorio tek kada je odbio nekoliko dimova.

– To sam ga i ja pitao – rekao je. – Odgovorio mi je da to nije njegov posao i da ga se tako nešto nije ticalo. Zatim je dodao da mu nije ni na pamet palo da poveže Randalovo iznenadno bogatstvo sa opljačkanim novcem i mislim da mu to možete verovati. Ali, čitajući između redova, pre bih rekao da se bojao da nešto kaže.

– Bojao? Koga? Forda?

Pred Bakovim očima istog trenutka je iskrsla slika ubijenih bandita na groblju u Trinitiju.

– Da, mister Holideje – rekao je tiho.

– Bojao se Randala. To mi je sada jasno.

Dok zamišljeno odbi dim.

– Šta sada nameravate da učinite, šerife?

– Šta mislite, kakav izbor imam?

– Koliko mi se čini, samo jedan. Morate porazgovarati sa Stoubahom i Fordom.

– Baš tako. U stvari, mislim da sa Stoubahom nemam razloga za razgovor. Verujem da je tačno sve što ste mi rekli. A sa Fordom? Hm... to je nešto drugo. Da, da... mislim da bih pre toga trebao da odem i vidim Džuli. Hteo bih da raščistim sa njom neke stvari za slučaj...

Mladić je zastao u pola reči, klimnuo glavom Holideju i brzo se udaljio. Ovaj je pogledao za njim i uzdahnuo: novost vezana za Randala Forda bila je rđava za mladog šerifa, ali njegova odluka da pre odlučujućeg susreta poseti svoju prijateljicu imala je ozbiljno, možda čak i tragično značenje.

Iskusni Dok znao je šta su značile mladićeve reči „za slučaj“... U stvari, Bak Longstrit je hteo da kaže „za slučaj da se ne vratim“.

*

Čuvši topot kopita, Longstrit se okrenuo i ugledao Forda koji se, izašavši iz šumarka kestenova, uputio prema kući. Činilo mu se kao da je Sultan leteo, tako da je posle nepunog minuta, bivši šerif zategao vođice neposredno ispred njega koji ga je čekao naslonjen na ogradu.

– Zdravo, Randale – pozdravio ga je mladić.

– Zdravo, Bak. Šta te je dovelo na Kros Bar?

– Moram nešto da razgovaram sa tobom.

– To mi zvuči baš ozbiljno, sinko.

– I jeste. Da li bi hteo da sjašeš za trenutak?

– Sasvim mi je udobno i ovako kako sedim, Bak.

– Više bih voleo da sjašeš.

Fordov glas sada postade oštiji.

– Reci mi šta imaš da kažeš i ne okoliši, Bak.

Zavladala je neprijatna tišina. I jedan i drugi bili su svesni promene koja je nastala u međusobnim odnosima. Iako je Ford bio oštar, na Bakovom licu se jasno čitala nepokolebljiva odlučnost.

– Verovatno si čuo da sam iskopao Tonerov kovčeg? – zapitao je mladić, a kada je Ford klimnuo glavom, odmah je nastavio. – U postavi sam našao neki novac, Randale, tri novčanice od deset dolara.

– I to sam čuo.

– Ali, verovatno nisi čuo da sam novčanice odneo u banku i da je tamo utvrđeno kako su one deo opljačkanog novca, onih deset hiljada dolara. Osim toga – dodao je oklevajući – sigurno nisi čuo da je Stoubah dao neke izjave.

Randal Ford je ćuteći sedeo u sedlu i smrknutih obrva i zasenčenih očiju nervozno stiskao vilice. Sultan je poigravao i gledao u Baka svojim krupnim vodnjikavotamnim očima. Sa verande ispred kuće posmatrala ih je Lizi Ford i nervozno gužvala u rukama neki ubrus. Jer, pre nego što je pretražio sve zgrade tražeći njenog muža, mladi šerif je razgovarao sa njom. Kao iskusna žena, Lizi je osetila njegovu napetost i shvatila da se nešto ozbiljno dešava. I sada, dok je posmatrala ukočenog Forda, obuzimao ju je neki, do tada njoj nepoznat užas. Konačno se Randal promeškoljio, prstima dodirnuo zavoj na vratu i klimnuo glavom.

– Samo nastavi, Bak! Naslućujem da imaš još nešto da mi kažeš!

– Imam. Mogu li da te pitam otkuda ti novac, Randale?

– To se tebe ne tiče, momče. Zašto misliš da bi trebalo da me pitaš tako nešto?

Longstrit se snažno ugrize za isnu.

– Saznao sam da nisi dobio nikakvo nasledstvo, Randale. O tome ne postoji dokument u denverskom sudu... To znači da nisi imao nikakvog bogatog

rođaka i da si novac dobio sa neke druge strane. Voleo bih da mi kažeš odakle.

– Govoriš tako kao da već imaš neku određenu ideju. Zašto je ne iskažeš?

Bak se nakašlja i pročisti grlo.

– Dobro, sam si to tražio, Randale. Evo šta ja mislim da se desilo na dan pljačke. Toner se sakrio negde u gradu i shvatio da neće moći da se izvuče sa novcem. Zato je otišao u mrtvačnicu ne bi li ga negde sakrio i posle došao po njega. Tamo je našao otvoren kovčeg i stavio pare u postavu. Ali, pre nego što je uspeo da pobegne, naišao je Jungmen sa dvocevkom. Došlo je do obračuna i obojica su stradala. Tada si ti stupio na scenu...

– Nastavi, sinko.

– Pošto si stigao prvi i našao dvojicu poginulih, nešto te je navelo da pogledaš u kovčeg. Našao si novac i sakrio ga negde pre nego što je naišao Osgurd Hardi, a kasnije i ostali. Potom si uzeo novac i odneo ga na neko sigurno mesto, verovatno u zatvor. I tako... Toner je sutradan sahranjen, a potraga za deset hiljada dolara se polako stišala. Tako si ti postao bogat čovek.

Ford podiže ruku.

– Optužuješ me da sam uzeo taj novac, Bak?

– Poričeš li ti to, Randale?

– To su samo tvoja nagađanja, Bak – odvratila bivši šerif ironično. – Ništa ne možeš dokazati.

Mladić ga zaprepašćeno odmeri.

– Zar je to jedini odgovor koji mi daješ, Randale? Da ne mogu ništa da dokazem? Zar nećeš sve da porekneš?

Ford se ružno iskezi.

– Zašto da poreknem kada je istina, drago momče. Hm... božja pravda, to je

sigurno u pitanju, pošto ni sam ne bih mogao smisliti nešto bolje – dodao je i pokretom ruke pokazao na imanje oko sebe. – Deset hiljada dolara su kupili sve ovo i još nešto mnogo više: njima sam obezbedio sigurnost i mir posle svih onih godina životarenja i muke sa dro-njavih pedeset dolara mesečno. Da su me pošteno plaćali, možda ne bih došao u iskušenje. Ali, kada sam ugledao dve novčanice u kovčegu i zatim, rasklonivši postavu, našao svežnjeve novca, znao sam da ga moram uzeti. Posle pet godina bio bih šutnut sa penzijom od koje bih jedva preživljavao. I eto... to mi je bila nagrada za ono što sam učinio preko svojih dužnosti.

– Ne mogu da verujem, Randale – promucio je mladić preneraženo. – Zar ti lopov?

Ford se nasmeja.

– Da li sam lopov, Bak? Hajde pogledaj to i sa druge strane: deset godina sam svakoga dana stavljao glavu u torbu za Trinitu. To je hiljadu dolara godišnje preko moje bedne plate. Dvadeset dolara nedeljne nagrade za čuvanje reda i zakona. Zaista mislim da je to ono što mi sleduje.

– Ti znaš da ću morati da te uhapsim, Randale.

Sjajnih očiju, Ford se ispravi u sedlu.

– Bak, kada sam bio bosonogo dete, stajao sam pored puta i gledao bogate ljude na ovakvim konjima – kazao je nekako muklo i potapšao Sultana po vratu. – Zakleo sam se da ću i ja jednoga dana imati tako nešto. Ali, vreme je prolazilo i ja sam se suočio sa penzijom i nedovoljno novca da platim i jedno najobičnije putovanje. Sudbina mi je pružila šansu i ja sam je zgrabio. To nije zločin.

– To što kažeš je sramno, Randale. Tražim da mi predaš revolvere.

– Oh, Bak, ne budi lud! Uvek sam te smatrao za sina i sada sam spreman da to dokažem! Podeli sa mnom sve ovo, momče! Baci značku i dođi da živiš na ranču.

Mladić odlučno odmahnu glavom i pruži ruku.

– Ne želim da živim tako, Randale. Nego... daj mi svoje revolvere!

– Oh, zaista si glup, Bak. Odbacio si sve što sam ti ponudio i više voliš da pogineš... Ne, revolvere ti ne dam!

Ponovo je zavládala tišina. Fordove reči ostale su da vise u vazduhu. Obojica su znala da je izazov pao i da predstoji obračun.

Bak Longstrit je zurio u čoveka koga je toliko dugo obožavao i poštovao. Sada je na njegovom licu video ono što nikada ranije nije zapazio: pohlepu, gordost, nadmenost i prezir prema drugima. Izgleda da je u svemu tome Ford zaboravio da postoje ljudi koji red i zakon cene iznad svega.

A Bak Longstrit je bio takav čovek.

– Završili smo razgovor – kazao je mladić muklo. – Ponovo ti kažem da mi daš svoje revolvere.

Fordovo lice se skamenilo.

– Ne prisiljavaj me da te ubijem, Bak. Još uvek sam najbrži u potezanju i učiniću to ako budem morao. Video si šta se desilo Kodiju i Ričiju.

– Ljudima koje si ubio?

– Ubio? – ponovi bivši šerif uvređeno.

– To je zaista ružna reč, Bak.

– Ali ti odgovara, Randale.

Bio je to prelomni trenutak, ona tačka u vremenu kada je u Baku Longstritu nestalo i poslednjih ostataka poštova-

nja prema čoveku koji je sedeo na konju ispred njega. Mladić je to spoznao u trenu, dok je iskusni Ford tako nešto pročitao u njegovim očima. Tog trenutka, Randal Ford je bio siguran da samo na jedan način može da razreši pomenu-tu dilemu.

– Onda zbogom, Bak – rekao je i potegao revolver.

Bivši šerif bio je još uvek vrlo brz, toliko brz da je potegao i ispalio hitac pre nego što je mladić izvukao oružje iz futrole. No, njegov iznenadni pokret uznemirio je pastuva koji je naglo poskočio tako da je metak odleteo preko mladićevih ramena.

Onda je planuo Bakov kolt kalibra „45“, ali je i on promašio cilj. Još uznemireniji, Sultan se podigao visoko na zadnje noge i njisnuo. Boreći se jednom rukom da ga umiri, Ford je drugom ponovo pripucao na Longstrita.

Bak se bacio u stranu i jedan za drugim, ispalio tri hica gotovo u istom trenutku kada ga je vreli kuršum pogodio u slabinu. Što se njega tiče, on je ciljao u Forda samo da ga rani, jer ni posle svega nije mogao da zamisli da ubije starog prijatelja. Ali pastuv se ponovo propeo, Ford se nespretno izvio i stresao od pogotka metka teškog kalibra.

– Sultane... – zakrkljao je tiho – odnesi me kući, molim te.

Najlepši ždrebac u oblasti Triniti jur-nuo je vioreći repom i grivom sa jahačem koji se ljuljao u sedlu. U jednom trenutku čovek i životinja podsećali su na stare heroje sa slika. Sledećeg momenta, ta slika se rasprsnula kao mehur od sapunice, jer se jahač zaljuljao u sedlu, a njegovo beživotno telo palo je na zemlju i otkotrljalo se u zelenu travu.

Zbunjen, konj se propeo, a onda se okrenuo i odjurio kroz otvorene vratnice, tamo prema talasastim pašnjacima; na crvenkastom nebu koje je bojilo zalazeće sunce jasno se ocrtavala njegova silueta.

Bak Longstrit ga je nepomično posmatrao sa osećanjem hladne jeze koja mu je prožimala telo. Ipak, nadao se da sada, oslobođen okova pohlepe, duh Randala Forda leti isto tako slobodno kao i njegov punokrvni ždrebac.

*

Leroj Palmali završio je posao oko nadgrobnog spomenika i odahnuo. Taman kada se povukao u senku da predahne, iz pravca Trinitija se pojavila grupa ljudi.

Bio je to treći dan posle sahrane Randala Forda i prvi dan kalendarskog leta. Palmali je ustao i polakao prišao nadgrobnoj ploči da sačeka Baka Longstrita koji se lagano približavao stazom hramljući na desnu nogu i pomažući se štapom od bambusove trske. Iza njega su, svaki čas zastajkujući, išli Veselko Tali i Džuli Silver.

– Dobar dan, narode – pozdravio ih je Leroj ljubazno. – Pa, šerife, šta mislite o mom poslu? – upitao je pokazujući rukom prema nadgrobnoj ploči na kojoj je, sveže uklesan, stajao sledeći natpis:

„Klet Toner

5. novembar 1874. godine,
ubijen u toku pljačke Južne depozit
banke“.

– Odlično si to uradio, Leroje – pohvalio ga je Bak. – A sada ću da posetim još jedan grob – rekao je tiho i pružio ruke prema Džuli koja mu je pomogla da savlada malo uzvišenje. Naime, zbog rane

na kuku nije mogao da prisustvuje pogrebu i sada je, makar na čas, želeo da se oprostí od Randala Forda.

Što se tiče devojke, ona ga je uverila u svoju ljubav i molila ga da joj oprostí što je u jednom trenutku posumnjala u njega. Inače, kada je odjahao na Fordov ranč, ona i Veselko su po Holidejevom savetu organizovali grupu koja mu je krenula u pomoć, što je bilo za svaku pohvalu. Osetivši devojčinu ruku, on je pogleda sa puno ljubav: uvek je, bez obzira na teškoće i trenutne probleme, voleo zelenooku Džuli Silver.

Uskoro su se zaustavili ispred najsvežije humke na gradskom groblju. Na be-
loj nadgrobnoj ploči zlatnim slovima je pisalo:

„Ovde leži Randal Ford,
šerif Trinitija od 1864. do 1873.
Neka počiva u miru.“

Bak sa olakšanjem odahnu: nije bilo ni reči o ukradenom novcu, jer je on na tome insistirao. Posle kraćeg protivljenja, sa predlogom se složio i bankar Heč pošto je prethodno od Lizi Ford dobio obećanje da će „investicija“ od deset hiljada dolara biti vraćena banci kada ranč bude prodat.

Bak je izvesno vreme sagnute glave stajao pored groba, a onda je stavio šešir na glavu i lagano se uputio ka izlazu.

– Sve je završeno, Džuli – kazao je tiho. – Trajalo je dugo, ali mislim da će ljudi sve polako zaboraviti.

Ona mu stisnu ruku.

– Tako će sigurno i biti, Bak.

Lagano ju je zagrlío.

– Strašno sam umoran od svega, draga. Sada želim da se odmorim i izvesno vreme provedem samo s tobom. Verujem da će Triniti opet biti miran i siguran grad.

Pre nego što je Džuli uspela bilo šta da kaže, iza njih se začu jedan ljuti glas.

– Hoće li mi neko već jednom pomoći da se popnem na ovu prokletu ragu? Leđa me pakleno bole, a noge i kolena kao da su mi od kamena... Sada sam konačno ubeđen da su mi se sve kosti zacementirale!

Dvoje mladih se okreće prema Veselku Taliju, a zatim prasnuše u glasan smeh. Što se tiče ponašanja šerifovog pomoćnika, grad se već vratio u normalno stanje.

To isto pomislio je te večeri i Dok Holidej kada je sa prozora svoje sobe ugledao šerifa Longstrita kako, hramljući glavnom ulicom, dostojanstveno otpozdravlja prolaznicima. Iako ranjen, taj mladić je izgledao kao čovek pun samopouzdanja, ponosa i zadovoljstva.

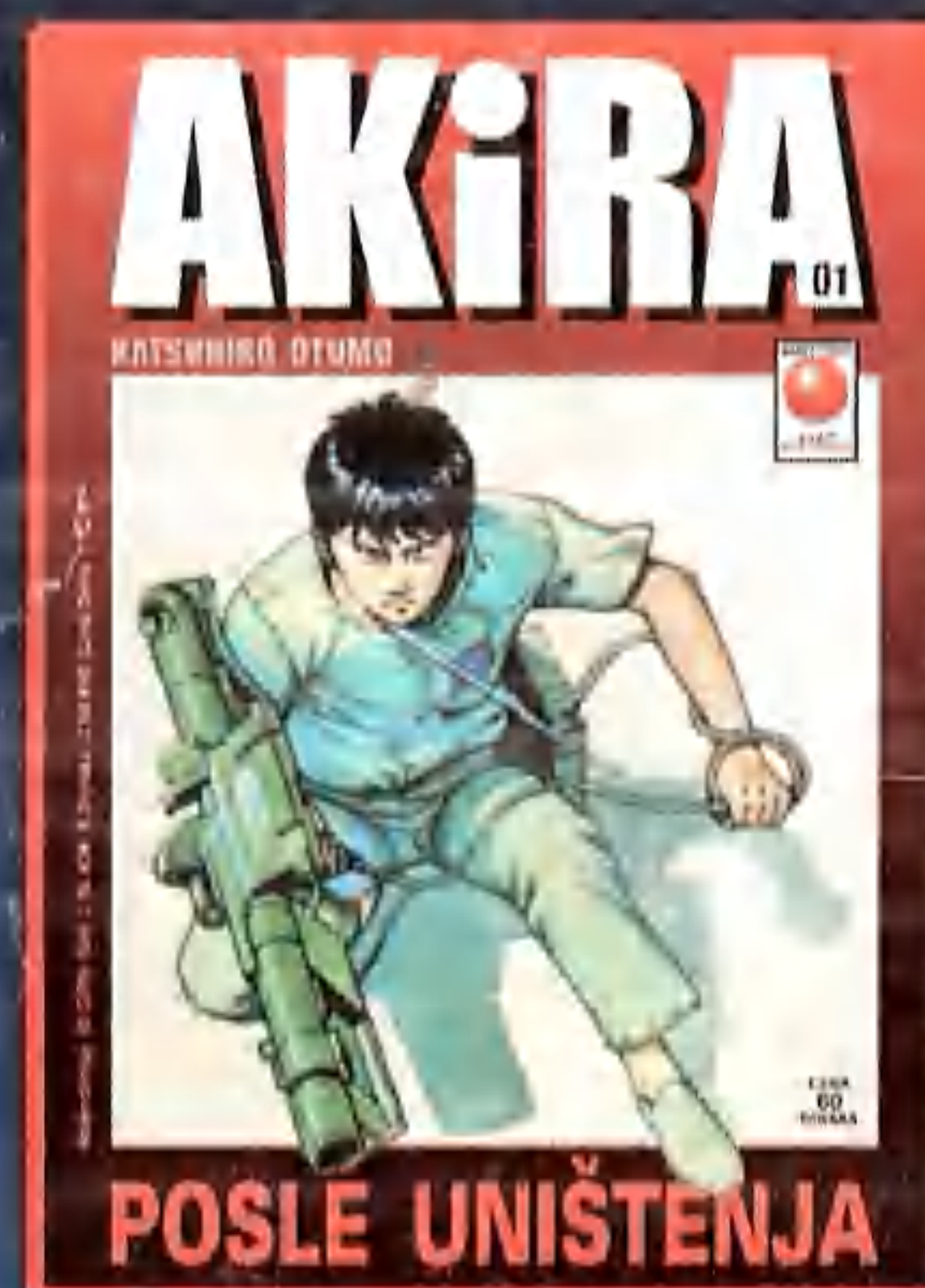
Doku Holideju je tada palo na um da je prvi put po dolasku u neki novi grad ostao učesnik događaja u senci, miran i spokojan. I on je imao razloga da bude zadovoljan, jer su čuveni koltovi sa drškom od slonovače ovoga puta mirovali.

A to i nije bilo tako loše.

KRAJ

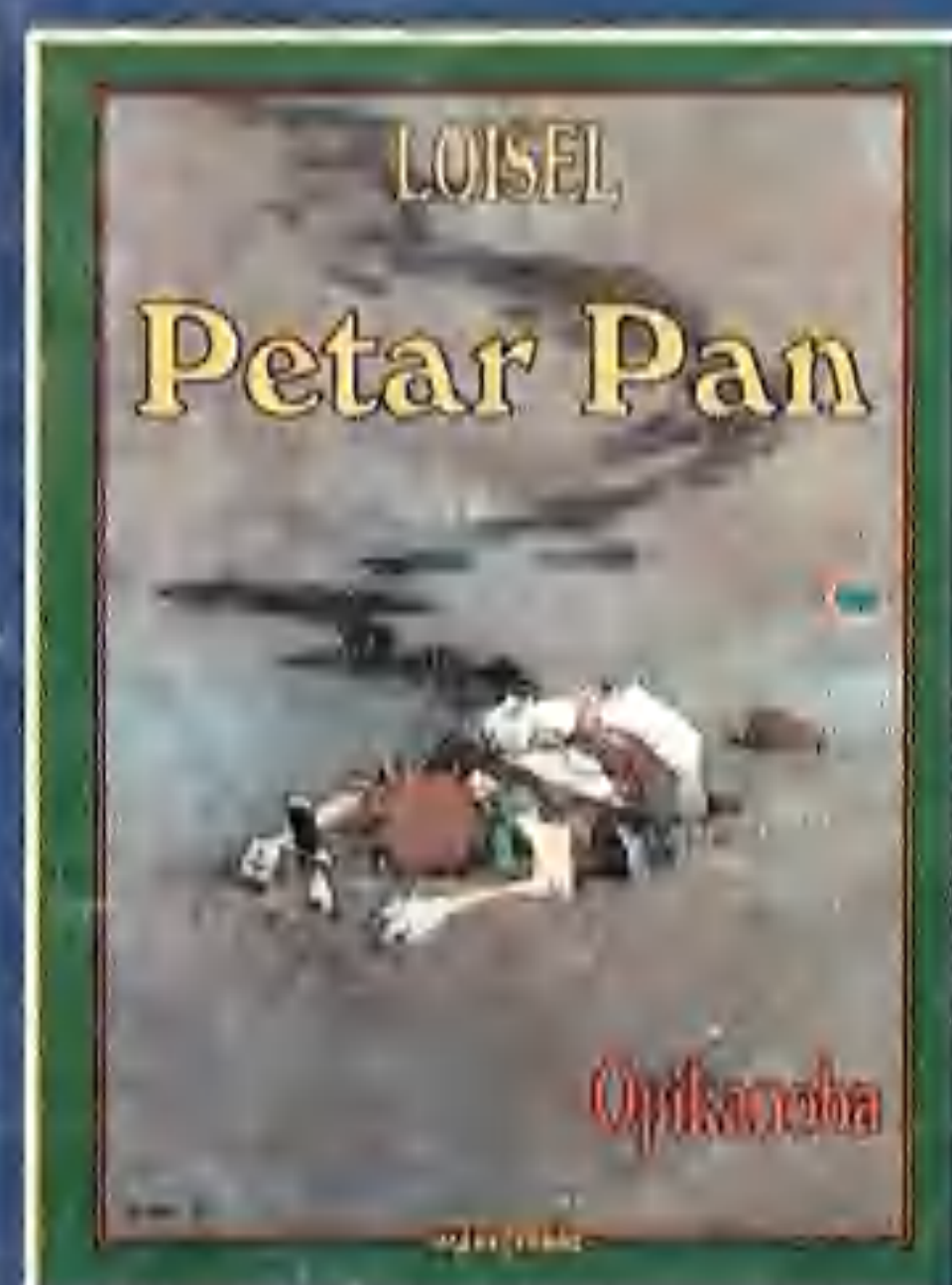
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00374

